

**NEATLIEKAMĀS MEDICĪNISKĀS PALĪDZĪBAS
DIENESTA
2023. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS**

Rīga, 2024

APSTIPRINU

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta

Direktore L.Cipule

Datums skatāms laika zīmogā

INFORMĀCIJU SAGATAVOJA

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta autoru kolektīvs

APKOPOJA UN SASTĀDĪJA

Attīstības plānošanas departaments

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce obligāta

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests

Laktas iela 8

Rīga, LV-1013

Tālr.: 6 7337000

Fakss: 6 7709176

e-pasts: nmpd@nmpd.gov.lv

Liene Cipule

Neatliekamās medicīniskās
palīdzības dienesta direktore

2023. gadu varam uzskatīt par laiku, kad Dienests no darba krīzes apstākļos uz jaunu izaicinājumu fona tomēr spēja atgriezties pie attīstības plānošanas un nopietnu stratēģisku jautājumu risināšanas.

Vairāku gadu garumā noritējušais darbs pie personāla kompetenču attīstīšanas iespēju veidošanas, jaunu prasmju un profesionālās kvalifikācijas uzlabošanas, lai pilnveidotu komandas darbu mūsu ambulancēs, vainagojās ar būtiskiem panākumiem ceļā uz rezultātu. 2023. gada nogalē Profesiju klasifikatorā tika iekļauta jauna ārstniecības atbalsta personas profesija – operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītājs, lai turpmāk virzītos uz mērķi – visas ambulancē strādājošās personas, ieskaitot šoferi, ir ar kvalifikāciju neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā.

Gada nogalē tika pabeigts darbs pie “Pirmās palīdzības sniegšanas apmācību pārvaldības informācijas sistēmas”, kas turpmāk ļaus vienkopus apkopot informāciju par apmācītajiem pirmās palīdzības sniedzējiem, pasniedzējiem un instruktoriem, par pieejamajiem pirmās palīdzības apmācību kursiem, pieteikšanos uz tiem un pieeju dokumentiem, kas apliecina kursu pabeigšanu. Laikā, kad mums visiem būtiski jāuzlabo sabiedrības noturība un gatavība dažādām krīzēm, plaši un ērti pieejama informācija un pieteikšanās uz pirmās palīdzības kursiem ir ļoti svarīgs ieguldījums. Regulāra sabiedrības informēšana par Dienesta darbu, skaidrojot, kāpēc ir svarīgi vienmēr izvērtēt alternatīvas iespējas vieglu traumu vai saslimšanu gadījumā, ir palielinājusi cilvēku izpratni par Dienesta svarīgo resursu dzīvību apdraudošās situācijās un 2023. gadā par 9,4% ir samazinājies uz ārkārtas tālruni ‘113’ ienākošo zvanu skaits, bet par 45% pieaudzis konsultāciju skaits līdzcilvēkiem par pirmās palīdzības nodrošināšanu notikuma vietā līdz brigādes ierašanās brīdim.

Mērķtiecīgi strādājot pie brigāžu plānošanas, 2023. gadā ir palielinājies vidējais uz līnijas esošo brigāžu skaits diennaktī, kas ļāvis uzlabot Dienesta reaģētspējas rādītājus salīdzinot ar 2022. gadu. Nemainīgi augšupejoša līkne ir Specializētās neatliekamās medicīniskās palīdzības jomā – pieaudzis gan telefonisko konsultāciju skaits, gan telemedicīnas diagnostikas epizožu skaits, kas liecina par nozīmīgu Dienesta lomu kopējā slimnīcu tīkla darbībā un kvalitatīvas ārstēšanas nodrošināšanā Latvijas iedzīvotājiem. Kvalitātes pilnveidei ir izveidota pacientu pieredzes apkopošanas un apstrādes sistēma, uzsākta elektronisko datu apmaiņa ar stacionāriem, lai informāciju par pacientiem sniegto palīdzību varētu saņemt arī no ārstniecības iestādēm un kolēģiem, ne tikai pacientiem.

Veiksmīgi noritējis darbs pie gatavības stiprināšanas. 2023.gadā dažāda līmeņa mācībās un simulācijās (Ausma, Namejs, Panaceja, Kurland u.c.) piedalījies rekordliels Dienesta darbinieku skaits. Veiksmīgi novadījām situāciju Jēkabpils pilsētas plūdu skartajās teritorijās, veicot gan Jēkabpils reģionālās slimnīcas evakuāciju, gan BAC Jēkabpils evakuāciju un darbības nepārtrauktības nodrošināšanu krīzes situācijā.

2023. gadā uz Kompetenču attīstības centra bāzes ir izveidots pieaugušo neformālās izglītības centrs un unikāls simulāciju bloks pirmsslimnīcas etapa simulācijās balstītu

mācību organizēšanai. Veiksmīgi aizvadīti XXVII Vispārējie latviešu dziesmu un XVII Deju svētki, kas apliecina Dienesta gatavību plaša mēroga pasākumu norises nodrošināšanā, atjaunota autoparks, pilnveidots medicīniskais nodrošinājums. Kopumā esam gatavi iesolot 2024. gadā ar pilnu pārliecību par turpmāku attīstību un sajūtu – komandas darbs ir visa pamats, mūsu misija – viscēlākais no uzdevumiem!

Saturs

1. Pamatinformācija	8
1.1 Iestādes darbības virzieni, mērķi un funkcijas	8
1.2 Dienesta saistošie normatīvie akti, kuros 2023. gadā veikti grozījumi	9
2. Pamatdarbība	11
2.1 Operatīvā vadības centra darbība	11
2.2 NMP brigāžu darba rādītāji	12
2.3 Specializētās medicīnas centra darbība	20
2.4 Sniegtās NMP kvalitātes uzraudzība, izvērtēšana un pacientu drošība	26
2.5 Gatavības nodrošināšana dažādās ārkārtas situācijās	29
2.6 Katastrofu medicīnas sistēmas darbības plānošana un organizēšana	30
2.6.1 Slimnīcu gatavība ĀS	32
2.6.2 Starptautiskā sadarbība KM jomā	33
2.7 Valsts materiālās rezerves	35
2.8 Pirmās palīdzības apmācības organizēšana valstī	36
2.9 Medicīniskās palīdzības nodrošināšana starptautiskos un valsts nozīmes pasākumos	37
2.10 Pacientu medicīniskā transportēšana uz un no ārvalstīm	38
2.11 Medicīniskie maksas pakalpojumi juridiskām personām	39
2.12 Medicīniskie maksas pakalpojumi fiziskām personām	39
2.13 Starptautiskā sadarbība NMP jomā	40
2.14 Sadarbība medicīniskās izglītības un personāla profesionālās kvalifikācijas satura pilnveidē	40
3. Personāls	41
3.1 Personāla raksturojums	41
3.2 Profesionālā pilnveide	47
4. Resursi un infrastruktūra	48
4.1 Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	48
4.2 Projekti un investīcijas	50
4.2.1 Telpu infrastruktūras attīstībai	50
4.2.2 Informācijas tehnoloģiju attīstībai	50
4.3 Dienesta transporta nodrošinājums	52
4.4 Medikamentu un medicīniskā aprīkojuma nodrošinājums	56
4.5 Darba telpas	57

5. Procesi	58
5.1 Kompetences.....	58
5.2 Kvalitātes vadība.....	58
5.3 Iekšējais audits	59
6. Komunikācija ar sabiedrību	59
6.1 Izglītojoši pasākumi	60
6.2 Komunikācija masu medijos.....	61
6.3 Komunikācija sociālajos tīklos	61
6.4 Iekšējā komunikācija	62
7. Plānotās aktivitātes Dienestā 2024. gadā	64
1.pielikums	66
Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2023.gadā, EUR.....	66

Tekstā lietotie saīsinājumi

ASV – Amerikas Savienotās Valstis

ĀMS – ārkārtas medicīniskā situācija

AS – akciju sabiedrība

ĀS – ārkārtas situācija

ĀVG – ārkārtas vadības grupa

BAC – brigāžu atbalsta centrs

BKUS – VSIA ”Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”

CPAP – pozitīvā spiediena terapija

CSN – Ceļu satiksmes negadījums

Dienests – Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests

EK – Eiropas Komisija

ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds

ES – Eiropas Savienība

ESF – Eiropas Sociālais fonds

HORIZON HOP – darbinieku pašapkalpošanās portāls

IKT – informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

IS – informācijas sistēma

IS Emy - NMP dispečerizācijas risinājums

IT – intensīvā terapija

KAC – Kompetenču attīstības centrs

KM – katastrofu medicīna

KVS – Dienesta kvalitātes pārvaldības sistēma

MK – Ministru kabinets

MK noteikumi Nr. 555 – 2018. gada 28. augusta MK noteikumi Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”

MK noteikumi Nr. 60 - 2009. gada 20. janvāra MK noteikumi Nr. 60 „Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām”

MK noteikumi Nr.1480 – 2009. gada 15. decembra MK noteikumi Nr. 1480 “Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta nolikums”

MSŽ ķirurgi – mutes, sejas un žokļa ķirurgi

NATO – Ziemeļatlantijas līguma organizācija

NBS – Nacionālie bruņotie spēki

NMP – neatliekamā medicīniskā palīdzība

NMPD – Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests

NVD – Nacionālais veselības dienests

OMT – operatīvais medicīniskais transportlīdzeklis

OVC – Operatīvās vadības centrs

PKI laboratorija - perkutānas koronāras intervences laboratorija

PMV – plaušu mākslīgā ventilācija

PSKUS – VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca”

PVO – Pasaules Veselības organizācija

RAKUS – VSIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”

RSU – Rīgas Stradiņu universitāte

SMC – Specializētās medicīnas centrs

Stratēģija – Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbības stratēģija 2023.-2027.gadam

SV - struktūrvienība

VKM – Valsts katastrofu medicīna

VM – Veselības ministrija

VMR – valsts materiālās rezerves

VUGD – Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

ZK slimnīcu apvienība – Ziemeļkurzemes slimnīcu apvienība

1. Pamatinformācija

1.1 Iestādes darbības virzieni, mērķi un funkcijas

Dienests ir veselības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras **virsmērķis ir īstenot vienotu valsts politiku NMP un KM jomā.**

Lai sasniegtu Dienesta darbības mērķi, atbilstoši MK noteikumos Nr. 1480 noteiktajam, Dienestam ir šādas funkcijas un galvenie uzdevumi:

Organizēt un nodrošināt NMP iedzīvotājiem pirmsslimnīcas etapā

- plānot, vadīt, koordinēt un sniegt NMP iedzīvotājiem ikdienā, ārkārtas medicīniskajās situācijās un katastrofās
- plānot, organizēt un nodrošināt NMP pēc ārstniecības iestādes pieprasījuma, ja nepieciešamais medicīniskās palīdzības apjoms pārsniedz ārstniecības iestādes resursu iespējas
- piedalīties normatīvo aktu projektu izstrādē un atzinumu sniegšanā par citu institūciju sagatavotajiem iestādes kompetencē esošajiem normatīvo aktu projektiem
- informēt sabiedrību par neatliekamās medicīniskās palīdzības saņemšanu un profilaktiskiem pasākumiem sabiedrības veselības apdraudējuma gadījumā

Organizēt apmācības NMP un pirmās palīdzības sniegšanā, kā arī katastrofu medicīnā

- nodrošināt Dienesta personāla apmācību un kvalifikācijas uzturēšanu
- apmācīt pirmās palīdzības pasniedzējus

Plānot katastrofu medicīnas sistēmas darbību, organizēt un nodrošināt NMP ārkārtas medicīniskajās situācijās un katastrofās, kā arī gadījumā, ja nepieciešamais medicīniskās palīdzības apjoms pārsniedz ārstniecības iestādes resursu iespējas

- izstrādāt un aktualizēt valsts KM plānu un sadarbībā ar pašvaldībām koordinēt ārstniecības iestāžu KM plānu izstrādi
- nodrošināt PVO koordinācijas punkta funkcijas Starptautisko veselības aizsardzības noteikumu darbības jomā
- plānot un organizēt ārkārtas medicīnisko un ārkārtas sabiedrības veselības situāciju treniņu apmācības un piedalīties tajās

Glabāt medicīnisko ierīču un medikamentu valsts materiālās rezerves

- nodrošināt operatīvo medicīnisko rezervju veidošanu, uzturēšanu un atjaunošanu

Misija, vīzija, vērtības

Dienesta misija:	Glābt un saglabāt cilvēku dzīvības.
-------------------------	-------------------------------------

Dienesta vīzija:	Uz izcilību vērsts stratēģisko pārmaiņu līderis veselības nozarē
-------------------------	--

Dienesta vērtības:

Kompetence	Kompetence ir mans spēks. To veido manas zināšanas, prasmes, pieredze un attieksme. Nemitīga pilnveide ir mans ceļš uz izcilību.
Drošība	Mans pienākums ar savu rīcību un attieksmi radīt drošības sajūtu. Es kā Dienesta darbinieks rūpējos par sev un citiem drošu darba vidi, pacientu drošību un sabiedrības veselību.
Komanda	Es strādāju komandā, kurā katram no mums ir svarīga loma kopējo mērķu sasniegšanā. Tikai apvienojot savas prasmes, pieredzi un idejas varam kopīgi sasniegt iecerēto, veidot labāku pacientu pieredzi un drošāku Latviju.
Atbildība	Es apzinos, ka mana rīcība ietekmē citus, tāpēc ar lepnumu uzņemos atbildību par saviem pienākumiem un katru darbību, ko veicu Dienestā.
Cieņa	Cieņa ir Dienesta un manas ētikas stūrakmens. Es pildu savus pienākumus ar cieņu pret ikvienu kolēģi, pacientu vajadzībām un gaidām, dažādību un dzīvību.

Prioritātes, mērķi

Prioritātes	Mērķi
1. Savlaicīga un kvalitatīva neatliekamā medicīniskā palīdzība	1.1. Savlaicīgi nodrošināta NMP iedzīvotājiem pirmsslimnīcas etapā 1.2. Nodrošināta kvalitatīva un pacientiem droša NMP pirmsslimnīcas etapā 1.3. Stiprināta kvalitatīvas specializētās NMP nodrošināšana
2. Gatavība ārkārtas situācijām	2.1. Pilnveidots VKM plāns, integrējot nacionālās drošības sistēmas noteiktās prasības 2.2. Kvalitatīvi sagatavoti pirmās palīdzības pasniedzēji 2.3. Pilnveidota Dienesta gatavība un noturība ārkārtas situācijās
3. Funkciju izpildei atbilstošs un pietiekams resursu nodrošinājums	3.1. Funkciju izpildei pietiekams personāla nodrošinājums 3.2. Funkciju izpildei pietiekams materiāli tehniskais nodrošinājums

1.2 Dienesta saistošie normatīvie akti, kuros 2023. gadā veikti grozījumi

Pirmās palīdzības apmācība

2022. gadā Dienests sadarbībā ar pirmās palīdzības pasniedzējiem (instruktora palīgiem un instruktoriem), atbilstoši aktuāliem zinātnes atzinumiem, ekspertu viedokļiem

un Eiropas atdzīvināšanas vadlīnijām, ir aktualizējis un ar Dienesta rīkojumu¹ apstiprinājis jaunas vadlīnijas. Lai precizētu pirmās palīdzības pamatzināšanu apmācības programmas saturu, 2023. gada jūnijā stājās spēkā Grozījumi², kas veikti pamatojoties uz jaunajām vadlīnijām.

Vienlaicīgi ar grozījumiem ir uzlabota jau esošā regulējuma piemērošanas kārtība pirmās palīdzības pasniedzēju iesniegto kvalifikācijas paaugstināšanu apliecināšu dokumentu izvērtēšanā un pirmās palīdzības sniegšanas apmācītājiem fizisko un juridisko personu atbilstības komisijas darba organizēšanā.

Lai nodrošinātu vienotu informācijas apriti par pirmās palīdzības sniegšanas apmācības pieejamību fiziskām personām, par pirmās palīdzības sniegšanas apmācību kursu beigušajām personām, elektronisku informācijas apmaiņu ar institūcijām, kurām normatīvajos aktos noteikto funkciju pildīšanai nepieciešama informācija par apmācību kursu beigušajām personām, 2023. gadā aizsākts darbs un 2024. gada janvārī stājās spēkā Grozījumi³ par jaunu valsts informācijas sistēmu “Pirmās palīdzības sniegšanas apmācību pārvaldības informācijas sistēma” izveidi.

Jaunais elektroniskais pakalpojums būs publiski pieejams vietnē latvija.gov.lv, kur visi Latvijas iedzīvotāji varēs iegūt informāciju par pirmās palīdzības apmācību iespējām, reģistrēties atbilstošākajā apmācību kursā, pārliecināties par apliecības, kas apliecina pirmās palīdzības pamatzināšanu, paplašinātās pirmās palīdzības kursa noklausīšanos vai apguvi, derīguma termiņu, tai skaitā pieprasīt elektroniski parakstītu izziņu par apmācību kursa pabeigšanu.

Dienesta darbības nodrošināšana - personālrесурсu nodrošinājums

Lai nodrošinātu nepārtrauktu, savlaicīgu un pacientiem drošu Dienesta pakalpojumu sniegšanu ierobežotu cilvēkresursu nodrošinājuma apstākļos, attīstot un pilnveidojot esošā neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāžu personāla, t.i. operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītājs kompetences 2023. gadā aizsākts darbs un 2024. gada janvārī pieņemti grozījumi Ministru kabineta noteikumos⁴ ar mērķi papildināt ārstniecības atbalsta personu sarakstu ar jaunu profesiju – operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītājs (ārstniecības atbalsta persona).

Tāpat arī 2023. gada decembrī stājās spēkā Grozījumi⁵, kas paredz Profesiju klasifikatorā iekļaut jaunu profesiju – vadītājs (ārstniecības atbalsta persona), lai operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītājs (ārstniecības atbalsta persona) būtu sagatavots atbalstam pacientu aprūpē un ar lielāku atbildības deleģējumu, NMP brigādes vadītāja uzraudzībā, varētu nodrošināt palīdzību pacientam, palīdzētu uzlabot pacienta stāvokli un

¹ Dienesta 2022. gada 12. oktobra rīkojums Nr. 1-3/2022/336 “Par pirmās palīdzības apmācības programmas vadlīniju un praktisko manipulāciju apmācības algoritmu apstiprināšanu”

² 2023. gada 13. jūnijā stājās spēkā Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 14. augusta noteikumos Nr. 557 “Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā”

³ 2024. gada 19. janvārī stājās spēkā Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 14. augusta noteikumos Nr. 557 “Noteikumi par apmācību pirmās palīdzības sniegšanā”

⁴ Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 24. maija noteikumos Nr. 317 “Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistra izveides, papildināšanas un uzturēšanas kārtība”

⁵ 2023. gada 5. decembrī stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2017. gada 23. maija noteikumos Nr. 264 “Noteikumi par Profesiju klasifikatoru, profesijai atbilstošiem pamatuzdevumiem un kvalifikācijas pamatprasībām”

izdzīvošanas izredzes, palīdzētu novērst riskus neparedzētās neatliekamās medicīniskās palīdzības situācijās.

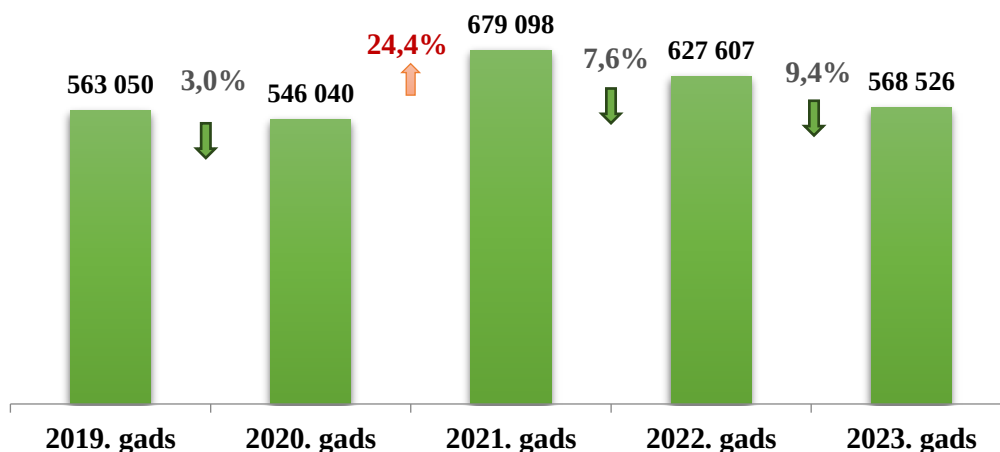
Dienesta pakalpojumu nodrošinājums

2023. gadā aktualizēts Dienesta maksas pakalpojumu cenrādis atbilstoši pakalpojumu izpildes faktiskajām izmaksām.⁶

2. Pamatdarbība

2.1 Operatīvā vadības centra darbība

Saskaņā ar Operatīvā vadības centra (OVC) 2023. gada datiem, ienākošo zvanu skaits uz ārkārtas tālruni "113", bija 568 526. Tas ir par 59 081 zvanu jeb 9,4% mazāk nekā 2022. gadā. Šī tendence galvenokārt saistīta ar vairākiem Dienesta pasākumiem sabiedrības informēšanā, kādos gadījumos nepieciešams izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību.

1. attēls. Uz '113' ienākošo zvanu skaits, 2019. gads - 2023. gads.

Analizējot 2023. gada telefonijas risinājuma fiksētos datus, konstatēts, ka nepaceltie zvani Dienestā sastāda 3,6%, kas ir nedaudz vairāk, kā 2022. gadā, kad šādi nepaceltie zvani bija 3%, bet joprojām paliek ievērojami zemāks par Eiropas ārkārtas palīdzības tālrunu asociācijas standartā noteiktajiem, pieļaujamajiem 12%⁷.

2023. gadā izsaukuma pieņemšanas vidējais laiks visaugstākās un augstas prioritātes izpildītajos izsaukumos bija 1 min 58 sek. Rādītājs ir nedaudz uzlabojies, jo 2022. gadā tas bija 2 min 10 sek.

2023. gadā 25 127 izsaukumi jeb 7,3% no pieteiktajiem izsaukumiem, kuri potenciāli varēja kļūt par NMP brigāžu izpildītiem izsaukumiem, OVC darbības rezultāta tika atrisināti pa telefonu, salīdzinājumā – 2022. gadā tie bija 7,1%.

⁶ 2023. gada 3. oktobrī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 563 "Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta maksas pakalpojumu cenrādis"

⁷ Eiropas ārkārtas palīdzības tālrunu asociācijas "Kvalitātes standarts ārkārtas izsaukumu zvanu centriem" (*angļu val. EENAs Certificate of Quality Standart for Public Safety Answering Points (PSAPs)*)

Analizējot visus izsaukumus, kuri atrisināti telefoniski, t.sk. izsaukumus, kuros izsaucējs sākotnēji zvanījis ar mērķi saņemt tikai konsultāciju, telefoniski atrisināti 46 463 izsaukumi jeb 12,8%.

OVC izsaucēja konsultācijas līdz NMP brigādes atbraukšanai 2023. gadā sasniedz 6970 gadījumu, kas ir par 45% vairāk, salīdzinājumā ar 2022. gadā 4807 gadījumiem.

2023. gadā telefoniski saņemtas, mājas lapā, sociālajos tīklos vai medijos fiksētas un Dienestā par OVC darbu saņemtas 19 pateicības, kā arī reģistrētas un izanalizētas 37 sūdzības. 10 no tām bijušas pamatotas vai daļēji pamatotas. Galvenokārt sūdzības saistītas ar atteiktiem izsaukumiem, kur stāvoklis nebija dzīvībai vai veselībai kritisks, kā rezultātā NMP brigāde netika nosūtīta.

Lai mazinātu ienākošo sūdzību skaitu tika vairākkārtīgi pārskatīts un pilnveidots lēmumu pieņemšanas algoritms, ar kura palīdzību, uzdodot jautājumus zvanītājam un fiksējot atbildes dispečers pieņem lēmumu – nosūtīt, vai atteikt NMP brigādes nosūtīšanu.

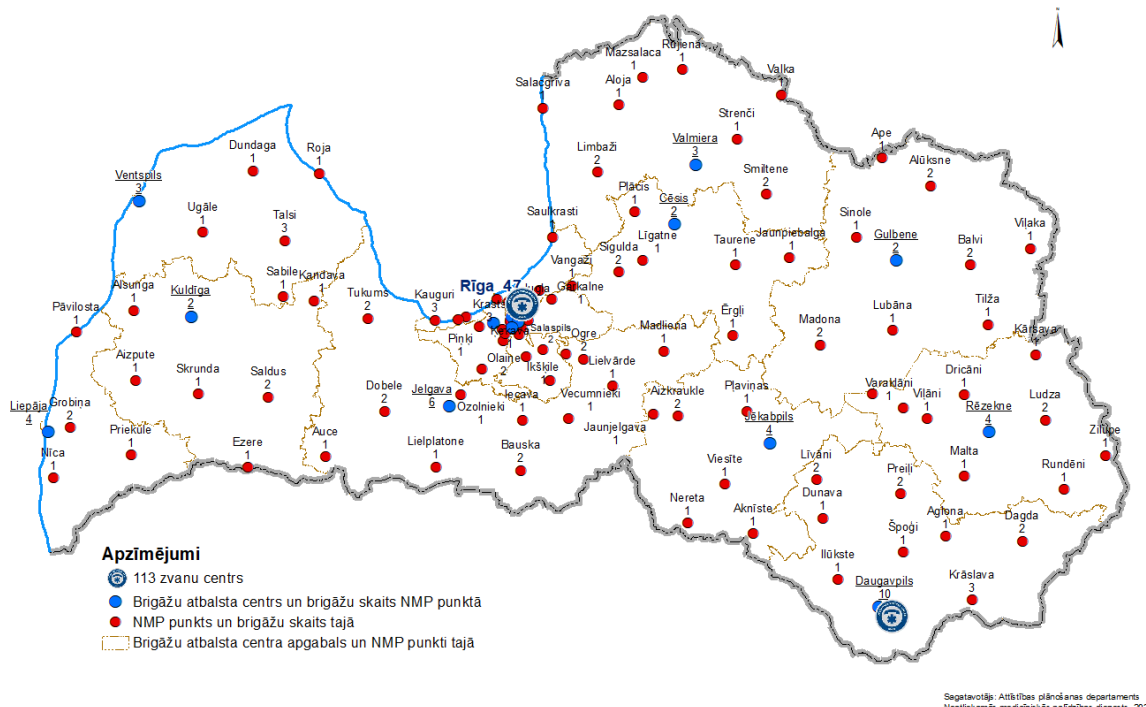
2023. gadā OVC viens no lielākajiem izaicinājums bija piedalīšanās projektā⁸ ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un Valsts policiju, kas paredz nodrošināt NMP dispečerizācijas risinājuma integrāciju ar vienotās kontaktu centra platformas jeb 112 platformas koplietošanas risinājumiem. Darbs pie uzsāktajiem procesiem turpināsies arī 2024. gadā.

Dienesta struktūrvienību reorganizācijas rezultātā OVC struktūrai tikai pievienota Dienesta bijusī Ārkārtas situāciju gatavības nodrošināšanas nodaļa, tādējādi stiprinot OVC spēju un gatavību pārvaldīt krīzes situācijas.

2.2 NMP brigāžu darba rādītāji

2023. gadā pirmsslimnīcas NMP nodrošināšanai iedzīvotājiem tika plānotas 196 NMP brigādes 108 lokalizācijas vietās (skat. 2. attēlu).

⁸ “Vienota kontaktu centra platforma operatīvo dienestu darba atbalstam un publisko pakalpojumu piegādei” (‘112’ projekts)

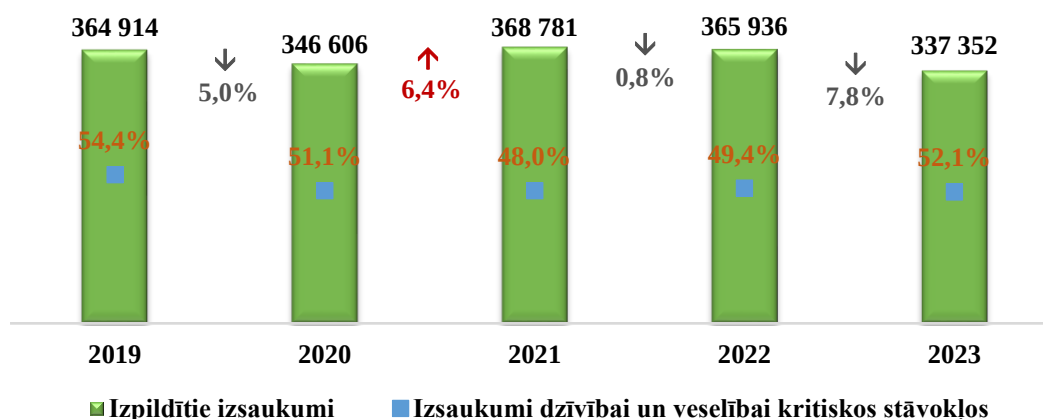
2. attēls. NMP brigāžu izvietojums 2023. gadā.

NMP plānoto brigāžu sadalījums pēc veida 2023. gadā:

- Sešas ārstu - speciālistu brigādes – trīs Rīgā, pa vienai Jelgavā, Grobiņā un Daugavpilī;
- 11 IT brigādes – piecas Rīgā, pa vienai Jelgavā, Saulkrastos, Valmierā, Daugavpilī, Rēzeknē un Ventspilī;
- 179 ārsta palīga brigādes – 135 diennakts un 44 dienas brigādes.

Vidēji diennaktī dežūras Dienests nodrošināja 171,8 diennakts brigādes (*rādītāja aprēķins: katras NMP brigādes nostrādāto stundu skaitu diennaktī dalīts ar 24 stundām*), kas ir par 1,6 diennakts brigādēm vairāk nekā 2022. gadā, kad vidēji diennaktī dežurēja 170,2 diennakts brigādes.

Kopumā 2023. gadā NMP brigādes devušās uz 337 352 izsaukumiem (skat. 3. attēlu), kas ir par 7,8% jeb 28 584 izsaukumiem mazāk nekā 2022. gadā. Vērtējot izpildīto izsaukumu skaitu uz 1000 iedz., 2023. gadā tas bija 179, kas ir par 16 izsaukumiem mazāk nekā 2022. gadā, kad tas bija 195.

3. attēls. NMP brigāžu izpildīto izsaukumu skaita izmaiņas 2019. – 2023. gadā.

Pārskata periodā (skat. 1. tabulu) 52% izsaukumu bija pie pacientiem, kuriem konstatēts dzīvībai un veselībai kritisks stāvoklis.

Pieteikto NMP izsaukumu skaits	362 479
Konsultāciju skaits	25 127
Izpildīto NMP izsaukumu skaits	337 352
Izsaukumi pie pacientiem, kam konstatēts dzīvībai un veselībai kritisks stāvoklis	175 618
Pacientu skaits, kam palīdzība sniegta NMP brigādes lokalizācijas vietā	1 325
Izsaukumu skaits, kā rezultātā pacients nogādāts ārstniecības iestādē	166 346
Veikto pārvešanu skaits	18 117
Vidējais ierašanās laiks augstas prioritātes izsaukumos, min.	
<i>valstspilsētās</i>	10,8
<i>novadu pilsētās</i>	11,1
<i>pārējās teritorijās</i>	18,2
Savlaicīgi izpildīto augstas prioritātes izsaukumu skaits, %	
<i>līdz 12 minūtēm valstspilsētās</i>	71,8%
<i>līdz 15 minūtēm novadu pilsētās</i>	78,6%
<i>līdz 25 minūtēm pārējās teritorijās</i>	81,6%

1. tabula. Pirmsslimnīcas NMP darbību nodrošinošie rādītāji 2023. gadā.

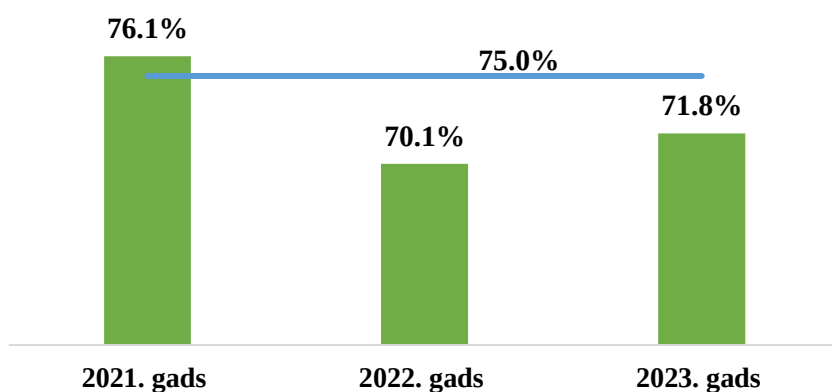
2023. gadā salīdzinājumā ar 2022. gadu par 3,4% samazinājies izsaukumu skaits, kā rezultātā pacients nogādāts ārstniecības iestādē, taču kopējais nogādāto pacientu ārstniecības iestādē īpatsvars no izpildītajiem NMP izsaukumiem pieaudzis līdz 49%, salīdzinot ar 2022. gadu (47%) .

Veikto neatliekamo pārvešanu skaits nedaudz pieaudzis par 0,9% jeb par 154 pārvešanām un to īpatsvars no kopējā izpildīto izsaukumu skaita sastāda 5,4%.

Pēdējo divu gadu laikā novērojams plānveida pārvešanu kritums, un 2023. gadā tās sastāda 943 izsaukumus, kas ir par 49% procentiem mazāk, salīdzinot ar 2022. gadu. To var skaidrot, tai skaitā, ar Covid-19 saslimstības mazināšanos.

Pamatojoties uz MK noteikumos Nr. 555⁹ 122. punktā minēto, jau ceturto gadu Dienesta vidējais NMP brigādes ierašanās laiks pie pacienta visaugstākās un augstas prioritātes izsaukumos tiek mērīts valstspilsētās¹⁰ un novadu pilsētas atsevišķi nevis visās pilsētās kopā. 2023. gadā vērojams, ka vidējais NMP brigādes ierašanās laiks pie pacienta nedaudz samazinājies valstspilsētās (2022. gadā 11,3 min.), novadu pilsētās (2022. gadā 11,2 min.) un arī lauku teritorijās (2022. gadā 18,4 min.), kas skaidrojams ar kopējo izpildīto izsaukumu skaita samazinājumu.

Iegūtie reaģētspējas rādītāji norāda, ka **Stratēģijas darbības virziena “Neatliekamā medicīniskā palīdzība pirmsslimnīcas etapā” izvirzītā mērķa “Savlaicīgi nodrošināta NMP iedzīvotājiem pirmsslimnīcas etapā” rezultatīvie rādītāji attiecībā uz reaģētspējas nodrošināšanu par 2023. gadu ir sasniegti** atbilstoši normatīvos aktos noteiktajam **novadu pilsētās un pārējās teritorijās**, bet **valstspilsētās** pēdējos divus gadus neizdodas 75% gadījumos nodrošināt NMP brigādes ierašanos līdz 12 min. laikā (skat. 4., 5. un 7.attēlu).

4. attēls. Savlaicīgi izpildīto NMP brigāžu visaugstākās un augstas prioritātes izsaukumu īpatsvars valstspilsētās 2021. – 2023. gadā.

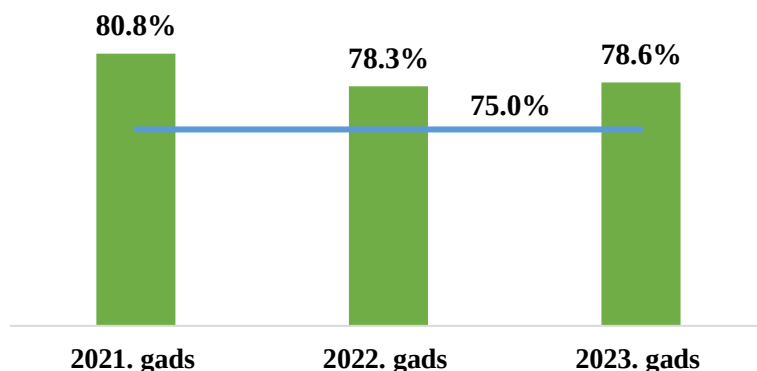
Pēdējo trīs gadu periodā valstspilsētās tikai 2021. gadā ir izpildītas MK noteikumos Nr. 555¹¹ minētās prasības par reaģētspējas nodrošinājumu 75% gadījumu, neskatoties uz togad augsto Covid-19 izplatību. 2022. gadā tā noslīdēja zem MK noteikumos Nr. 555 noteiktā, sasniedzot vien 70,1 %, bet 2023. gadā atkal nedaudz uzlabojās (71,8%). 2023. gadā, tāpat kā iepriekšējos, visvairāk reaģētspēju valstspilsētās kopumā ietekmē nespēja nodrošināt to Rīgā (65,1%) un Jūrmalā (68,1%), jo abās šajās pilsētās visaugstākās un augstas prioritātes izsaukumu īpatsvars ir 68% no kopējā valstspilsētās izpildīto visaugstākās un augstas prioritātes izsaukumu skaita. Situācija abās pilsētās skaidrojama ar personāla trūkumu, tādējādi nespējot nokomplektēt brigādes.

⁹ 2018. gada 28. augusta MK noteikumi Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”

¹⁰ Atbilstoši Administratīvi teritoriālai reformai un Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumam sākot ar 2021. gada 1. jūliju republikas pilsētas pārdēvētas par valstspilsētām.

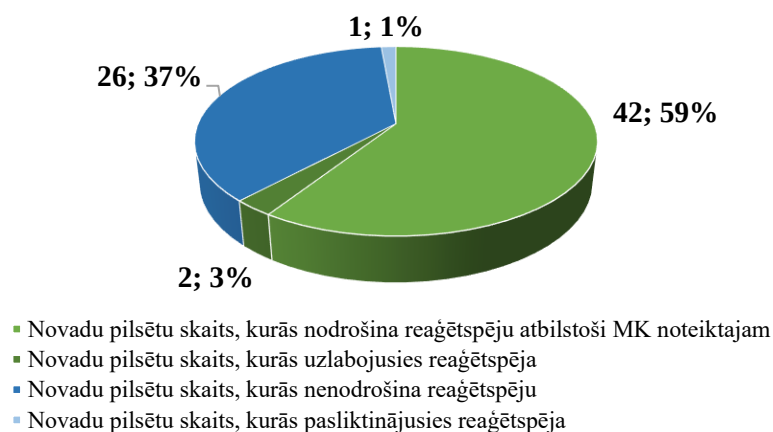
¹¹ 2018. gada 28. augusta MK noteikumi Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”

2023. gadā vidēji diennaktī, visvairāk šīs teritorijas apkalpojošos BAC-os, trūka 10 brigādes. Tāpat kā iepriekšējos gados Jūrmalā joprojām ir lielāks brigāžu vidējais nobraukums (km) uz vienu izpildīto izsaukumu, salīdzinājumā ar citu Rīgas reģiona brigāžu vidējo nobraukumu (km) uz vienu izpildīto izsaukumu, kas skaidrojams arī ar pacientu transportēšanas iespējām uz ārstniecības iestādēm.

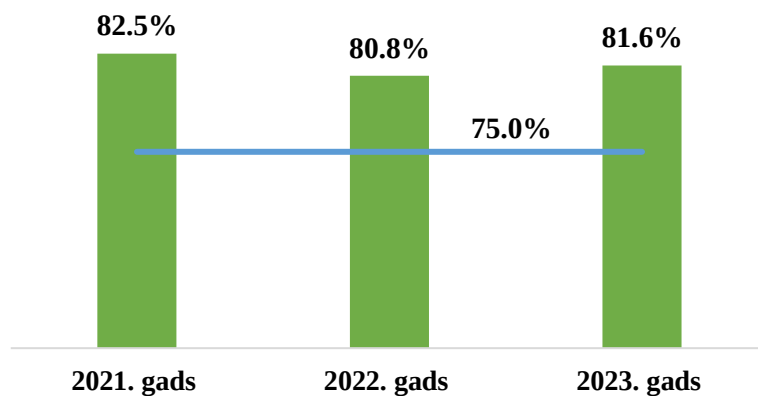

5. attēls. Savlaicīgi izpildīto NMP brigāžu visaugstākās un augstas prioritātes izsaukumu īpatsvars novadu pilsētās 2021. – 2023. gadā.

Kopš 2021. gada novadu pilsētās ir nedaudz samazinājusies sasniedzamība, tāpat kā valstspilsētās, kas arī saistīs ar iepriekš minēto brigāžu trūkumu. Tomēr visos gados izpildītas MK noteikumos Nr. 555 minētās prasības. Salīdzinot ar 2022.gadu, samazinājies novadu pilsētu skaits par vienu (skat. 6. attēlu), kurā nav nodrošināta reaģētspēja. Tā uzlabojusies Aucē (77,6%) un Kandavā (75,4%), bet pasliktinājusies Rūjienā (74,4%).

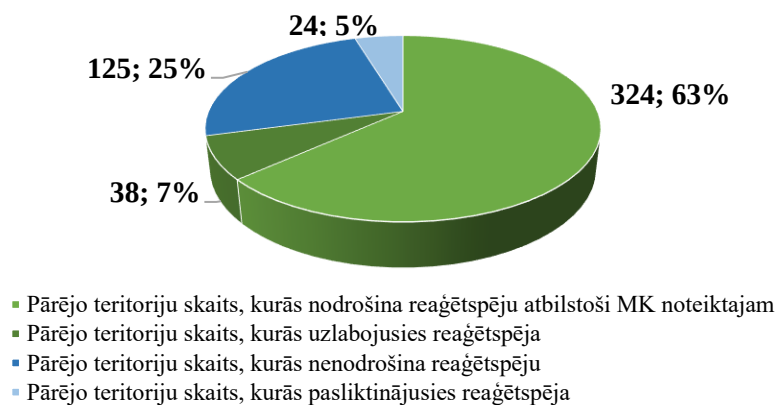

6. attēls. Sasniedzamības nodrošinājums novadu pilsētās 2023. gadā.

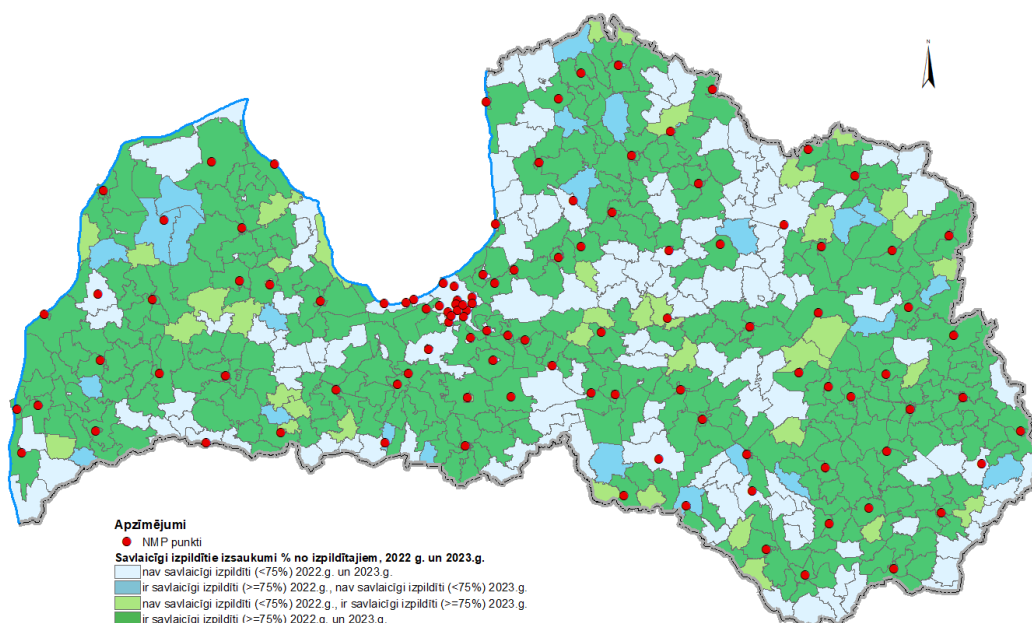
7. attēls. Savlaicīgi izpildīto NMP brigāžu visaugstākās un augstas prioritātes izsaukumu īpatsvars pārējās teritorijās 2021. – 2023. gadā.

Reaģētspēja pārējās teritorijās, salīdzinot ar 2022. gadu, 2023. gadā ir nedaudz uzlabojusies, neskatoties uz brigāžu trūkumu un problemātisko ceļu infrastruktūru. Kopumā 2023. gadā reaģētspēja nodrošināta 324 pārējās teritorijās un 38 tā uzlabojusies (skat. 8. un 9.attēlu).

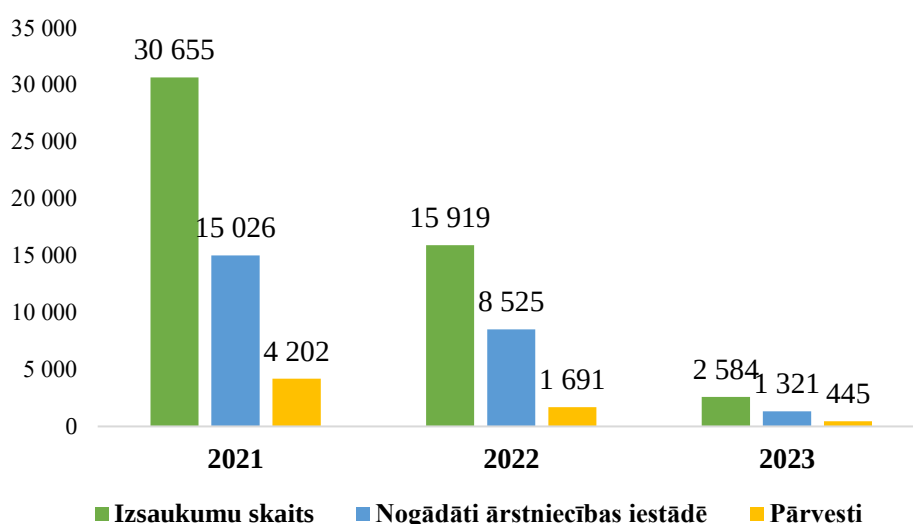
8. attēls. Sasniedzamības nodrošinājums pārējās teritorijās 2023. gadā.

Kopumā 2023.gadā no 511 pārējām teritorijām 362 ir nodrošināta reaģētspēja atbilstoši normatīvajos dokumentos noteiktajam, kamēr 2022.gadā rādītājs bija 348 no 511.

9.attēls. Savlaicīgi izpildītie izsaukumi (valstspilsētā līdz 12 min., novada pilsētā līdz 15 min., lauku teritorijās līdz 25 min.) % no izpildītajiem NMPD, salīdzinoši 2022. un 2023. gadā

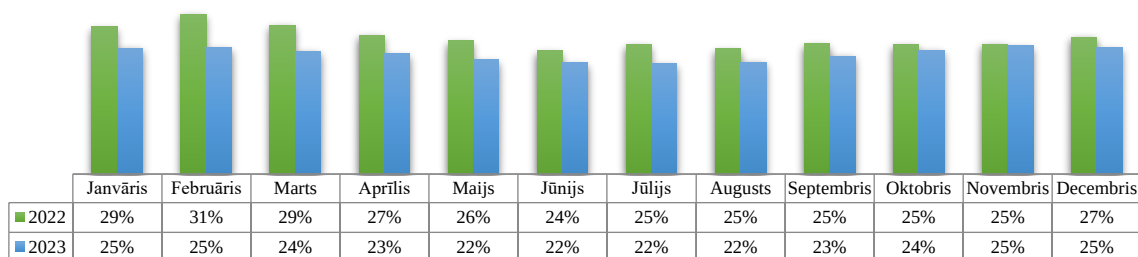
Pēdējo trīs gadu laikā ievērojami samazinājies izsaukumu skaits pie pacientiem ar diagnozēm U07.1 Covid-19, ja vīruss identificēts un U07.2 Covid-19, ja vīruss nav identificēts, t.sk. nogādāto ārstniecības iestādē un pārvesto pacientu skaits (skat. 10. attēlu). 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, turpinājās būtiski samazināties izsaukumu skaits (- 83,8%; -13 335), nogādāto ārstniecības iestādē skaits (- 84,5%; - 7 204) un pārvesto pacientu skaits ar diagnosticētu Covid-19 (- 73,7%; -1 246).

10. attēls. Izsaukumu skaits, nogādātie ārstniecības iestādē un pārvestie ar Covid-19 diagnozēm 2021. – 2023. gadā.

Neskatoties uz apgrūtinājumiem pacientiem savlaicīgi saņemt primāras un/vai sekundāras veselības aprūpes pakalpojumus, **pateicoties Dienesta aktīvam darbam sekundāro izsaukumu īpatsvara mazināšanai, it īpaši OVC sniegtajām telefoniskajām konsultācijām, sekundāro izsaukumu¹² īpatsvara samazinājums turpinājās arī 2023. gadā un bija par 3,2 procentpunktiem mazāks nekā pērn, sastādot 23,4%, jeb 78 969 gadījumu, tādējādi nodrošinot Stratēģijā noteiktā rādītāja izpildi.**

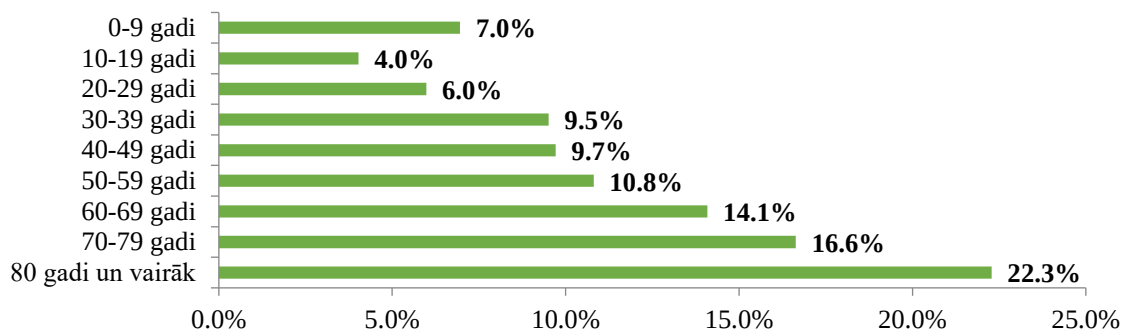
Līdzīgi kā iepriekšējā gadā, 2023. gadā lielākais sekundāro izsaukumu īpatsvars bija ārpus ģimenes ārsta darba laika - 66,3% no visiem sekundārajiem izsaukumiem, jeb 52 364 gadījumu. Kā ierasti, augstākais sekundāro izsaukumu īpatsvars 2023. gadā tika novērots ziemas mēnešos (skat. 11. attēlu), kas skaidrojams ar iedzīvotāju paradumu saņemt ārstniecības pakalpojumus gadījumos, kad nav apdraudēta dzīvība un veselība, vēršoties Dienestā ar sūdzībām par augstu temperatūru, kaulu/locītavu "laušanu", galvassāpēm, vispārējo slikto pašsajūtu, nogurumu, un citām akūtu vīrusinfekciju blakus saslimšanām.

11. attēls. Dienesta sekundāro izsaukumu īpatsvara dinamika sadalījumā pa mēnešiem, 2022.- 2023. gadā

2023. gadā 71% sekundāro izsaukumu pēc sarunas ar izsaucēju sākotnēji tika klasificēts kā augstas prioritātes izsaukums (pērn – 69%), kas norāda, ka situācijā, kad pacients jūtas slikti, tuvinieki mēdz pārspīlēt situāciju, kas iespējams ir saistīts ar zināšanu trūkumu ar veselību saistītajos jautājumos, tādējādi radot priekšstatu, ka pacienta veselība ir apdraudēta. Galvenokārt tie ir pacienti ar hroniskām saslimšanām, kas neseko līdzī ārstējoša ārsta nozīmētai terapijai, piemēram, nelieto nozīmētas zāles regulāri vai tieši tā kā to nozīmēja ārstējošais ārsts, vai tiek kuri nesazinās laicīgi ar ārstējošo ārstu, lai vienotos par turpmāko slimības terapiju. Šie pacienti regulāri vēršas pēc palīdzības Dienestā un zina, kādas sūdzības jāmin sarunā ar dispečeru vai ārstu, lai NMP brigāde tiktu nosūtīta. Vēl viens rādītājs, kas ietekmē sekundāro izsaukumu īpatsvaru ir iedzīvotāju vecums. Analizējot sekundāros izsaukumus pa vecuma grupām, redzams, ka vislielākais sekundārie izsaukumu īpatsvars ir pie pacientiem vecumā virs 60 gadiem (skat. 12. attēlu).

¹² Sekundārs NMP izsaukums - izsaukums, kurā NMP brigādes vadītājam, izvērtējot pacienta veselības stāvokli un aprakstot to izsaukuma elektroniskajā kartē, pacientam nav konstatēts dzīvībai vai veselībai kritisks stāvoklis (izsaukums, kas neatbilst MK noteikumu Nr. 555 nevienam no 118. punktā minētajiem gadījumiem).

12.attēls. Dienesta sekundāro izsaukumu īpatsvars sadalījumā pēc vecuma grupām, 2023. gadā

Salīdzinot sekundāro izsaukumu īpatsvaru reģionu griezumā, var secināt, ka visaugstākais sekundāro izsaukumu īpatsvars no izpildītiem izsaukumiem 2023. gadā, tāpat kā 2022.gadā, bija Kurzemes reģionā – 25,9% (pērn - 29,2%), tad seko Rīgas reģions – 24,0% (pērn – 26,6%), Zemgales reģions – 23,0% (pērn - 27,1%), Latgales reģionā – 23,0% (pērn – 25,9%), savukārt viszemākais rādītājs bija Vidzemes reģionā – 20,1% (pērn - 24,4%).

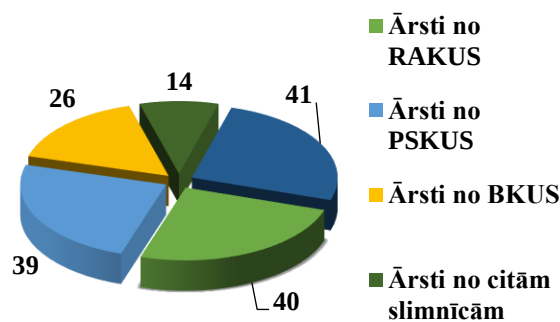
Lai mazinātu sekundāro izsaukumu īpatsvaru, Dienestā katru gadu notiek aktīva komunikācija ar sabiedrību par alternatīvām iespējām medicīniskās palīdzības pakalpojumu saņemšanā gadījumos, kad personas veselība vai dzīvība nav apdraudēta. Tāpat OVC noris aktīvāka darbība, nodrošinot izsaukumu analīzi un pacientu aktīvāku konsultēšanu pa telefonu situācijās, kad brigādes nosūtīšana nav nepieciešama.

2.3 Specializētās medicīnas centra darbība

Specializētā medicīnas centra (SMC) galvenais uzdevums ir nodrošināt specializēto NMP ārstniecības iestādēm, t.sk. telefoniskās konsultācijas, konsultācijas, operācijas un manipulācijas klātienē, kā arī kritiski slimu pacientu medicīnisko transportēšanu starp slimnīcām. SMC sniedz arī atbalstu NMP brigādēm un nodrošina medicīnisko palīdzību valsts nozīmes publiskajos pasākumos.

Diennakts režīmā strādā divi vadības dispečeri, piecas īpaši aprīkotas reanimācijas brigādes (divas pieaugušajiem, viena bērniem, divas jaundzimušajiem), operāciju māsa, kura uzrauga ķirurģisko instrumentu gatavību darbam, un citi mediķi 16 dažādās specialitātēs. Nepieciešamības gadījumā var tikt piesaistīti citi ārsti, slēdzot līgumu par konkrēta izsaukuma izpildi. Pastāvīgā gatavības režīmā ir septiņi autovadītāji un OMT.

Lai nodrošinātu specializēto NMP nepieciešamajā apjomā, SMC ārsti profesionālās iemaņas uztur, ikdienā strādājot Universitātes slimnīcās vai specializētajās ārstniecības iestādēs (skat. 13. attēlu).

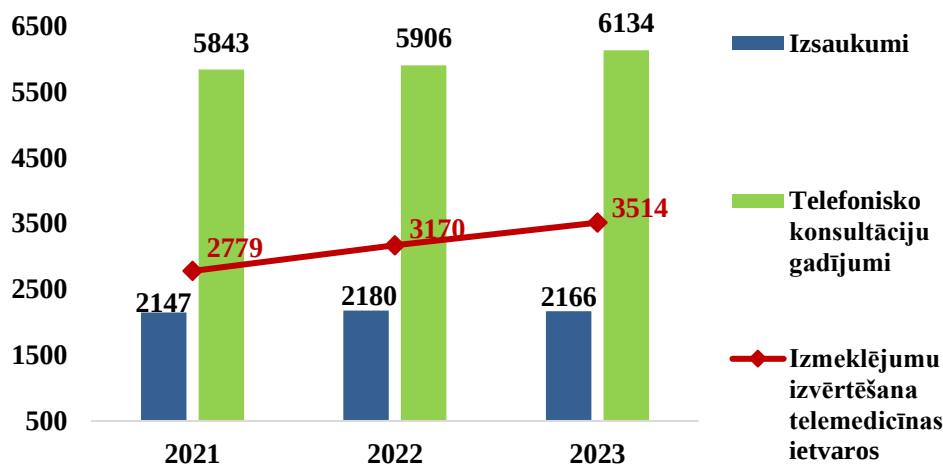

13.attēls. SMC personāls

Atbilstoši SMC darba grafikam, ārsti atrodas „mājas dežūru režīmā” (katrā specialitātē pa vienam), un pēc dispečeru zvana konsultē telefoniski vai dodas izsaukumā, lai veiktu operācijas un konsultētu uz vietas. Gadu no gada aizvien sarežģītāk kļūst piesaistīt augsti kvalificētus speciālistus pēc ikdienas darba slimnīcās uzņemties dežūras SMC. Ārstniecības personu “izdegšanas” dēļ un nepietiekoši motivējoša atalgojuma rezultātā, ārsti samazina dežūru skaitu mēnesī vai pat pārtrauc darba attiecības.

Tādēļ pārskata periodā katru dienu nebija iespējams nodrošināt dežūras mugurkaula ķirurģu grupā. Līdzīga situācija draud izveidoties arī gastroenterologu – endoskopistu grupā, kurā strādā tikai trīs ārsti. Ārstniecības personu trūkums noteiktās specialitātēs ir viens no galvenajiem riskiem SMC pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā.

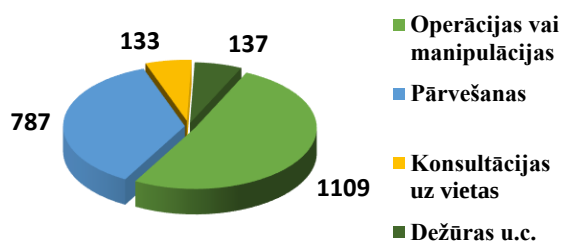
SMC kopējais darba apjoms (izsaukumi un telefoniskās konsultācijas gadījumi) kopš 2021. gada pieaudzis par 5%. Telefoniskās konsultācijas viens gadījums var ietvert vairākas ārstu sarunas un vizuālās diagnostikas rezultātu izvērtēšanas vienas dežūras laikā (skat. 14. attēlu).

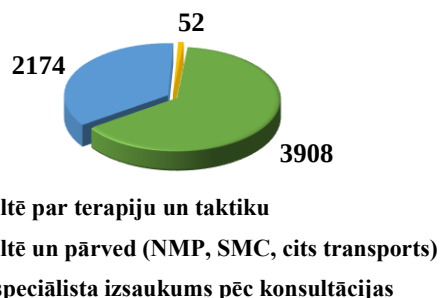
14.attēls. SMC darba pamatrādītāji – izsaukumi un konsultācijas

2023. gadā vairāk nekā pusē no SMC izsaukumiem (51%) ir veiktas operācijas, vai manipulācijas, 36% gadījumu pacienti ir pārvesti, 6 % gadījumu pacienti konsultēti uz vietas, kā arī 6% gadījumu nodrošinātas dežūras publiskos pasākumos u.c. (skat. 15. attēlu). SMC telefonisko konsultāciju rezultātā, 64% gadījumos tika sniegti padomi par pacientu ārstēšanas taktiku, 35% gadījumos tika ieteikta pacientu pārvešana (ar SMC vai NMP brigādēm), bet 1 % gadījumos pēc telefoniskajām konsultācijām SMC speciālists devās uz ārstniecības iestādi pie pacienta izsaukumā, lai nodrošinātu profesionālu atbalstu kolēģiem

uz vietas (skat. 16. attēlu). Pārskata periodā notikuši 208 telefoniskie konsīliji un no visām konsultācijām 900 gadījumos konsultācijas notikušas atkārtoti.

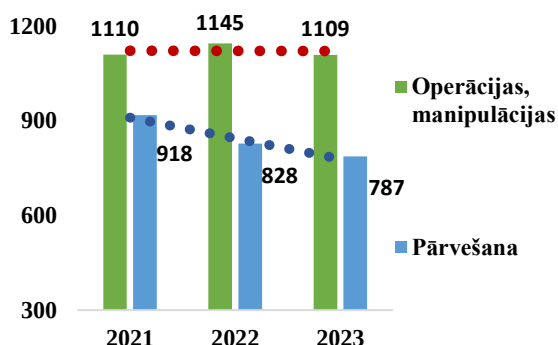

15.attēls. Izsaukumu rezultāti

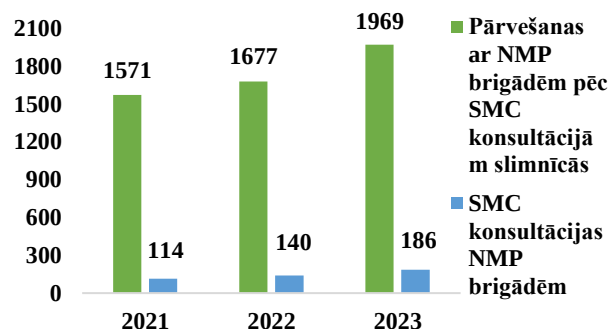

16.attēls. Telefonisko konsultāciju rezultāti

Turpina attīstīties diagnostisko izmeklējumu rezultātu izvērtēšana telemedicīnas ietvaros – pieaugums par 26% (skat. 14. attēlu). Datortomogrāfijas, magnētiskās rezonanses, rentgenogrāfijas, elektrokardiogrāfijas rezultātu izvērtēšana no attāluma deva iespēju pieņemt pacienta vajadzībām atbilstošākus lēmumus un racionālāk izmantot visus Dienesta resursus, atpazīstot gadījumus, kad kolēģus bija nepieciešams konsultēt tikai pa telefonu, kad bija nepieciešams doties izsaukumā vai arī kad pacients jāpārvēd uz augstāka līmeņa stacionāru. Lai gan vērojams neliels izsaukumu skaita kritums, tomēr saglabājas augsts veikto operāciju un manipulāciju skaits uz vietas ārstniecības iestādē, kopējais pārvešanu skaits, attiecībā pret 2021.gadu, samazinājies par 14% (skat. 17. attēlu).

17.attēls. SMC pamatrādītāji – operācijas, manipulācijas un veiktās pārvešanas

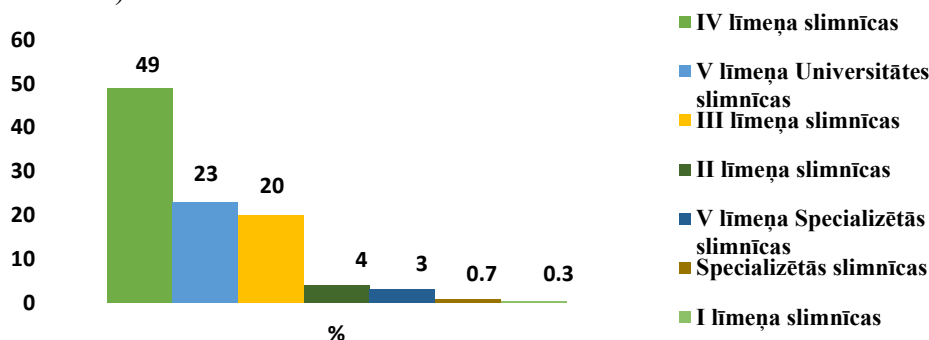
18. attēls. SMC un NMP sadarbība

Specializētās NMP sniegšanas rezultātus sekmēja SMC un OVC veiksmīga sadarbība. Īpaši būtiska šī sadarbība bija gadījumos, kad ārstēšanas rezultātus ietekmēja laiks un pacientus uz atbilstoša profila slimnīcām pēc SMC telefoniskajām konsultācijām pārveda NMP brigādes (pieaugums 25%). NMP brigāžu iesaistīšanās pacientu pārvešanā izskaidro SMC pārvešanu kopējā skaita samazinājumu. Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu ievērojami pieaudzis arī SMC konsultāciju skaits NMP brigādēm (skat. 18. attēlu).

2023. gadā SMC sniedza palīdzību 42 ārstniecības iestādēm Latvijā. Darba apjoms slimnīcās uzskaitīts un analizēts ievērojot MK noteikumu Nr. 555¹³ 6. pielikumā noteiktos Stacionāro ārstniecības iestāžu līmeņus (I – V).

¹³ 2018. gada 28. augusta MK noteikumi Nr. 555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”

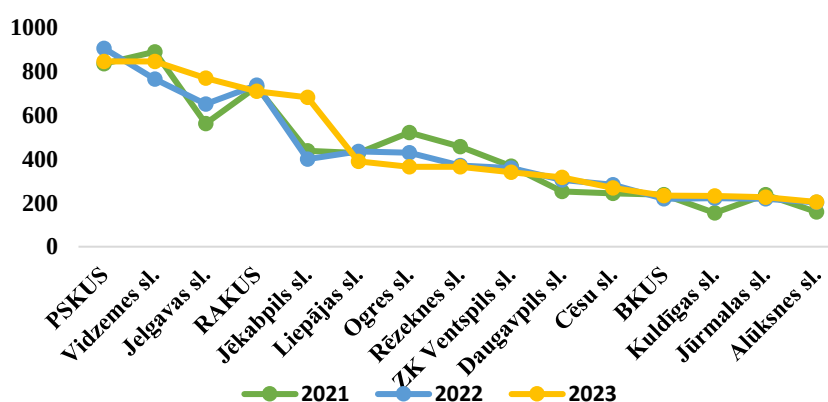
2023. gadā no kopējā SMC darba apjoma slimnīcās (7877 izsaukumi un telefoniskās konsultācijas) 49% gadījumu palīdzība tika sniegta Reģionālajās (IV līmenis) slimnīcās. Tālāk ar 23% un 20% seko attiecīgi Klīniskās universitātes slimnīcas un III līmeņa slimnīcas. Mazākā apjomā palīdzība ir bijusi nepieciešama arī kolēģiem no citu līmeņu slimnīcām (skat. 19. attēlu).

19. attēls. SMC daba apjoms slimnīcu līmeņu grupās (%)

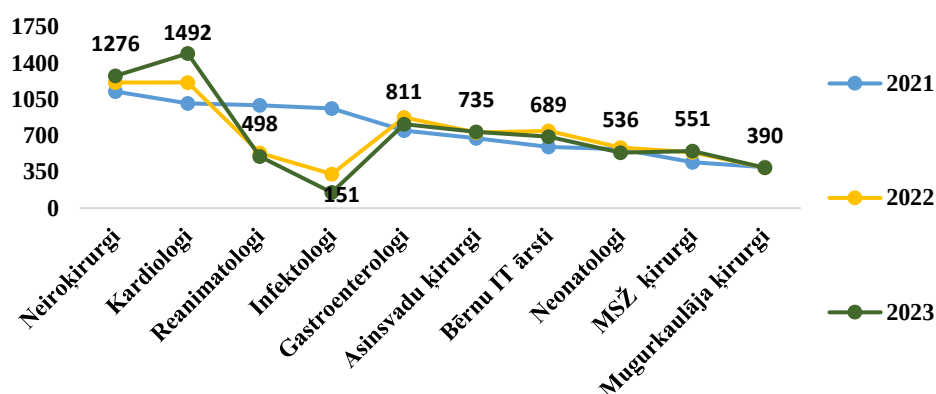
Daļa no SMC izpildītajiem izsaukumiem un telefoniskajām konsultācijām ir saistīta ar atsevišķu specialitāšu ārstu trūkumu slimnīcās (piem. gastroenterologs - endoskopists) un ārstniecības iestāžu nespēju nodrošināt palīdzību noteiktajā profilā, nodrošinot diennakts speciālistu pieejamību, visbiežāk ārpus normālā darba laika (RAKUS, PSKUS), kā arī ikdienā (citas slimnīcas). Nereti motivācija SMC izsaukuma vai konsultācijas pieteikšanai ir nevis specializētās medicīniskās palīdzības nepieciešamība, bet gan frāze - “mūsu speciālists nav pieejams”. Kopumā I, II un III līmeņa slimnīcās SMC palīdzības apjoms ir salīdzinoši mazāks, tomēr atsevišķās slimnīcās tas ir lielāks nekā attiecīgā līmeņa slimnīcu grupā (piem. Ogres rajona slimnīca un Alūksnes slimnīca).

Salīdzinot SMC darba apjomu 15 slimnīcās, kurās palīdzība ir bijusi nepieciešama visvairāk (skat. 20. attēlu), redzams, ka 2023. gadā vajadzība pēc SMC atbalsta ievērojami pieaugusi Jelgavas pilsētas slimnīcā un Jēkabpils reģionālajā slimnīcā, kā arī Daugavpils reģionālajā slimnīcā, savukārt retāk pēc palīdzības ir vērsušies kolēģi no Ogres rajona slimnīcas. SMC izsaukumu un konsultāciju skaitu ietekmē arī situācija, ka slimnīcās dežūras bieži vien nodrošina ārsti - rezidenti.

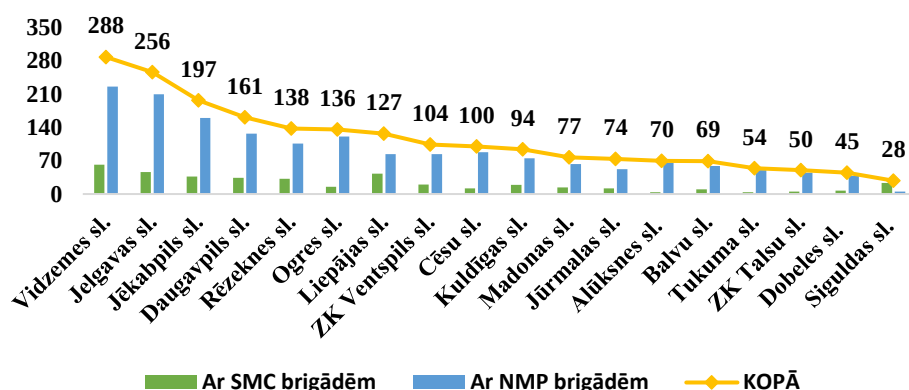
20. attēls. SMC daba apjoma salīdzinājums slimnīcās

Vislielākais darba apjoms no SMC ārstiem ir bijis neiroķirurgiem un kardiologiem (skat. 21. attēlu). Salīdzinoši ar Covid-19 pandēmijas periodu, samazinājies darba apjoms infektologiem un reanimatologiem.

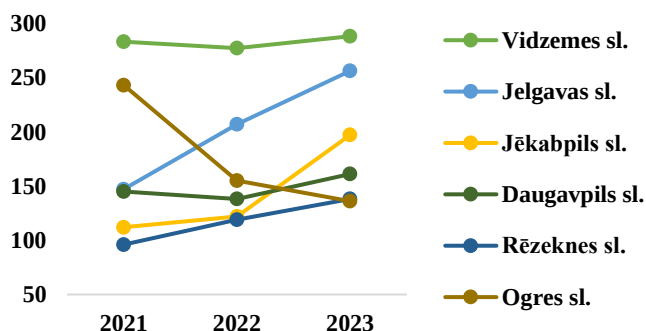

21. attēls. Desmit pieprasītākās SMC specialitātes

Specializētās NMP saņemšanai pacienti visvairāk pārvesti uz Rīgas slimnīcām (ar SMC un NMP brigādēm) no Vidzemes, Jelgavas pilsētas, Jēkabpils reģionālās, Daugavpils reģionālās, Rēzeknes un Ogres rajona slimnīcām (skat. 22. attēlu). Helikopteru transportēšanai izdevās piesaistīt 3 reizes.

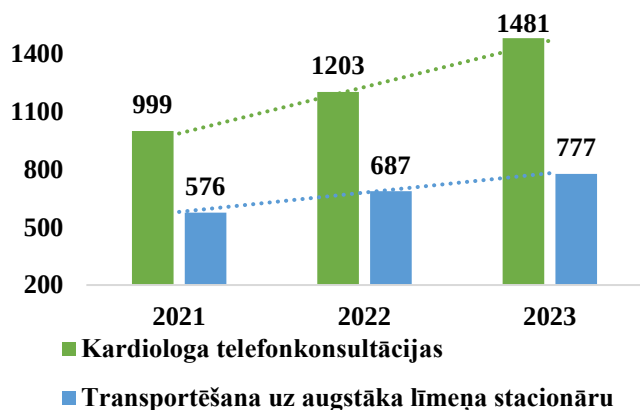
22. attēls. Slimnīcas, no kurām visvairāk pārvesti pacienti specializētās NMP saņemšanai

23. attēls. Slimnīcas, no kurām pārvesto pacientu skaits trīs gadu periodā ievērojamāk mainījies.

Vērtējot triju gadu periodā, no Jelgavas pilsētas slimnīcas un Jēkabpils reģionālās slimnīcas pārvesto pacientu skaits ir pieaudzis visstraujāk (pārvešanas pēc kardiologu, bērnu speciālistu konsultācijām un pārvešanas ar neonatologu brigādēm) (skat. 23. attēlu). No Ogres rajona slimnīcas pārvešanas samazinājās par 44%, jo 2021. gadā augstais rādītājs

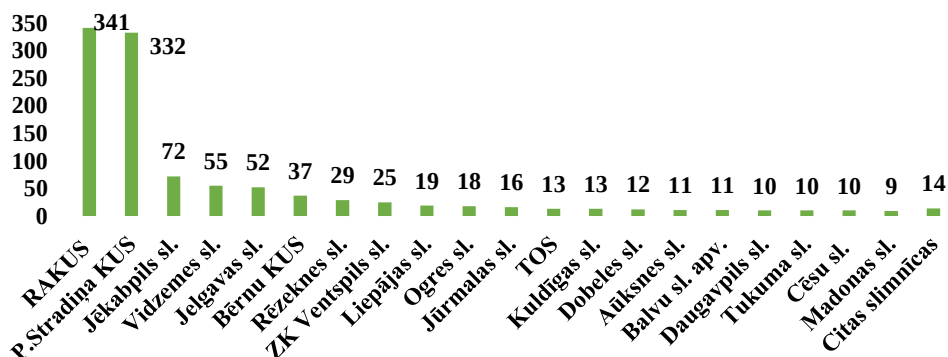
bija saistīts ar Covid-19 infekcijas izplatību.

24. attēls. SMC kardiologu telefonisko konsultāciju rezultāti

Pēdējo trīs gadu laikā ievērojami mainījies kardiologa telefonisko konsultāciju skaits un rezultāti (skat. 24. attēlu). Par 48 % pieaudzis gadījumu skaits, kad SMC kardiologi konsultējuši savus kolēģus republikas slimnīcās, kā arī NMP brigādēs un par 35% pieaudzis gadījumu skaits, kad pacienti transportēti ar SMC un NMP brigādēm uz PSKUS, RAKUS, Daugavpils reģionālo slimnīcu un Liepājas reģionālo slimnīcu.

Attīstoties un paplašinoties telemedicīnas pakalpojumiem, ķirurģisko specialitāšu ārsti varēja daudz mērķtiecīgāk doties uz slimnīcām, veicot operācijas vidēji 92% no izsaukumiem. SMC ārsti veikuši operācijas un manipulācijas 25 Latvijas slimnīcās (skat. 25. attēlu).

25. attēls. SMC ārstu veiktās operācijas un manipulācijas Latvijas slimnīcās.

Universitātes slimnīcās tika veiktas 64% no operācijām un manipulācijām. Šādam apjomam ir vairāki izskaidrojumi. Specializētās NMP sniegšanai republikas slimnīcās ir nepieciešami profesionāļi, kuri savas iemaņas un prasmes uztur, ikdienā strādājot Universitātes vai specializētajās slimnīcās. Šajās slimnīcās strādājošo ārstu skaits atsevišķās specialitātēs ir nepietiekošs, lai varētu nodrošināt dežūras gan pamatdarbā, gan SMC (piem. gastroenterologi, bronhologi, bērnu neiroķirurgi, torakālie ķirurgi, asinsvadu ķirurgi, sejas – žokļu ķirurgi). Līdz ar to bieži veidojas situācijas, kad SMC speciālistiem jāsniedz konsultācijas pa telefonu vai jādodas izsaukumā arī uz Universitātes slimnīcām. Nevienā no universitātes slimnīcām netiek nodrošināta palīdzība visos profilos. Papildus endoskopiju

speciālistiem, PSKUS nepieciešama vēl SMC dežurējošo traumatologu palīdzība, bet RAKUS – mutes sejas žokļu ķirurgu, otolaringologu un mugurkaulāja ķirurgu palīdzība.

Lai gan jaundzimušo skaits Latvijā samazinās, ir pieaudzis to jaundzimušo īpatsvars (no 2,9% līdz 3,4 %), kuriem bija nepieciešama SMC neonatologu palīdzība. (skat. 2.tabulu).

	2021	2022	2023
Jaundzimušo skaits	17115	15 535	14121
Izsaukumu skaits KOPĀ	505	507	484
<i>% no jaundzimušo skaita</i>	2,9%	3,3%	3,4%
Izsaukumu skaits ārpus Rīgas	176	191	180
<i>% no kopējā izsaukumu skaita</i>	35%	37%	37%
Transportēšanas laikā nodrošināta PMV vai CPAP	188	208	177
<i>% no kopējā izsaukumu skaita</i>	37%	41%	37%

2.tabula. SMC neonatologu brigādes darbu raksturojošās tendences

Neonatologiem bija jādodas uz ārpus galvaspilsētas esošām slimnīcām 37% no izsaukumiem. Savlaicīgu šo izsaukumu izpildi bija iespējams nodrošināt, jo katru dienu “uz līnijas” atradās divas speciāli aprīkotas neonatologu brigādes un trīs - ar mūsdienīgām neonatoloģijai specifiskām tehnoloģijām aprīkoti OMT. Jaundzimušo transportēšanas laikā 37% no visiem izsaukumiem tika izmantots plaušu ventilācijas režīms (CPAP vai PMV).

Pārskata periodā sūdzības par specializētās NMP nodrošināšanu nav saņemtas. Analizēti 3 pacientu drošības gadījumi. Saņemti 69 problēmu ziņojumi par sarežģījumiem izsaukumu izpildē. Savlaicīgi tika veiktas korektīvās darbības. Sniegto pakalpojumu kvalitāte uzraudzīta arī, noklausoties problemātisko gadījumu telefona sarunu ierakstus un izvērtējot medicīnisko dokumentāciju. Nepieciešamības gadījumā veiktas pārrunas ar iesaistīto personālu.

Saskaņā ar Stratēģiju tika pilnveidots specializētās NMP nodrošināšanas process un tika uzsākta elektronizēta informācijas ievades un datu analīzes sistēmas SMC EMY ieviešana. Tika nodrošināta datu ievade sistēmā un medicīniskās dokumentācijas daļēji elektronizēta noformēšana. Uzsākts darbs programmas ieviešanā, lai veidotu atskaides un datu izmantošanu analītiskos nolūkos. Tika iegādātas arī divu veidu jaunas tehnoloģijas - jaundzimušo transporta inkubatora komplekss un ķirurģiskās galvas lampas.

2.4 Sniegtās NMP kvalitātes uzraudzība, izvērtēšana un pacientu drošība

Lai nodrošinātu pēc iespējas kvalitatīvāku un drošāku NMP pirmsslimnīcas etapā, Dienesta **Stratēģijā izvirzīti sekojoši rezultatīvie rādītāji:**

1. Pacientu īpatsvars, kuriem noteikta diagnoze – AKS ar ST elevācijām un kuri 2h laikā no pirmā kontakta ar NMP brigādi nogādāti stacionāros perkutānai koronārai

intervencei, **2023.gadā sasniedza 79,0%, kas ir par 2 procenta punktiem mazāk kā 2022. gadā.** Tas saistīts ar PKI laboratoriju ierobežoto pieejamību, t.sk. to neesamību Vidzemes slimnīcā un Liepājas reģionālajā slimnīcas PKI laboratorijas ierobežoto darba laiku.

2. Pacientu īpatsvars, kuriem laiks no pirmā kontakta ar NMP brigādi līdz diagnozes – AKS ar ST elevācijām, noteikšanai nepārsniedz 10 min, **2023. gadā sasniedza 82,8%, kas pārsniedz Stratēģijā noteiktos 82%.**
3. Pacientu ar diagnozi – hiperakūts insults, īpatsvars, pie kuriem NMP brigādes pavadītais laiks no ierašanās brīža līdz transportēšanas uzsākšanai uz stacionāru ar Insulta vienību nepārsniedz 15 min., **2023. gadā sasniedza 40,3%, kas pārsniedz Stratēģijā noteiktos 39%.**
4. Stundas laikā, no NMP izsaukuma pieteikšanas, stacionāros nogādāto pacientu ar diagnozi –politrauma, **īpatsvars 2023. gadā bija 30%, neizpildot Stratēģijā vēlamo rādītāja pieaugumu.** Visvairāk rādītāju ietekmē liels attālums līdz izsaukuma vietai un/vai līdz stacionāram, apgrūtināta piekļuve pacientam, pacienta smaguma pakāpe un nepieciešamību stabilizēt pirms nogādāšanas stacionārā.
5. No 26 ārpus stacionāra notikušajām dzemdībām, NMP brigādes klātbūtnē nav mirusi neviena dzemdētāja un neviens jaundzimušais.

Medicīniskās kvalitātes uzraudzība

2023. gadā Dienestā izvērtēšanai un izskatīšanai saņemti 242 (2022. gadā – 244) iesniegumi par sniegto NMP kvalitāti t.sk., 14 gadījumos rosinātas pārbaudes lietas, savukārt saņemto pamatoto sūdzību skaits bija 67 (2022. gadā 57). Pamatotie iesniegumi ārstēšanas kvalitātes un pacientu drošības kategorijā saistīti ar situācijas nenovērtēšanu, kļūdainu taktiku un ārstēšanu, savukārt komunikācijas un attiecību problēmu kategorijā – ar nepareizu, neprasmīgu, konfliktējošu komunikāciju.

No kopējo Dienestā reģistrēto iesniegumu skaita par OVC darbu reģistrētas un izanalizētas 37 sūdzības (2022. gadā 40), no kurām pamatotas bijušas 10 (2022. gadā 14). Pamatotie iesniegumi ārstēšanas kvalitātes un pacientu drošības kategorijā saistīti ar situācijas nenovērtēšanu, pieņemot, atsakot izsaukumu un/vai konsultējot izsaucēju, savukārt komunikācijas un attiecību problēmu kategorijā – ar nepareizu, nekorektu komunikāciju.

Medicīniskās kvalitātes uzraudzības procesa pilnveidošanas nolūkā, veiktas izmaiņas procedūrā¹⁴, nosakot minimālo izvērtējamo izsaukuma elektronisko karšu (IEK) skaitu katram brigādes vadītājam, un nosakot un nodrošinot IEK ikdienas analīzi izsaukumiem, kas atbilst noteiktiem kritērijiem: - izsaukumos pie pacientiem ar: akūtu koronāru sindromu, akūtiem galvas smadzeņu asinsrites traucējumiem, politraumām. 2023. gadā izvērtētas 23673 IEK un ierakstos konstatētas 503 neatbilstības. Neatbilstības galvenokārt saistītas ar nodrošinātās NMP (ārstēšana, taktika) atbilstību diagnozei, pacienta veselības stāvoklim. Kā korektīvās darbības noteiktas pārrunas, kvalifikācijas pilnveides pasākumi., t.sk. praktiskie treniņi, mācību materiālu iepazīšana/atkārtošana.

¹⁴ Procedūra ATB 5.4 “Nodrošinātās neatliekamās medicīniskās palīdzības kvalitātes uzraudzība, izvērtēšana un analīze”

2023.gadā izvērtētas 2071 OVC ārstniecības personu telefonsarunas. Tai skaitā 1319 izsaukumu pieņemšanas dispečeru (IPD) sarunas un 752 brigāžu vadības dispečeru (BVD) sarunas, konstatētas 104 neatbilstības. Neatbilstības galvenokārt konstatētas izsaukuma adreses noformēšanā kā arī jautājumus uzdošanas secības un algoritmu ievērošanā. Kā korektīvās darbības noteiktas pārrunas, kvalifikācijas pilnveides pasākumi, mācību materiālu, iekšējo normatīvo aktu iepazīšana/atkārtošana.

Sniegta informācija KAC, kas balstīta pacientiem nodrošinātās medicīniskās kvalitātes uzraudzības rezultātos, ārstniecības personu zināšanu un prasmju pilnveidošanai.

Pacientu drošības ziņošanas - mācīšanās sistēmā reģistrēti 43 ar pacientu drošību saistīti atgadījumi (2022. gadā 46). Bieži vien attieksme pret Pacientu ziņošanas – mācīšanās sistēmu ir noraidoša, iespējams, nepietiekami veikts skaidrojošais darbs sistēmas izpratnei vai nav uzsvērts jautājums par sistēmu kā risku mazinošu pasākumu, kā arī, ilgstoši vakantā Pacientu drošības sistēmas vadītāja amata vieta.

2023. gadā Pacientu ziņošanas – mācīšanās sistēmas ietvarā identificētie sistēmiskie cēloņi bija darbinieku nekompetence, riskanta rīcība, iekšējos normatīvajos aktos noteiktā neievērošana, iekšējo normatīvo aktu nepilnības, neproduktīva, nesekmīga, apgrūtināta komunikācija. Noteiktās un realizētās aktivitātes un korektīvās darbības - pacientu drošības gadījuma cēloņu analīze un drošāka risinājuma modelēšana, pasākumi kvalifikācijas pilnveidošanai, iekšējo normatīvo aktu pilnveidošana, darba organizēšanas pilnveidošana, atkārtota iepazīšanās ar iekšējiem normatīvajiem aktiem.

Nozīmīgākie notikumi 2023. gadā NMP kvalitātes uzraudzībā:

1. ERAF projekta ietvaros Medicīniskās kvalitātes vadības centrā ir ieviesta uz VASAR principiem balstīta sūdzību apstrādes sistēma, kas nodrošina dokumentu vadības sistēmā NAMEJS reģistrēto, t.sk. no e-adreses saņemto, kā arī citos kanālos saņemto sūdzību reģistrēšanu un pārvaldību (strukturētu datu uzglabāšanu, situācijas noskaidrošanu, izvērtēšanas gaitas un veikto darbību fiksēšanu, rezultāta reģistrēšanu). Sistēmā iespējams veikt piekļuves tiesību kontroli, uzdevumu deleģēšanu speciālistiem, kā arī pārskatu izgūšanu. Sistēma ir pašu Dienesta IT darbinieku veidota uz Redmine atvērtā koda programmatūras pamata, konfigurējot to atbilstoši Dienesta nepieciešamībai, un nākotnē to ir iespējams pilnveidot ar jaunu funkcionalitāti un integrējot ar citām Dienesta IT atbalsta sistēmām.
2. 2023. gada 21. augustā sadarbībā ar PKUS, RAKUS un Jelgavas pilsētas slimnīcu uzsākts pilotprojekts algoritma “Lēmumu pieņemšanas un rīcības algoritms dzīvībai kritiskā stāvoklī esoša pacienta nodošanai slimnīcas Neatliekamās medicīnas centrā/Neatliekamās medicīnas nodaļā” ieviešanā.
3. Veikti uzlabojumi “Datu analīzes risinājumā” (DAR) informācijas par nodrošinātās NMP kvalitāti apkopošanā.
4. Kvalitātes uzraudzības nolūkos ir uzlabota informācijas apmaiņa ar slimnīcām, tai skaitā saņemti 68 komentāri/rekomendācijas no slimnīcām, ar kurām notiek pilna elektroniskās pavadlapas informācijas apmaiņa.

2.5 Gatavības nodrošināšana dažādās ārkārtas situācijās

Ārkārtas situācija (ĀS) ir situācija, kas apdraud Dienesta darbības nepārtrauktības nodrošināšanu, t.i., ārkārtas medicīniskā situācija un/vai ārkārtas sabiedrības veselības situācija un katastrofas.

Dienesta rīcību ĀS un to draudu gadījumos un sadarbības nodrošināšanu ar citiem iesaistītajiem dienestiem nosaka Dienesta ĀS vadības plāns.

Pārskata periodā gatavība ĀS tika uzturēta un pilnveidota Dienestam darbojoties vairāku reālu ĀS pārvaldīšanā kā arī piedaloties organizētās mācībās.

Dienestā ir noteikti vairāki uzdevumi ĀS pārvaldīšanas un sadarbības nodrošināšanai. Lai pārvaldītu ĀS, tiek sasauktas Ārkārtas vadības grupas (ĀVG) sanāksmes (2023. gadā tādas veidoja 8 reizes, salīdzinot ar 2022. gadu, kad ĀVG sanāksmes tika sasauktas 36 reizes). ĀVG ir Dienesta vadības, SV vadītāju un speciālistu veidota grupa, kura var tikt sasaukta ĀS un to draudu gadījumos, lai koordinētu ĀS pārvaldīšanā un seku likvidēšanā iesaistīto Dienesta SV rīcību un sadarbību ar citiem dienestiem un izveidotajām operatīvās vadības struktūrām.

Aktuālākie ĀVG sasaukšanas iemesli Dienestā:

Plūdi Jēkabpilī. Kopumā tika aizvadītas četras ĀVG sanāksmes par plūdu risku pārvaldību un veicamajām darbībām.

Ārstniecības personu resursu nodrošinājums. Sakarā ar izsaukumu izpildes nodrošināšanai nepieciešamo ārstniecības personu resursu iztrūkumu (Covid-19 infekcijas uzliesmojuma laikā) 2023. gada sākumā kopumā aizvadītas trīs ĀVG sanāksmes. Personālrесурсu nodrošinājumam pakāpeniski uzlabojoties, divās sanāksmēs secīgi tika pieņemti lēmumi par ārkārtas situācijas pārtraukšanu Dienestā, saistībā ar ārstniecības personu resursu iztrūkumu, 2023. gada 18. janvāra nosakot ārkārtas reaģēšanas režīmu (paaugstināta gatavība) un 2023. gada janvāra beigās par ārkārtas reaģēšanas režīma pārtraukšanu, nosakot Dienestā gatavības režīmu.

Viena ĀVG sasaukta 8. septembrī lai nodrošinātu un koordinētu Dienesta struktūrvienību rīcību, piedaloties NBS galda mācību *Namejs 2023* scenārija izspēlē.

Viens no Dienesta noteiktajiem uzdevumiem ĀS pārvaldīšanas nodrošināšanai ir atbilstoši aktuālajiem riskiem un apdraudējumiem, plānot un organizēt mācības un dalību citu dienestu organizētajās mācībās ĀS pārvaldīšanā un to seku likvidēšanā, izspēlējot mācību scenārijus, trenēt Dienesta personālu rīcībai reālās ĀS.

Tādēļ Stratēģijā iekļauts rādītājs, nosakot paredzamo mācību skaitu gadā - nodrošināt vismaz 3 mācības Dienestā un dalību vismaz 10 citu institūciju ĀS un civilās aizsardzības mācībās. **Kopumā 2023. gadā Dienesta pārstāvji piedalījušies 21 citu dienestu organizētajās mācībās. Dienestā uz vietas organizētas SMS apziņošanas mācības visos 14 BAC.**

Reaģējot uz ģeopolitisko situāciju, stiprināta civilmilitārā sadarbība organizējot dalību NBS un Zemessardzes rīkotajās plaša mēroga mācībās, kurās izstrādāti un praksē nostiprināti civilo un militāro mediku sadarbības principi militāra konflikta gadījumā: vienotas medicīniskās dokumentācijas aizpildīšana, sakaru procedūras izmantojot rācījas un

pielietojot NATO fonētisko alfabētu un saziņas frāzes (ņemot vērā, ka Latvijas teritorijā uzturas NATO paplašinātās klātbūtnes kaujas grupa), pacientu pārņemšana no militārā transporta uz NMP brigādi noteiktā vietā, pacientu pārņemšanas punkta atrašana, orientējoties kartē pēc koordinātām. Nozīmīga pieredze gūta, nodrošinot Dienesta dalību tādās liela mēroga Zemessardzes rīkotajās mācībās ar daudz cietušajiem kā “Panaceja” – piedaloties 14 NMP brigādēm, “Ausma 2023” – 10 NMP brigādēm, “Kurland” – 8 NMP brigādēm, kur trenēja civilmilitāro sadarbību pacientu pārņemšanā, koordinējot un nodrošinot cietušo evakuāciju uz civilajām ārstniecības iestādēm. Dienests, piedaloties 10 NMP brigādēm, ļoti nozīmīgu lomu spēlēja arī Valsts drošības dienesta rīkotajās pretterorisma mācībās.

Tāpat vairākās mācībās esam pārbaudījuši visu ĀS pārvaldīšanā iesaistīto institūciju – Dienesta, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, Valsts policijas, pašvaldību policijas, pašvaldību civilās aizsardzības komisiju un notikuma vietā izveidoto operatīvo vadības struktūru sadarbību, piemēram, AS “Olainfarm” organizētajās un Inčukalna pazemes gāzes krātuves (A/S “Conexus Baltic Grid”) ĀS mācībās, kurās izspēlēja bīstamu ķīmisku un ugunsbīstamu vielu noplūdi.

Organizēta arī dalība mācībās par rīcību transporta negadījumā, kurā iesaistīti radioaktīvie materiāli.

Kopā par dalību mācībās Dienesta ārstniecības personām 2023. gadā izsniegtas 395 apliecības par Tālākizglītības punktu piešķiršanu.

2.6 Katastrofu medicīnas sistēmas darbības plānošana un organizēšana

Katastrofu medicīnas (KM) sistēma ir civilās aizsardzības sistēmas un nacionālās drošības sistēmas sastāvdaļa. Ar to saprot valsts līmenī koordinētu pasākumu kopumu, ko veic ārstniecības iestādes un citas veselības aprūpes nozares institūcijas, lai ĀS glābtu cilvēku dzīvību un mazinātu postošo ietekmi uz sabiedrības veselību.

Par KM sistēmas organizēšanu atbildīga ir Veselības ministrija, taču sistēmas praktisko ieviešanu plāno, vada un koordinē Dienesta Katastrofu medicīnas centrs (KMC).

Veselības aprūpes sistēmas spēja reaģēt un pārvarēt ĀS ietekmē visu sabiedrību kopumā, tajā skaitā arī sociālekonomisko situāciju, ko pierādīja Covid-19 pandēmijas izraisītās sekas. Esošie ģeopolitiskie izaicinājumi Krievijas Federācijas uzsāktā kara Ukrainā dēļ uzliek pienākumu turpināt stiprināt nozares noturību ĀS un attīstīt civilmilitāro sadarbību, nodrošinot visaptverošas valsts aizsardzības sistēmas ieviešanu veselības nozarē, paaugstinot valsts un veselības aprūpes iestāžu gatavību un spēju pārvarēt dažāda rakstura apdraudējumus kā arī stiprinot iestāžu darbības nepārtrauktību ĀS un valsts apdraudējuma gadījumā. Tas, cik labi veselības aprūpes sistēma spēj reaģēt ĀS, ir atkarīgs no tā, cik labi organizēta un gatava ir sistēma. Būtiskākie no pamatelementiem ir aktuāli un funkcionējoši ĀS pārvaldīšanas plāni, pietiekama resursu pieejamība šo plānu izpildei un resursu izmantošanai apmācīts personāls.

Kā ES, NATO un PVO dalībvalstij, Latvijai un tās KM sistēmai ir saistošas šo organizāciju noteiktās prasības, kas nosaka valstīm nepieciešamību veidot un uzturēt veselības nozares gatavības un reaģēšanas spējas ĀS, ar mērķi aizsargāt, uzraudzīt un

nodrošināt sabiedrības veselības drošību, kā arī ĀS novērst un mazināt ĀS nodarīto kaitējumu un postošo ietekmi uz cilvēku veselību.

Dienests īsteno šīs sistēmas metodiskas plānošanas un koordinēšanas funkciju valsts līmenī. Viens no nozares stratēģiska līmeņa dokumentiem ĀS pārvaldīšanai ir Valsts katastrofu medicīnas plāns (VKM plāns), kuru Dienests ikgadēji aktualizē un saskaņo ar virkni citām iesaistītām institūcijām. Minētajā dokumentā ir aprakstīta reaģēšana un savstarpējā sadarbība dažādu apdraudējumu gadījumā, piemēram, bīstamo un citu infekcijas slimību uzliesmojuma gadījumā vai ķīmiskas katastrofas (avārijas) gadījumā. 2023. gadā VKM plāna 1. pielikums¹⁵ un 6. pielikums¹⁶ tika izstrādāts jaunā redakcijā, atbilstoši iepriekš pieņemtajam lēmumam, veidot vienotu pieeju un noteikt atbildīgās un līdzatbildīgās iestādes un pasākumus atbilstoši reaģēšanas režīmiem ĀS vai to draudu gadījumā. Ņemot vērā Covid-19 pandēmijas pieredzi un prasības, kas noteiktas kritiskās infrastruktūras objektiem un kritiskā pakalpojuma sniedzējiem valstī, pilnveidots 8. pielikums¹⁷. Aktualizēta VKM plānā ietvertā informācija par KM sistēmā iekļautajiem resursiem: ikgadējā VKM plāna aktualizācijas procesā, lai apkopotu informāciju par KM sistēmas resursu kapacitāti, papildus informācijai par resursiem valsts un pašvaldības ārstniecības iestādēs, tika aktualizēta informācija par privāto ārstniecības iestāžu resursiem un kapacitātēm - 13. pielikums¹⁸, kā arī aktualizēts 14. pielikums¹⁹, 20. pielikums²⁰ un 25. pielikums²¹.

Veselības nozares gatavības stiprināšana ĀS, veicinot starpinstitucionālo sadarbību, organizējot KM sistēmas mācības un nodrošinot dalību citu nozaru organizētajās mācībās, plānojot un uzturot nepieciešamos medicīniskos resursus, integrējot KM sistēmu civilās aizsardzības un nacionālās drošības sistēmā, ir viens no Dienesta stratēģiskajiem uzdevumiem.

Lai stiprinātu nozares gatavību un noturības spēju, **Dienests nodrošināja informācijas sniegšanu dažādu pozīcijas dokumentu izstrādei, kā arī nodrošināja dalību dažāda formāta darba grupās:**

- sagatavota un iesniegta informācija Aizsardzības ministrijai par veselības nozares kapacitāti NATO aizsardzības plānošanas spēju pārskatam;
- sagatavota un iesniegta informācija Ekonomikas ministrijai par Veselības nozares kritiskās infrastruktūras objektu elektroapgādes nodrošināšanu darbības nepārtrauktībai krīzes situācijās;
- sagatavota un iesniegta informācija Valsts drošības dienestam par Dienesta resursu pieejamību ķīmiskā, bioloģiskā, radioloģiskā un kodolaizsardzības apdraudējumu gadījumā;
- nodrošināts darbs Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centra izveidotajā starpnozaru darba grupā – iesniegti priekšlikumi algoritma "Algoritms valsts mēroga radiācijas avārijās" un "Vietēja mēroga radiācijas avārijas algoritms uz valsts robežas" pilnveidošanai;

¹⁵ VKM plāns pielikums Nr. 1 "Gatavība un rīcība vienlaicīgi daudz cietušo gadījumā"

¹⁶ VKM plāns pielikums Nr. 6 "Gatavība un rīcība nezināmas izcelsmes apdraudējuma gadījumā"

¹⁷ VKM plāns pielikums Nr. 8 "Ārkārtas situācijas pārvaldīšanas organizācija slimnīcā (rekomendācijas)"

¹⁸ VKM plāns pielikums Nr. 13 "Privāto ārstniecības iestāžu resursu apkopojums"

¹⁹ VKM plāns pielikums Nr. 14 "Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta resursi"

²⁰ VKM plāns pielikums Nr. 20 "Nevalstisko organizāciju (NVO) iesaiste ārkārtas situāciju pārvaldīšanā"

²¹ VKM plāns pielikums Nr. 25 "NMP sniedzšo operatīvo medicīnisko transportlīdzekļu resursi"

- nodrošināta dalība Vides valsts pārraudzības biroja izveidotajā bīstamo objektu izvērtējuma komisijās (sadarbība ar Pirmās palīdzības apmācības sistēmas organizēšanas nodaļas speciālistiem veikti 10 rūpniecisko avāriju novēršanas programmu vai drošības pārskatu izvērtēšana, atbilstoši Dienesta kompetencei).

Dienests sniedzis priekšlikumus normatīvo aktu izstrādei un aktualizācijai: MK noteikumu prasībām attiecībā uz sagatavotību radiācijas avārijai un rīcību šādas avārijas gadījumā; kā arī Valsts civilās aizsardzības plānam.

Dienests piedalījies mācību plānošanā un nodrošināja dalību:

- NATO krīzes vadības mācībās: CMX 2023, SNEX2023;
- valsts līmeņa krīzes vadības mācībās: IeM organizētās Civilās aizsardzības Operacionālā vadības centra Dienesta OVC mācībās;
- starpinstitūciju mācībās: iesaistīto dienestu praktiskā rīcība transporta negadījumā, kurā iesaistīti radioaktīvi materiāli;
- Civilās aviācijas nelaimes gadījuma mācībās.

Dienesta pārstāvji mācībās nodrošināja dalību, pārstāvējot Dienestu atbilstoši kompetencei un novērtēja VKM plāna, Dienesta iekšējo procedūru un citu ārējo normatīvo aktu atbilstību un savietojamību rīcībai ĀS.

Viens no KM sistēmas stūrakmeņiem ir ārstniecības iestādes, to gatavība un spēja reaģēt ĀS. Nozares izaicinājumi jebkurā ĀS ir personāla resursu, zāļu un medicīniskā aprīkojuma nodrošinājums vienlaicīgi daudz cietušo gadījumā. Lai operatīvi pārraudzītu un izvērtētu slimnīcu kapacitāti un organizētu pacientu hospitalizācijas plūsmas slimnīcās, būtisku lomu nosaka resursu uzturēšana par stacionāro ārstniecības iestāžu pieejamiem resursiem. Jau Covid - 19 pandēmijas laikā izstrādātā un ieviestā Stacionāro Ārstniecības iestāžu resursu informācijas sistēma (SAIRIS) tiek uzturēta un pilnveidota sadarbībā ar citām atbildīgajām iestādēm, lai sniegtu institūcijām atbalstu gatavības plānošanai un rīcībai ĀS gadījumā. SAIRIS tiek uzturēta informācija par valsts un pašvaldības stacionāro ārstniecības iestāžu resursiem. Dienests veic ikdienas informācijas uzraudzību SAIRIS par stacionāro ārstniecības iestāžu datu ievadi, piemēram, gultu skaits pa profiliem un to pieejamība, cietušo uzņemšanas kapacitāte ĀS, slimnīcas personāla prombūtne, kā arī medicīnisko ierīču, individuālo aizsardzības līdzekļu krājumi un citi resursi, kas nepieciešami slimnīcas darbības nepārtrauktības nodrošināšanai ĀS, kā arī veic šo datu analīzi. Dienests piedalās NVD izveidotajā SAIRIS un Nozares statistikas informācijas sistēmas izmaiņu vadības padomē, kurā tiek nodrošināta turpmākā SAIRIS attīstība. 2023. gadā SAIRIS tika pilnveidotas informācijas datu kopas, piemēram, tādas resursu grupas kā *Gultasvietas (operatīvie dati)*, *Piebraukšanas iespējas pie uzņemšanas*, *Elektroģeneratoru resursi*, *Evakuācijas resursi*. Papildus tika izveidota jauna resursu grupa aptaujas sadaļā "Slimnīcas mācības "Par gatavību un rīcību ārkārtas situācijā" 2023.gadā".

2.6.1 Slimnīcu gatavība ĀS

ĀS svarīga ir visu veselības nozares institūciju vienota izpratne par rīcību un reaģēšanu. Lai plānotu gatavību reaģēt ĀS, slimnīcas izstrādā KM plānus, aprakstot tajos gatavības un reaģēšanas procesus un darbības. Šo plānu izstrādē tiek ņemts vērā gan nozares normatīvo aktos noteiktais, gan saistošo likumu un MK noteikumu prasības, kā arī pašu slimnīcu iekšējās kārtības, rīkojumi, noteikumi. Dienests sniedz metodisku atbalstu slimnīcu

KM plānu izstrādē, izskata aktualizēto plānu atbilstību noteiktajiem regulējumiem un šos plānus saskaņo. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem slimnīcu KM plānu ir jāizstrādā 21 NMP sniedzošajai slimnīcai un 10 specializētā profila NMP slimnīcām. Papildus Dienests ir rekomendējis izstrādāt slimnīcu KM plānus piecām I līmeņa slimnīcām.

Atbilstoši Stratēģijā noteiktajam, 2023. gadā Dienests metodiski vadīja un koordinēja 18 NMP sniedzošo slimnīcu un Valsts Asinsdonoru centra KM plānu aktualizāciju un piecu pirmā līmeņa slimnīcas KM plāna izstrādi. 2023. gadā Dienests saskaņoja 10 slimnīcu un Valsts Asinsdonoru centra KM plānus, pie pārējiem, ņemot vērā Dienesta rekomendācijas, slimnīcas turpina aktualizācijas un izstrādes procesu. Dienests, saskaņojot Slimnīcu KM plānus, 2023. gadā turpināja būtisku uzmanību pievērst ārstniecības iestāžu darbības nepārtrauktības plānošanai, piemēram, jautājumiem par personāla kapacitāti, alternatīviem enerģijas resursiem elektrības padeves pārrāvuma gadījumā. 2023. gadā tika organizētas vizītes 10 slimnīcās, kuru laikā novērtēta gatavība ārkārtas situācijām un sniegtas rekomendācijas slimnīcu KM plānu izstrādē un aktualizācijā.

Viens no civilmilitārās sadarbības pamatprincipiem ir efektīva savstarpējā sadarbība un koordinēta pasākumu izpilde, līdz ar to 2023. gadā tika realizēta virkne starpsektorālu praktisko mācību starp NBS Zemessardzes struktūrvienībām, Dienestu un slimnīcām, kā arī citām iesaistītajām institūcijām. Dienests un 7 slimnīcas piedalījās NBS Zemessardzes organizētajās mācībās *Ausma 2023, Panaceja 2023, Namejs 2023, Kurlands 2023*, kuru laikā tika pārbaudīta ne tikai praktiskā Dienesta personāla iesaiste un sadarbība ar NBS Zemessardzes struktūrvienībām un slimnīcām - sadarbības, komunikācijas nodrošināšanā, NMP sniegšanā, pacientu pārņemšanā un nogādāšanā slimnīcās, bet arī pārbaudīta slimnīcu spēja vienlaicīgi daudz cietušo uzņemšanai militāra konflikta gadījumā.

Stiprinot specializēto slimnīcu gatavību rīcībai ĀS, Dienests sadarbībā ar Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centru noorganizēja teorētiskās mācībās - Specializētās stacionārās ārstniecības iestādes pakāpeniskas evakuācijas mācības, kurās piedalījās visas psihiatriskā profila slimnīcas.

2.6.2 Starptautiskā sadarbība KM jomā

Latvija kā viena no NATO, ES un PVO dalībvalstīm ik gadu nodrošina pasākumus, kas saistīti ar informācijas apriti un vienotas politikas īstenošanu veselības drošības jomā. Dienests, kā valsts deleģētā institūcija, nodrošina PVO un EK agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmu darbību Latvijā. Atbildīgajām institūcijām, kas plāno un nodrošina reaģēšanu veselības apdraudējumu gadījumā, būtiski ir savlaicīgi saņemt un analizēt uzticamu citu valstu kompetento institūciju informāciju par konkrēto notikumu, lai pēc iespējas ātrāk varētu nodrošināt sagatavošanos notikuma pārvaldīšanai, ja notikums skar Latvijas iedzīvotājus.

Dienests piedalās ES agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmas (EWRS) kontaktpunkta funkciju darbībā par ķīmiskas, ekoloģiskas un neskaidras izcelsmes veselības apdraudējumiem. 2023. gadā Dienesta eksperti piedalījās EK Veselības drošības komitejas un dažādu Veselības drošības komitejas apakškomiteju darba grupu sanāksmēs, tajā skaitā par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/2371 par nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem (turpmāk – Regula) 31.panta ieviešanu, par Novērtēšanas

veidlapas projekta saskaņošanu, kas ietver informācijas sniegšanu par dalībvalstu profilakses, sagatavotības un reaģēšanas plānošanas pasākumiem ĀS pārvaldīšanas jomā, kā arī EK Agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmas tehniskās darba grupas sanāksmēs, ar mērķi uzlabot EWRS sistēmas funkcionalitāti atbilstoši Regulas prasībām. Saskaņā ar Regulas noteikto, Dienests 2023. gada beigās apkopoja informāciju no veselības nozares institūcijām par valsts gatavības un reaģēšanas kapacitātēm ĀS un iesniedza pārskatu EK.

Paralēli darbam EK Veselības drošības komitejā, Dienesta pārstāvji nodrošināja dalību arī EK Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestādes (angļu valodā - *Health Emergency Preparedness and Response* (HERA)) organizētajā darba sanāksmēs par Eiropas līmeņa medicīnisko pretlīdzekļu rezervju stratēģijas izveidi.

Izskatīti un sniegti priekšlikumi par EK un NATO normatīvajiem aktiem un pozīciju dokumentiem par veselības nozares gatavību un rīcību veselības apdraudējumam un ārkārtas situāciju laikā. Izskatīts Eiropas slimību profilakses un kontroles centra izstrādātais dokuments – *Vadlīnijas Prevencijas, gatavības un reaģēšanas plānošanas novērtējumam*, saskaņā ar Regulas 8.panta prasībām. Papildus izskatīts un sniegts viedoklis VM par ES kopīgo pozīciju par starpvalstu nolīgumu par pandēmijas novēršanu, gatavību un reaģēšanu.

Starptautiskās sadarbības jomā 2023. gads iezīmējās kā EK Veselības programmas projekta (SHARP) - *Stiprināt gatavību ES līmenī nopietniem pārrobežu veselības apdraudējumiem un veicināt Sabiedrības veselības aizsardzības noteikumu ieviešanu* noslēguma gads. Dienests kā SHARP projekta partnervalsts 2023. gada martā organizēja divu dienu klātienes starpvalstu semināru Latvijā par multisektorālās sadarbības jautājumiem veselības krīžu pārvaldīšanā. “*Inter-sectoral preparedness and response planning essentials*”. Projekta ietvaros tika nodrošināta dalība vairākos starpvalstu semināros un sanāksmēs, t.sk. “Sabiedrības veselības katastrofu seku likvidēšanas plānošana” Serbijā un “*European Observatory on Health Systems and Policies*” organizētajā vasaras skolā “Veselības drošība - no sabiedrības veselības līdz veselības sistēmas stiprināšanai” Itālijā. Savukārt, projekta noslēgumā Dienesta deleģēts pārstāvis piedalījās noslēguma konferencē Somijā, kur paneļa diskusijā sniedza ziņojumu par SAIRIS sistēmas izveidi Latvijā. Sākot ar 2023. gada janvāri dienesta pārstāvji piedalījās projekta saturisko nodevumu izstrādē un nodrošināja projekta administratīvo dokumentu sagatavošanu, t.sk. finanšu atskaites, un iesniegšanu EK.

2023. gadā Dienests kā deleģēts valsts pārstāvis NATO Veselības darba grupā, nodrošināja dalību sanāksmēs, iesniegto dokumentu izskatīšanu un priekšlikumu sniegšanu. Dienesta eksperti, sagatavoja un sniedza veselības nozares informāciju NATO aizsardzības plānošanas spēju pārskatam. 2023.gadā Dienesta pārstāvji nodrošinājuši dalību divos NATO Daudznacionālā divīzija “Ziemeļi” medicīniskajos semināros, sniedzot informāciju par veselības aprūpes kapacitātēm un pārvaldību ārkārtas situāciju un valsts apdraudējuma gadījumā.

Dienesta viens no starptautiska mēroga sadarbības partneriem ir arī Pasaules Veselības organizācija (PVO). Dienests nodrošina Starptautiskās veselības aizsardzības noteikumu (SVAN) kontaktpunkta funkciju īstenošanu Latvijā, kā arī nodrošina dalību PVO organizētajos semināros un darba grupās. 2023.gadā dienesta pārstāvis piedalījās SVAN ieviešanas novērtējumā Igaunijā, ko organizēja PVO, pieaicinot valstu ekspertus. 2023. gadā Dienesta ekspertiem bija iespēja piedalīties PVO organizētajā seminārā Vācijā par slimnīcu

gatavību ķīmiskajiem, bioloģiskajiem, radioloģiskajiem un kodolaizsardzības apdraudējumiem - *Sub-regional Expert Workshop on Hospital Response Planning for Chemical, Biological, Radiological and Nuclear Incidents*. Kā arī Dienesta eksperti piedalījās PVO Eiropas reģiona rīkotajā *Emergency Medical Team*, (EMT) nacionālo kontaktpunktu sanāksmē.

Viens no pamatelementiem, lai kvalitatīvi nodrošinātu gatavības plānošanu un rīcību veselības apdraudējumu gadījumā, ir **darbinieku zināšanu un izpratnes veidošana**. Būtiski ir regulāri piedalīties, iegūstot jaunas zināšanas un prasmes, mācībās. Arī 2023. gadā Dienesta speciālistiem bija iespēja piedalīties Aizsardzības ministrijas organizētajās mācībās “Major Incident Medical Management and Support (MIMMS)”, kas sniedza zināšanas un praktiskās iemaņas par cietušo šķirošanu, NMP sniegšanas vadību, sadarbību ar katastrofu seku likvidācijā iesaistītajiem dienestiem un institūcijām liela mēroga negadījumos ar daudziem cietušajiem. Dienests piedalījās PVO Eiropas reģiona mācībās par SVAN kontaktpunktu komunikācijas un informācijas apmaiņas nodrošināšanu apdraudējumu laikā. 2023. gadā, Dienestam turpinot sadarbību ar Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centru un Starptautisko atomenerģijas aģentūru, tika kopīgi organizētas mācības Dienesta un slimnīcu pārstāvjiem „Medicīniskā reaģēšana NMP sniedzošās ārstniecības iestādēs radiācijas apdraudējuma gadījumā”. Papildus Dienesta ekspertiem bija iespēja piedalīties Valsts vides dienesta Radiācijas drošības centra un Starptautiskās atomenerģijas aģentūras organizētajos 10 dienu apmācībuursos pirmajiem reaģētājiem radiācijas avāriju situācijās. Dienests nodrošināja dalību PVO un Igaunijas Sociālo lietu ministrijas organizētajā pieredzes apmaiņā ar dalībvalstīm par gatavību mentālās veselības un psiholoģiskā atbalsta stiprināšanai ārkārtas situācijās, kas norisinājās Tallinā. Lai pilnveidotu izpratni par medicīnisko vienību izveidi un darbības nodrošināšanu valstī Dienesta pārstāvis piedalījās EK un PVO organizētās mācībās “Medicīnisko vienību (EMT) koordinācijas kurss”, Itālijā.

Papildus būtiska prioritāte ir bijusi sadarbības stiprināšana Baltijas valstu starpā. 2023. gadā Dienesta pārstāvji strādājuši pie sadarbības memoranda projekta starp trīs Baltijas valstu veselības nozarēm par sadarbību ārkārtas situāciju pārvaldībā. Oktobrī Igaunijā norisinājās gatavības plānošanai veltīts sadarbības seminārs, kā arī gada noslēgumā decembrī Igaunijā norisinājās galda formāta civilmilitārās sadarbības mācības.

2.7 Valsts materiālās rezerves

Valsts materiālās rezerves (VMR) – Valsts materiālo rezervju likumā noteiktajā kārtībā izveidots materiālo resursu kopums, kuru izmanto katastrofu, militāru un citu apdraudējumu pārvaldīšanā iesaistītās institūcijas.

2023. gadā VMR jomā sagatavots pārskats par 2022. gadā veiktajām darbībām ar VMR atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam. Nodrošināta VMR veidošana un pārvaldīšana – iegāde, atjaunināšana no pašu ieņēmumiem un piešķirtā finansējuma ietvaros no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem, uzskaitē, uzglabāšana, uzturēšana, izsniegšana, atsavināšana, norakstīšana, inventarizācija saskaņā ar Likumu²³. Nodrošināta VMR noliktavu iesaiste valsts nozīmes Covid-19 pandēmijas seku pārvaldīšanas pasākumos – Nozares un Dienesta individuālo aizsardzības līdzekļu uzglabāšana un izsniegšana. Atbilstoši Likuma 4. panta piektajam punktam noteiktajam Dienests sagatavoja

priekšlikumus izmaiņām valsts materiālo rezervju nomenklatūrā. Atbilstoši Likuma 5. panta trešajam punktam, lai nodrošinātu nozaru ministriju vajadzībām nepieciešamo - VMR iegādes, atjaunināšanu un uzturēšanu, tika saskaņota informācija un Iekšlietu ministrija iesniedza starpnozaru prioritārā pasākuma pieteikumu "Valsts materiālo rezervju iegāde, atjaunināšana un uzturēšana", pieprasot finansējumu. Prioritāro pasākumu pieteikums 2023. gadā (tāpat kā iepriekšējos gados) netika atbalstīts, līdz ar ko finansējums 2024. gadam (tāpat kā iepriekšējiem gadiem) netika piešķirts un iesniegtie priekšlikumi VMR nomenklatūrā netika apstiprināti.

Veselības nozares VMR 2023. gadā pieprasītas un izsniegtas vairākkārt. Vispirms ārkārtējās situācijas dēļ 2023. gada janvārī, ko izsludināja saistībā ar plūdiem Jēkabpilī, ar mērķi nodrošināt papildus resursu pieejamību gadījumā, ja medicīniskā palīdzība vienlaicīgi būtu nepieciešama liela cietušo skaitam. Tāpat VMR izsniegtas lai nodrošinātu valsts robežas neaizskaramību un valsts apdraudējuma novēršanu kā arī, lai iekārtotu Ukrainas civiliedzīvotāju izmitināšanas vietas pašvaldības ēkās un nodrošinātu iespēju Ukrainas civiliedzīvotājiem, kuri šķērso Latvijas-Krievijas robežu, saņemt nepieciešamo palīdzību. No VMR nodrošināta humānās palīdzības sūtījuma sagatavošana Turcijai, lai palīdzētu novērst sekas, ko radīja postošās 2023. gadā 6. februārī notikušās zemestrīces.

2.8 Pirmās palīdzības apmācības organizēšana valstī

Pirmā palīdzība ir palīdzība, ko cietušajiem (saslimušajiem) dzīvībai vai veselībai kritiskā stāvoklī savu zināšanu un iespēju apjomā sniedz personas ar kvalifikāciju medicīnā vai bez tās, neatkarīgi no sagatavotības un ekipējuma. Pirmās palīdzības apmācības mērķis ir panākt, lai katrs cilvēks pareizi saprastu pirmās palīdzības pasākumu nozīmi un prastu to nekavējoties sniegt negadījuma vietā.

Prasme sniegt pirmo palīdzību ikdienas situācijās un ceļu satiksmes negadījumos ir visas sabiedrības drošības garants. Īpašu nozīmi šīs prasmes iegūst ārkārtējas situācijas laikā, kad operatīvie dienesti strādā paaugstinātas intensitātes režīmā, līdz ar to var palielināties laiks, kas nepieciešams, lai nokļūtu negadījuma vietā. Šādos gadījumos cietušā izdzīvošanas iespējas būs atkarīgs no tā, vai līdzcivieki spēs un būs gatavi sniegt pirmo palīdzību negadījuma vietā.

Dienests metodiski vada, koordinē, organizē un kontrolē apmācību pirmās palīdzības sniegšanā, sekojot nozares aktualitātēm, kā arī ņemot vērā uzkrāto pieredzi pasaulē un valstī pirmās palīdzības sniegšanas apmācības organizēšanā.

2023. gadā Dienests sadarbībā ar pirmās palīdzības pasniedzējiem (instruktora palīgiem un instruktoriem) atbilstoši aktuāliem zinātnes atzinumiem, ekspertu viedokļiem un Eiropas atdzīvināšanas vadlīnijām ir pabeidzis darbu pie paplašinātās pirmās palīdzības 40 stundu apmācības programmas vadlīniju un praktisko manipulāciju apmācības algoritmu aktualizēšanas. Domājot par pirmās palīdzības nodarbību kvalitāti, Dienests ieviesis novitāti – praktisko manipulāciju apmācību algoritmos iestrādāti izpildes secības vizuālie attēli, kas palīdz pirmās palīdzības pasniedzējiem sagatavoties nodarbībām.

Nodrošināta pirmās palīdzības pasniedzēju stažieru sagatavošana, saskaņā ar Dienestā apstiprināto mācību programmu "Pirmās palīdzības pasniedzēju 68 stundu apmācības programma" un pirmās palīdzības pasniedzēju 68 stundu apmācības programmas saturs.

2023. gadā pirmās palīdzības pasniedzēju 68 stundu programmu pabeiguši un pirmās palīdzības pasniedzēja stažiera sertifikātu ieguvuši 40 cilvēki, t.sk., Nacionālo bruņoto spēku personāls.

Pārskata gadā organizēts divu dienu seminārs “Aktualizētās vadlīnijas paplašinātās pirmās palīdzības 40 stundu apmācību programmai” pirmās palīdzības pasniedzējiem, kuri vēlas iegūt instruktora palīga tiesības. Gadā laikā pirmreizējas instruktora palīga tiesības piešķirtas 11 pirmās palīdzības pasniedzējiem.

2023. gadā izstrādāta pirmās palīdzības sniegšanas apmācību pārvaldības informācijas sistēma, Informācijas sistēmas lietotāji būs iedzīvotāji, Dienests un pirmās palīdzības apmācību organizētāji. Informācijas sistēmā katrs valsts iedzīvotājs portālā latvija.lv varēs iegūt informāciju un pieteikties pirmās palīdzības apmācības kursiem, pieprasīt elektronisku izziņu par apmācību kursa pabeigšanu un sekot līdzi apgūtā apmācību kursa termiņam. Informācijas sistēma ļauj veikt elektronisku informācijas apmaiņu ar institūcijām, kurām savu funkciju ietvaros nepieciešama informācija par pirmās palīdzības apmācību beigušām personām. Izveidots tiesiskais regulējums, nodrošinot darbu ar informācijas sistēmu.

Stratēģisko rādītāju izpilde:

- sagatavoti 40 pirmās palīdzības pasniedzēji stažieri, pirmreizējas tiesības nodarboties ar apmācību pirmās palīdzības sniegšanā piešķirtas 2 pirmās palīdzības pasniedzējiem, pirmreizējas instruktora palīga tiesības piešķirtas 11 pirmās palīdzības pasniedzējiem, pirmreizējas instruktora tiesības – 6 pirmās palīdzības pasniedzējiem.
- Nodrošināta metodiskā vadība – izstrādāts metodiskais materiāls par attālināto apmācību organizēšanu, organizēts informatīvais seminārs par aktualizētajām paplašinātās pirmās palīdzības vadlīnijām un divu dienu seminārs “Aktualizētās vadlīnijas paplašinātās pirmās palīdzības 40 stundu apmācību programmai” pirmās palīdzības pasniedzējiem, kuri vēlas iegūt instruktora palīga tiesības.

2.9 Medicīniskās palīdzības nodrošināšana starptautiskos un valsts nozīmes pasākumos

Veikta cilvēkresursu un materiāltehnisko resursu plānošana XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētku medicīniskajam nodrošinājumam. Nodrošināta iesaistīto struktūrvienību koordinēta darbība Svētku norises laikā. Resursu pārvaldības procesa ietveros izstrādātas īpašas medicīniskās rīcības instrukcijas mediķiem un pirmās palīdzības sniedzējiem katrā Svētku norises pasākumā. Medicīniskā nodrošinājuma plānošanā, organizēšanā un nodrošināšanā papildus Dienesta ikdienas resursiem tika iesaistītas 202 Dienestā strādājošas personas un 93 pirmās palīdzības sniedzēji, dienā iesaistot no 15 līdz 132 medicīniskās palīdzības sniedzēju vienlaikus. Medicīniskie resursi tika nodrošināti 15 norišu vietās, 70 dažādos Svētku pasākumos.

Pēc palīdzības pie Dienesta mediķiem un Latvijas Sarkanā Krusta pirmās palīdzības sniedzējiem Svētku pasākumu dalībnieki un apmeklētāji kopumā vērsās 7476 (septiņi tūkstoši četri simti septiņdesmit sešos) gadījumos. Ņemot vērā, ka jubilejas gadā Svētki

notika ilgāk kā iepriekš, kā arī to, ka vienlaikus norišu vietās atradās lielāks Svētku dalībnieku un apmeklētāju skaits, salīdzinājumā ar 2018. gada Svētkiem, palīdzības sniegšanas epizožu skaits pieaudzis par 22% (2018. gadā – 5769).

Padziļinātai izmeklēšanai vai neatliekamai ārstēšanai stacionāros tika nogādāti 97 (deviņdesmit septiņi) Svētku dalībnieki, t.sk. no Svētku norišu vietām stacionārā nogādātas 65 personas (0,9% no kopējā apkalpoto skaita). No ārpus Svētku pasākumu norises vietām stacionārā nogādāti 32 dalībnieki. Svētku dalībnieki stacionāros tika nogādāti galvenokārt dažāda rakstura traumu gadījumos, sirds-asinsvadu sistēmas saslimšanas, hronisku saslimšanu paasinājumu gadījumos, kuņģa zarnu trakta funkcionālo traucējumu gadījumos, akūtu elpceļu vīrusu saslimšanas gadījumos. Pārsvārā Svētku dalībniekiem un apmeklētājiem bija nepieciešama palīdzība, kuru ikdienā mājas apstākļos nodrošina persona pati ar sev pieejamiem medikamentiem vai medicīniskajiem materiāliem.

Organizēta, koordinēta un nodrošināta medicīniskā palīdzība pasākumos ar paaugstinātu drošības līmeni, apsargājamu personu piedalīšanos un pasākumos, kuros dalībnieku skaits pārsniedzis 10 000. Medicīniskās palīdzības sniegšanā iesaistītas resursu vienības gan no Dienesta SMC un gan BAC. Atbilstoši katram pasākumam izstrādātajam medicīniskās palīdzības nodrošināšanas plānam dežūrām nosūtīti vairāku struktūrvienību resursi vienlaikus, t.sk. izvērstas medicīniskās palīdzības sniegšanas teltis. Kopumā palīdzība sniegta vairākiem simtiem pasākumu dalībnieku. Kā svarīgākie vērtējami sekojoši pasākumi un norises Pasaules Skriešanas Čempionāts, kur medicīniskās palīdzības nodrošinājuma plāna izstrādē Dienests vadījās pēc Pasaules vieglatlētikas savienības speciālistu prasībām, Rīgas maratons, Latvijas Transatlantiskās Organizācijas Rīgas konference, NATO StratCom Dialogue 2023 Rīgas konference, SummerSound, POSITIVUS mūzikas festivāli. Kā ik gadu, medicīniskā palīdzība nodrošināta Vissvētākās Jaunavas Marijas Debesīs uzņemšanas svētkos Aglonas svētvietā.

Pēc atbildīgo institūciju pieprasījuma nodrošināta paaugstināta gatavība sniegt NMP apsargājamām valsts un ārvalstu augstākajam amatpersonām darba vizīšu laikā visā valsts teritorijā. Nodrošināta līguma par medicīniskajiem pakalpojumiem pēc Valsts Prezidenta kancelejas pieprasījuma izpilde un līguma ar Aizsardzības ministrijas Jaunsardzes un informācijas centru izpilde par medicīniskās palīdzības nodrošināšanu Jaunsardzes praktiskās šaušanas mācību norises laikā.

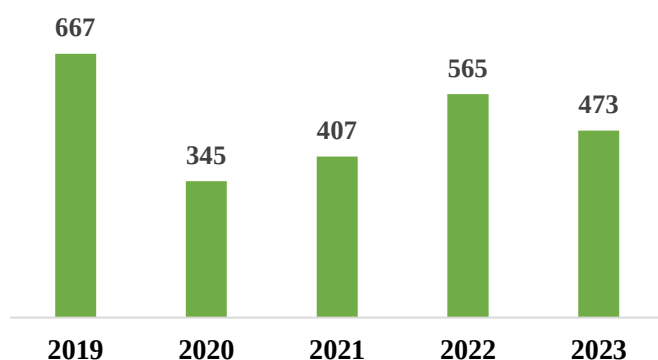
2.10 Pacientu medicīniskā transportēšana uz un no ārvalstīm

Dienests iesaistījies 43 (2022. gadā – 55) medicīniskās pārvešanas organizēšanā un nodrošināšanā pacientiem no vai uz ārvalstīm. Uz Latviju 2023. gadā tika organizēta medicīniskā transportēšana no ASV, Austrālijas, Ēģiptes, Francijas, Igaunijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Marokas, Nīderlandes, Norvēģijas, Polijas, Šveices, Turcijas, Vācijas, Zviedrijas. Koordinējot un organizējot pacientu medicīnisko repatriāciju, Dienests sadarbojās ar Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas Konsulāro departamentu, Latvijas Republikas vēstniecībām un konsulātiem ārvalstīs, Starptautiskās lidostas "Rīga" Drošības dienestu, Valsts robežsardzi, kā arī ārvalstu partneriem un operatīvajiem dienestiem.

Saskaņā ar Ministru kabineta 555. noteikumu²² 120.3. pantā noteikto Dienests uz Eiropas Savienības dalībvalsts ārstniecības iestādi vai no tās organizējis 6 (2022. gadā - 8) veselībai kritiskā stāvoklī esošu pacientu-bērnu medicīnisko transportēšanu, kad Latvijā pieejamās ārstniecības iespējas bijušas izsmeltas.

2.11 Medicīniskie maksas pakalpojumi juridiskām personām

Nemot vērā Dienesta resursu noslodzi un resursu nepietiekamību pamatfunkcijas izpildē, mērķtiecīgi mazināts visu plānveida kārtā sniedzamo maksas pakalpojumu skaits juridiskām personām. Gadījumos, kad normatīvie akti obligātu Dienesta resursu piesaisti neparedz, pakalpojuma prasītāji ir tikuši aicināti vērsties pie atbilstošu medicīnisko pakalpojumu sniedzējiem privātajā sektorā. Pēc sniegto pakalpojumu skaita krituma visās pakalpojumu grupās secināms, ka pakalpojumu sniedzēju kapacitāte privātajā sektorā ir augusi.

Pārskata periodā medicīniskās palīdzības sniegšanai publiskos pasākumos (neiekļaujot XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētku un Aglonas reliģisko svētku resursus) tika iesaistītas 473 Dienesta resursu vienības (2022. gadā – 565)

26. attēls. Dežūru skaits publiskos pasākumos.

Atbilstoši Publisko pasākumu drošības likumā noteiktajam pasākumu rīkotāji Dienestam snieguši informāciju par 2035 (2022. gadā – 2003) publiskajiem pasākumiem, kuros Dienesta resursi nepieciešamības gadījumā tika iesaistīti vispārējā normatīvajos aktos noteiktajā NMP izsaukumu pieņemšanas un izpildes kārtībā.

Turpinājies samazinājies Dienesta plānveida kārtā veikto medicīnisko transportēšanu kopskaits, tostarp no augstāka līmeņa stacionārās ārstniecības iestādes uz zemāka līmeņa stacionāro ārstniecības iestādi – 2023.gadā - 1024 (2022.gadā – 1863; 2021.gadā - 4362).

2.12 Medicīniskie maksas pakalpojumi fiziskām personām

RVS Horizon 2023. gadā noformēti 5164 (2022. gadā – 5599) privātpersonām izsniegti rēķini. Gadījumos, kad Dienesta brigāde izsaukumu vietā konstatējusi, ka nepastāv draudi pacientam veselībai un dzīvībai sniegtā un nepieciešamā medicīniskā palīdzība nav vērtējama kā nodrošināma neatliekami, izsniegti 3322 (2022. gadā – 3697; 2021. gadā - 1884) rēķini. Ārvalstu tūristiem un citām personām, kuras atbilstoši normatīvajos aktos

²² 2018. gada 28. augusta MK noteikumi Nr. 555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”

noteiktajam nav tiesīgas saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumu, izsniegti 1489 rēķini (2022. gadā - 1617; 2021. gadā – 1051). 2023.gadā izsniegti 104 rēķini pacientam vai pacienta piederīgajiem izvēloties NMP saņemt izsaukuma vietai otrajā tuvākajā stacionāru (2022. gadā – 111; 2021. gadā – 46). Savukārt par pacientu transportēšana no stacionāra uz aprūpes iestādi, no viena stacionāra uz citu, no dzīvesvietas uz stacionāru vai citu veselības aprūpes iestādi bez NMP indikācijām 2023. gadā izsniegti 265 rēķini (2022. gadā - 191).

Maksājumu kavējumu gadījumos turpināta sadarbība ar ārpustiesas parādu piedziņas kompāniju. 2023.gadā piedziņai nodoti 2829 neapmaksāti rēķini, atgūti 21,35% no tiem (2022. gadā – 2662 rēķini, atgūti - 21,33%).

2.13 Starptautiskā sadarbība NMP jomā

Latvija - Igaunija	Latvija - Lietuva
2023. gadā saskaņā ar parakstīto vienošanos ²³ par NMP sniegšanu pierobežas teritorijā, <u>bijuši trīs palīdzības lūgumi starp Latviju un Igauniju</u> . Divos gadījumos Igaunija lūgusi Dienesta palīdzību, vienā gadījumā Dienests Igauniju.	Pamatojoties un noslēgto vienošanos ²⁴ par NMP sniegšanu pierobežas teritorijā 2023. gadā bijis <u>viens palīdzības lūgums starp Latviju un Lietuvu</u> , kur Lietuva lūgusi Dienesta palīdzību.

2.14 Sadarbība medicīniskās izglītības un personāla profesionālās kvalifikācijas satura pilnveidē

2023. gadā Pieaugušo neformālās izglītības iestāde “Kompetenču attīstības centrs” (PNII KAC) turpināja sadarbību ar Rīgas Stradiņa Universitāti (RSU). Sadarbības ietvaros PNII KAC kopā ar RSU Medicīnas izglītības un tehnoloģiju centru (MITC) īstenoja unikālu klīniskās simulācijas demonstrāciju “Politraumu pacienta aprūpe pirmsslimnīcas etapā: NMP taktika”, tādējādi pirmo reizi piedaloties Starptautiskajā veselības aprūpes simulāciju nedēļā 2023, kas ir nozīmīgs pasākums nozares simulāciju komūnai visā pasaulē. Tāpat sadarbībā ar MITC īstenoja simulācijā balstīta izglītības programma “Dzemdību pieņemšana NMPD darba ietvaros”, kuras ietvaros savas zināšanas un prasmes pilnveidoja 20 NMP instruktori.

Lai veidotu un stiprinātu saikni starp darba devēju un potenciālajiem darba ņēmējiem, Dienests nodrošināja medicīnas izglītības iestāžu studējošo prakšu īstenošanu visā Latvijā. Sadarbībā ar universitātēm un medicīnas koledžām 2023. gadā Dienests ir nodrošinājis praksi pirmā līmeņa profesionālās augstākās vai otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmās 478 medicīnas studentiem. Tāpat PNII KAC gada laikā nodrošinājis 19 rezidentu rotācijas cikla neatliekamajā medicīnā īstenošanu.

²³ 2022.gada 22. septembrī starp Latvijas Republikas Veselības ministrijas, Igaunijas Republikas Sociālo lietu ministrijas un Igaunijas Republikas Iekšlietu ministrijas noslēgta vienošanās par savstarpējo palīdzību neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā pierobežas teritorijā.

²⁴ 2019. gada 5. septembrī starp Latvijas, Šauļu, Klaipēdas, Paņevēžas, Viļņas un Kauņas Dienestu noslēgta vienošanās “Sadarbības līgums par neatliekamās medicīniskās palīdzības pieprasīšanu un savstarpēju palīdzības sniegšanu pierobežas teritorijā”.

Savukārt Dienesta personāla profesionālās pilnveides procesa kvalitātes paaugstināšanai PNII KAC, īstenojot sadarbību ar Neatliekamās medicīnas asociāciju, Latvijas ārstu biedrību, Latvijas ārstniecības personu profesionālo organizāciju savienību un Latvijas Māsu asociāciju, nodrošināja 11 neformālās izglītības programmu saskaņošanu un apstiprināšanu tālākizglītības punktu ieguvei ārstniecības personu resertifikācijai.

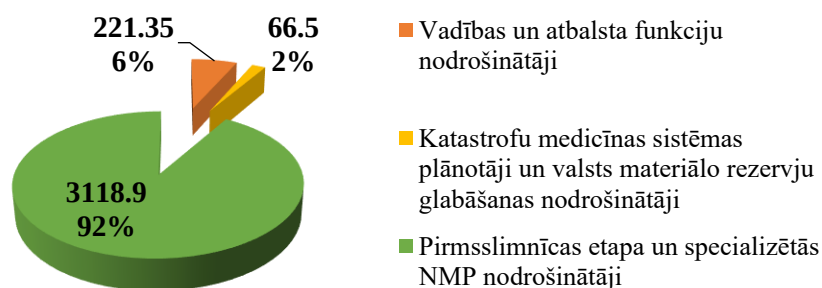
3. Personāls

3.1 Personāla raksturojums

Dienests visā valsts pārvaldē ir vislielākā ārstniecības iestāde, kuras pamatuzdevums ir cilvēku dzīvības glābšana kā ikdienā, tā ārkārtas, katastrofu, avāriju, satiksmes un sadzīves negadījumu situācijās. Darbs Dienestā ir misija 24 stundu, 7 dienu režīmā, kuru veic visvērtīgākais Dienesta resurss - dienesta darbinieki. Neatkarīgi no tā vai darbinieks pienākumus veic birojā vai OVC, brigādē vai noliktavā, viņa uzdevums ir nodrošināt Dienesta misijas – *“Glābt un saglabāt cilvēku dzīvības”* savlaicīgu izpildi jebkuros darba vides apstākļos, kurus nevar salīdzināt ar siltu, gaišu stacionāru vai ambulatorās aprūpes iestādi, nomazgātiem un pārgērbtiem pacientiem, zināmu anamnēzi un normētu darba laiku. Katrs izsaukums, katra darba diena ir savādāka. Katrs izsaukums ir darbinieka profesionāla, atbildīga un uz sadarbību vērsta rīcība, lai glābtu sasirgušo.

Valstī kopumā reģistrēti 4073 ārsta palīgi, no kuriem praktizē 2426 sertificēti ārsta palīgi un 857 nesertificēti ārsta palīgi. No minētā praktizējošo ārsta palīgu skaita 2023.gadā 52% (1201 sertificēts ārsta palīgs un 409 nesertificēti ārsta palīgi) strādāja un nodrošināja neatliekamo medicīnisko palīdzību Dienestā. No atlikušajiem 48% darba tirgū pieejamā ārsta palīgu skaita 12% ir dienesta bijušie darbinieki, kuri beiguši darba attiecības, lai dotos izdienas pensijā, kas liedz turpināt darba attiecības Dienestā kā brigādes darbiniekam vai OVC ārstniecības personai.

2023. gada laikā Dienestā funkciju nodrošināšanai visā valsts teritorijā 3 406,75 amatu vietās vidēji tika nodarbināti 3 389 darbinieki un 14 valsts civildienesta ierēdņi. Vērtējot Dienesta nodarbināto amata vietu strukturālo sadalījumu galvenā loma ir pamatdarbības funkciju nodrošinātājiem, kuri balstoties uz vadības procesu un atbalsta funkciju nodrošinātāju izstrādātām vadlīnijām Dienesta mērķu un uzdevumu izpildei nodrošina precīzu misijas izpildi.

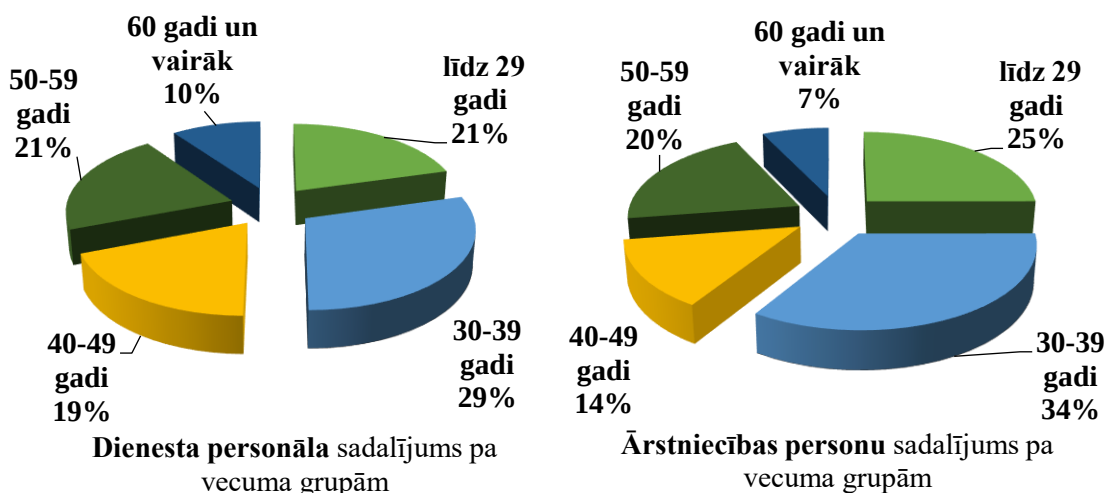

27. attēls. Amata vietu (3406,75) slodžu sadalījums 2023.gadā

Analizējot Dienestā strādājošos pēc dzimumu grupām secinām, ka galveno darba smagumu Dienestā *iznes* sievietes, gan darbā uz NMP brigādēm, OVC, gan vadības un

atbalsta funkciju nodrošināšanā. Dienestā kopumā strādā 57% sievietes un 43% vīrieši, no kuriem 79% sievietes un 21% vīrieši ir ārstniecības personas. Dienesta vīrieši galvenokārt nodarbināti tehniskos amatos kā operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītāja amats, kur no 817 amata veicējiem tikai viena ir sieviete.

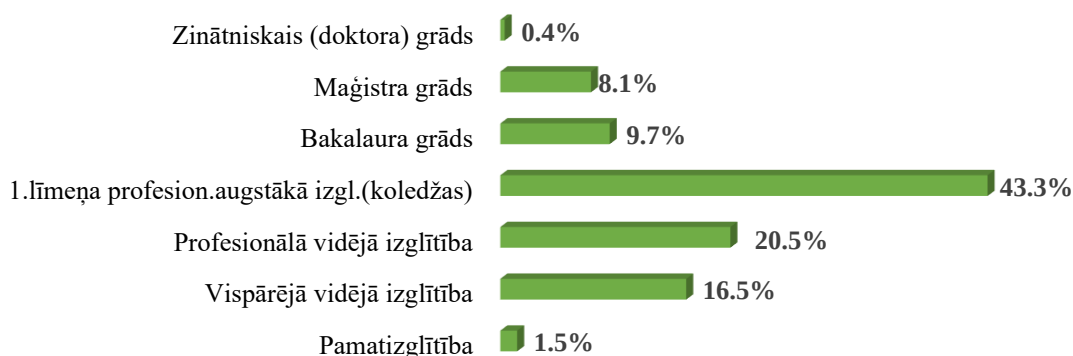
Dienesta darbinieku vidējais vecums ir 42 gadi (sievietēm – 40,9 gadi, vīriešiem – 43.6 gadi), savukārt ārstniecības personu vidējais vecums ir 40 gadi (sievietēm – 39,9 gadi, vīriešiem – 37,9 gadi). Lielākā daļa darbinieku (gan Dienesta personāls kopumā, gan ārstniecības personas) ir vecumā no 30 līdz 39 gadiem (skat. 28. attēlu). Kopumā Dienesta personāls katru gadu paliek par gadu jaunāks. Ārstniecības personas vecuma grupā no 40-59 gadiem kopā veido 34% no kopējā ārstniecības personu īpatsvara. Tas ir vecuma posms, kad daļa darbinieku sāk domāt par izdienas pensiju, meklē stabilitāti amatā vai pārorganizē darba attiecības uz pilnu darba slodzi.

28. attēls. Dienesta darbinieku un ārstniecības personāla sadalījums pēc vecuma grupām

Vērtējot Dienesta nodarbinātos pēc izglītības līmeņiem secināms, ka darbinieki papildus iegūtajai izglītībai, izmanto iespējas paaugstināt savu izglītības līmeni un kvalifikāciju. 2023. gadā 199 Dienesta darbinieki pabeidza studijas dažādās mācību iestādēs, t.sk. 41 darbinieki ieguva II līmeņa augstāko izglītību (bakalaura vai maģistra grādu), 157 pabeidza kādu no koledžām jeb ieguva I līmeņa augstāko izglītību. Ārstniecības personas diplomu kopumā ieguva 195 darbinieki. No tiem 54% kļuva par ārsta palīgiem (105) un 13% kļuva par ārstiem (26). 51 ārsta palīgs ieguva neatliekamās medicīnas ārsta palīga kvalifikāciju, pieci ārsti ieguva ārstu specialitātes diplomus un sertifikātus, t.sk. - 2 NM ārsta kvalifikāciju. Dienestā strādājošo kopējais izglītības līmenis - 13 ārstniecības personas (0,4%) ir ar medicīnas zinātņu doktora grādu. Rādītājs salīdzinot ar iepriekšējo gadu krities par vienu darbinieku, darbiniekam aizejot pensijā. Par 0,5% samazinājies vidējais izglītības īpatsvars darbiniekiem 2023. gadā, proti 2023. gadā no visiem darbiniekiem vidējā izglītība bija 16,5%, salīdzinot ar 2022. gadu, kad vidējā izglītība bija 17% darbinieku. Šajā grupā iekļaujas arī brigāžu otrās personas - medicīnas asistenti (vidēji 190 studenti gadā, kas ir

34% no visiem darbiniekiem ar vidējo izglītību), kuri tuvākajā laikā iegūs augstākās izglītības diplomus (skat. 29. attēlu) un turpinās darbu kā ārsta palīgi un ārsti.

29. attēls. Dienesta darbinieku izglītības līmenis

Lai veicinātu topošo speciālistu piesaisti un nodrošinātu medicīniskā personāla pēctecību, kā arī sakarā ar lielo otro ārstniecības personu trūkumu, darbam NMP brigādē tiek piesaistīti medicīnas koledžu un ārstniecības/medicīnas fakultāšu pēdējo kursu studenti, kuri veic NMP brigādes otrās personas kompetencēm atbilstošus pienākumus. Jauno darbinieku efektīvākai integrācijai darbam NMP brigādēs 2023. gadā kā pieredzes pārņēmēji iesaistīti 126 jaunie darbinieki un pieredzē dalījušies 82 mentori, gada laikā vairākkārt uzņemoties mentora pienākumus. **Mentorprogrammu sekmīgi pabeigušo īpatsvars pret visiem medicīnas asistentiem un ārstniecības personām, kas uzsāka mentorprogrammu saglabājas augsts - 90% jeb sekmīgi pabeiguši 114 medicīnas asistenti. Rādītājs, salīdzinot ar 2022. gadu, samazinājies, jo vairāki studenti nav izturējuši pārbaudes laiku, bet Stratēģijā noteiktais rezultatīvais rādītājs ir sasniegts. No sekmīgi mentordarbību beigušajiem darbiniekiem, 94% novērtēti kā augsti sagatavoti darbinieki. Pēc mentorprogrammas apgūšanas medicīnas asistenti veic brigādes otrās personas pienākumus, tādejādi nosedzot otro ārstniecības personu trūkumu.**

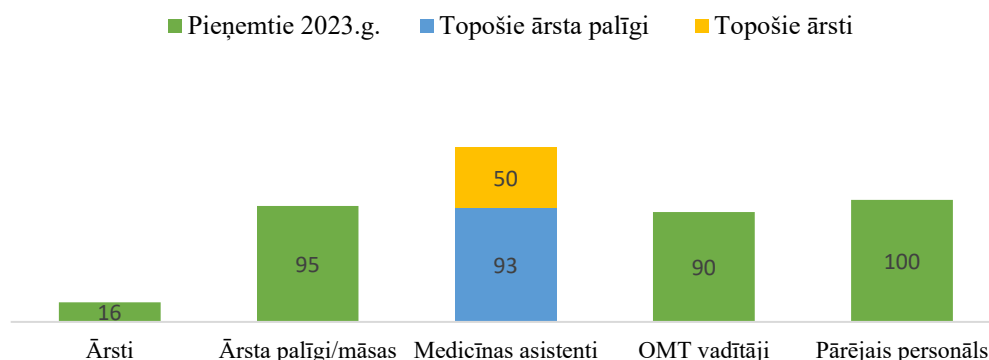
2023. gadā pirmsslimnīcas NMP nodrošināšanai atbilstošas kvalifikācijas NMP brigāžu, kurās otrās personas pienākumus neveic medicīnas asistenti, ārstniecības personāla īpatsvars salīdzinot ar iepriekšējo gadu joprojām saglabājies 2019. gada līmenī sasniedzot 85% un nesasniedzot Stratēģijā noteikto rezultatīvo rādītāju jeb ir samazinājies par 2%. Lai nodrošinātu Dienesta uzdevumu izpildi, sakarā ar vakanču un darbinieku prombūtnu skaitu, 2023.gadā turpināja veidot divu cilvēku brigādes – brigādes vadītājs un OMT vadītājs, brigādes vadītājs un brigādes otrā ārstniecības persona.

Darbs Dienestā ir augstvērtīga pieredze strādājot jebkurā no amatiem, bet it īpaši strādājot NMP brigādē, kur katrs izsaukums brigādei ir unikāls. Lai pilnīgāk apzinātu savu vēlmi nākotni saistīt ar medicīnu, Dienests piedāvā medicīnas studentiem jau no pirmā kursa būt par brīvprātīgo brigādē. 2023. gadā 63 medicīnas studenti un viens administrācijas struktūrvienības vadītājs izmantoja šo iespēju. Turklāt 12 no šiem brīvprātīgajiem izmantoja iespēju par brīvprātīgo brigādē būt ne tikai vienu mēnesi, bet veselu gadu.

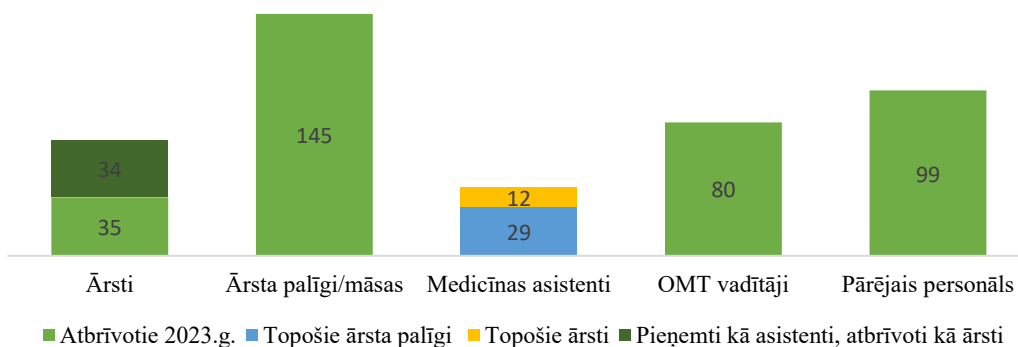
2023. gadā Dienestā darba tiesiskās attiecības uzsāka 444 darbinieki (skat. 30. attēlu). Dati rāda, ka darbu Dienestā kā savu ieraudzījuši topošie ārsta palīgi un ārsti, bet tobrīd vēl vecāko kursu medicīnas augstskolu studenti. No 143 darbā pieņemtajiem medicīnas augstskolu studentiem (medicīnas asistentiem) jau vasarā 3 ārsta grādu, 10 - ārsta palīga kvalifikāciju ieguvušie un 16 vēl kā medicīnas asistenti izbeidza darba attiecības. 94 medicīnas asistenti, apvienojot studijas ar darbu, nodrošina brigādes otrās personas amata pienākumu izpildi un kļūs par ārsta palīgiem un ārstiem 2024. un 2025. gadā.

Darba attiecības ar Dienestu izbeidza 434 darbinieki (skat. 31. attēlu). 7% no darba attiecību pārtraukušajiem ir pirmsslimnīcas etapā iesaistītais personāls. No atbrīvotajiem darbiniekiem 14% tika pieņemti darbā uz noteiktu darba izpildes laiku.

Personāla mainības kopējais (pieņemtie + atbrīvotie/vidējo darbinieku skaitu mēnesī) koeficients – 26% ir saglabājies iepriekšējā gada līmenī. Analizējot Stratēģijā noteikto piecu gadu periodu rādītājus, 2023. gadā pieņemto darbinieku skaits pret atbrīvotajiem ir atkal palielinājies.

30. attēls. 2023. gadā pieņemto darbinieku sadalījums pa amatu grupām

31. attēls. 2023. gadā atbrīvoto darbinieku sadalījums pa amatu grupām

Analizējot stratēģijā izvirzīto vakanto amatu samazinājumu pret 2022. gadā noteikto bāzes vērtību (9%) jāsecina, ka tā 2023. gadā nav sasniegta jeb ir 9,5%. NMP brigāžu vadītāju un otro ārstniecības personu vidējais vakanču skaits 2023. gadā pieaudzis par 18% un sasniedzis 196 slodzes, salīdzinot ar 2022. gadu, kad vidējais vakanču skaits bija 166 slodzes.

Dienests veic regulāru darba tiesisko attiecību izbeigšanas iemeslu gan juridisko, gan darbinieku sniegto pamatojumu izvērtējumu un analīzi.

Kā galvenie iemesli darba attiecību pārtraukšanai tiek minēti:

- sasniegta izdienas vai vecuma pensija – **24%**,
- lielā darba pārslodze (izdegšana), smagie darba apstākļi un darba vides riski (atbildība, darbs aukstumā, karstumā, smaguma celšana) – **18%**,
- darbs citā labāk apmaksātā ārstniecības iestādē – **14%**,
- darbs ārstniecības specialitātē – **14%**,
- veselības stāvokļa pasliktināšanās - **9%**,
- komunikācijas un saskarsmes problēmas ar vadītāju, ar kolēģiem – **6%**.

Anketa ir brīvprātīga un atbildes snieguši 40% no darba attiecību pārtraukušajiem darbiniekiem.

No darba tiesisko attiecību 2023. gadā pārtraukušo skaita 19,6% jeb 85 darbinieki (71 ārstniecības personas un 14 OMT vadītāji) devušies izdienas pensijā, 9% jeb 41 darbinieki darba attiecības pārtraukuši veselības stāvokļa dēļ.

Kā viena no iespējām ārstniecības personu piesaistei un noturēšanai Dienestā ilgtermiņā tiek izmantota Veselības ministrijas īstenotie ES fonda projekti. Viens no šādiem projektiem ir "Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla pieejamības uzlabošana ārpus Rīgas", kuru 2023. gadā izmantoja 295 ārstniecības personas (ārsti, NM ārsta palīgi, ārsta palīgi un medicīnas māsas), kas dzīvo ārpus Rīgas, otrs - "Ārstniecības personu piesaiste, darbam Rīgā", kurā 2023. gadā jau bija iesaistītas 28 ārstniecības personas, kuras strādā Rīgā. Projektu mērķis ir uzlabot ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu pieejamību, kas iedzīvotājiem sniedz pakalpojumus prioritārajās veselības jomās, attiecīgi paredzot kompensācijas ārstniecības personām par darbu izvēlētajā reģionā. Darbinieku iesaistīšanās projektā mazina ārstniecības personu mainību, piesaistot darbiniekus darbam Dienestā pilnas slodzes apmērā noteiktā reģionā uz ne mazāk kā 5 gadiem.

Analizējot funkciju izpildei nepieciešamo personāla nodrošinājumu, konstatēts, ka 2023. gadā palielinājies darba ņēmēju skaits, bet darba attiecības noorganizētas uz mazām (līdz 0,5) slodzēm, kas būtībā nemazina lielo vakanču daudzumu.

2023. gadā, ar mērķi noskaidrot darbinieku apmierinātības līmeni un viedokli svarīgākajos ar darbu saistītajos jautājumos, lai izvēlētos prioritāros attīstības virzienus nākotnei, tika veikta darbinieku apmierinātības ar darbu aptauja. Aptaujā piedalījās 30% Dienesta darbinieku. Ar aptaujas palīdzību tika vērtēti sekojoši darba faktori:

- Apmierinātība ar Dienesta darbības efektivitāti.
- Darba apstākļu un darba vides novērtējums.
- Sadarbība ar tiešo darba vadītāju.
- Profesionālās attīstības un karjeras izaugsmes iespējas Dienestā.
- Informācijas aprīte un komunikācija Dienestā.
- Darba nozīmīgums.
- Atlīdzības sistēma.

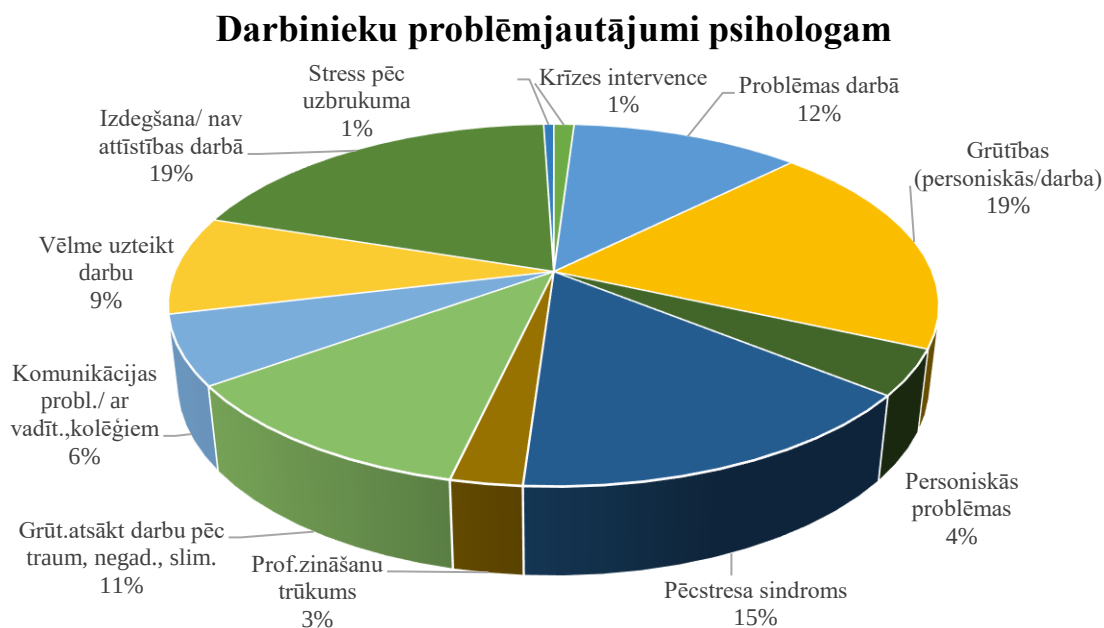
Kopumā aptaujā (skat. 32. attēlu) visaugstāk darbinieki novērtējuši esošo informācijas apriti un komunikāciju Dienestā un sadarbību ar tiešo darba vadītāju, bet zemāk darba samaksu un darba vides apstākļus jeb darba telpas, psihoemocionālo vidi, drošību darbā, kur kā viens no būtiskajiem un visvairāk minētajiem darbinieku priekšlikumiem darba apstākļu uzlabošanai darbinieku drošības nodrošināšanā ir apmācība pašaizsardzībā.

32. attēls. Darba faktoru pozitīvā vērtējuma kopsavilkums

Par **darbinieku apmierinātību darbu Dienestā** vai darba nozīmīguma stratēģijā noteiktā rādītāja 2022. gada bāzes vērtība (70%) **2023. gadā** ievērojami pārsniegta **sasniedzot 80%**, kas ir ļoti augsts darbinieku novērtējums Dienestam, bet lepnī par to, ka strādā Dienestā un pilda Dienesta misiju ir 88% respondentu. Augstu novērtēta arī Dienesta darba organizācija un attīstība nākotnē (76,4%), atbalstot paveiktos procesus profesionālās pilnveides, procesu digitalizācijas, darba laika un darba procesu, komandas darba, komunikācijas un darbinieku iesaistes lēmumu pieņemšanā organizācijas nodrošināšanā.

Rūpējoties par Dienesta darbinieku psihoemocionālo veselību, vairākus gadus darbiniekiem ir pieejams klīniskā psihologa pakalpojums. 2023. gadā Dienesta psihologs darbiniekiem sniedzis 423 psiholoģiskā atbalsta konsultācijas, no kurām 89% sniegtas brigāžu darbiniekiem, un novadījis 12 krīzes intervences pēc smagiem izsaukumiem. Galvenie darbinieku problēmu jautājumi ir pārpūle darbā - izdegšana, bailes un nevēlēšanās uzņemties atbildību, darba un privātās dzīves problēmas un pēcstresa sindroms (pēc smagiem izsaukumiem). Lai nodrošinātu iespēju saņemt psiholoģiskā atbalsta palīdzību – individuālās un grupu konsultācijas pēc iespējas ātrāk un tuvāk darbinieka darba un dzīves vietai, pagarināts sadarbības līgums ar Iekšlietu ministrijas veselības un sporta centru, kas dot iespēju dienesta darbiniekam vērsties un nepieciešamības gadījumos saņemt bezmaksas psiholoģisko atbalstu papildus vēl 5 Latvijas pilsētās – Daugavpilī, Jelgavā, Valmierā, Liepājā un Rīgā. 2023. gadā šo pakalpojumu darbinieki izmantojuši 114 stundu apjomā.

33. attēls. Darbinieku problēmjaūtājumi psihologam

Dienesta darbu ik dienu vērtē gan sabiedrība, gan Dienesta vadība. Katrs notikums, katrs izsaukums kādam sabiedrības loceklim ir vai nu laimes mirklis par izglābšanu, vai skumjas par zaudēto cerību. Visi gadījumi vienlīdzīgi Dienestā tiek izvērtēti un īpaši darbinieku sasniegumi arī īpaši novērtēti. Par profesionālu, godprātīgu un pašizliedzīgu darbu un personisko ieguldījumu Dienesta attīstībā un stratēģisko mērķu sasniegšanā 2023. gadā 130 darbiniekiem piešķirti apbalvojumi, t.sk. 6 darbiniekiem piešķirts Dienesta apbalvojums “Par ieguldījumu”, 15 darbinieki apbalvoti “Par profesionalitāti”, “Par pašizliedzību” apbalvojumu nopelnījis 1 darbinieks, apbalvojumu “Mūža ieguldījums” – saņēmuši 4, krūšu nozīmīti “Par ilggadību” – 28 un 72 darbiniekiem piešķirts “Atzinības raksts”. Diviem Dienesta darbiniekiem piešķirts arī Ministru kabineta apbalvojums “Atzinības raksts” un diviem Veselības ministrijas apbalvojumi “Atzinības raksts” un “Pateicība”.

3.2 Profesionālā pilnveide

2023. gads raksturojams kā Dienesta personāla kompetenču pilnveides sistēmas attīstības nākamais posms, kura laikā Pieaugušo neformālās izglītības iestāde “Kompetenču attīstības centrs” (PNII KAC) īstenoja vairākas būtiskas aktivitātes:

- PNII KAC telpās atklāts pirmsslimnīcas etapā unikāls simulāciju bloks;
- pirmo reizi noorganizēta simulācija NMP personālam Dienesta teritorijā ar 30 cietušajiem;
- KAC kā Dienesta struktūrvienība reģistrēta Izglītības iestāžu reģistrā, iegūstot pieaugušo neformālās izglītības iestādes statusu;
- noorganizēta izglītības programmas “Atbalsts neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanai pirmsslimnīcas etapā” izstrāde jaunās profesijas - OMT vadītājs

(ārstniecības atbalsta persona) – apguvei, kurā definēts jaunās profesijas kompetenču apjoms. Dienesta ekspertu - brigāžu vadītāju un ārstu-speciālistu izstrādātā programma saņēmusi saskaņojumu no Veselības ministrijas un nozares asociācijām, kā licencēta kā neformālās izglītības programma;

- nodrošināta Dienesta pievienošanās memorandam par simulācijās balstītas medicīnas izglītības stratēģijas izstrādi kopā ar Veselības ministriju, Rīgas Stradiņa universitāti, Latvijas universitāti, Latvijas Ārstu biedrību, Latvijas ārstniecības personu profesionālo organizāciju savienību, Latvijas Māsu asociāciju un Latvijas Jauno ārstu asociāciju;
- uzsākta ciešāka sadarbība ar NBS un Zemessardzi civilmilitāro mācību jomā.

PNII KAC 2023. gadā turpināja attīstīt profesionālās pilnveides sistēmu, kas balstās uz trīs pīlāriem – tuvu darbiniekam, tehnoloģiju izmantošanu un ciešas sadarbības ar medicīnas izglītības iestādēm. Arī Dienesta gada mācību plāns tika izstrādāts, balstoties uz sistēmas pīlāriem, definējot mācību vajadzības prioritārajām personāla grupām, kā arī atbilstoši konstatētajām nepilnībām NMP sniegšanā un veicot struktūrvienību vadītāju mācību vajadzību aptauju. Savukārt mācību budžeta izlietojums tika mērķtiecīgi plānots atbilstoši definētajām prioritārajām mācību vajadzībām.

Personāla pilnveides procesu PNII KAC organizē, izstrādājot un īstenojot Dienesta mācību vajadzībām atbilstošas izglītības programmas. 2023. gadā PNII KAC īstenoja 12 izglītības programmas NMP sniegšanā iesaistītajam personālam par tēmām, kas saistītas ar biežākajiem pacienta dzīvībai bīstamiem vai kritiskiem stāvokļiem.

Gada laikā PNII KAC ir nodrošinājis Dienesta personāla profesionālo pilnveidi, organizējot vai metodiski vadot kopumā 538 dažāda formāta profesionālās pilnveides pasākumus. 523 no šiem pasākumiem bija klātienes mācības, t.sk., 414 - praktiskie treniņi BAC un 109 – PNII KAC organizētās klātienes mācības NMP personālam un administratīvajam personālam, kā arī 12 attālinātas lekcijas NMP personālam un 3 kombinēta tipa mācību pasākumi administratīvajam personālam (2 klātienes nodarbības un 9 attālinātas lekcijas).

Pilnveidojot profesionālo kompetenci Dienestā organizētajās mācībās reģistrēti 9179 dalībnieki, no kuriem NMP personāls veido 8395 dalībniekus, t.sk., 3680 dalībnieki BAC rīkotajos pasākumos, un 5499 – PNII KAC organizētajos pilnveides pasākumos, t.sk., arī 621 dalībnieki no administratīvā personāla.

Nodrošinot turpmāku NMP brigāžu attīstību, tiek veidotas brigādes, kuru sastāvā ir NMP sniegšanās sagatavots ārsts, kurš ir NMP brigādes vadītājs, tāpēc 2023. gadā PNII KAC organizēja brigāžu vadītāju atbilstības pārbaudes, kuras sekmīgi nokārtoja 40 ārsti.

4. Resursi un infrastruktūra

4.1 Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti

Pamatbudžeta izdevumi 39.04.00 apakšprogrammā "Neatliekamā medicīniskā palīdzība" 2023. gadā likumā "Par valsts budžetu 2023.gadam" bija apstiprināti 108 550 736 EUR apmērā (skat. 1.pielikumu 1.tabulu), lai nodrošinātu vienotu valsts politiku NMP un

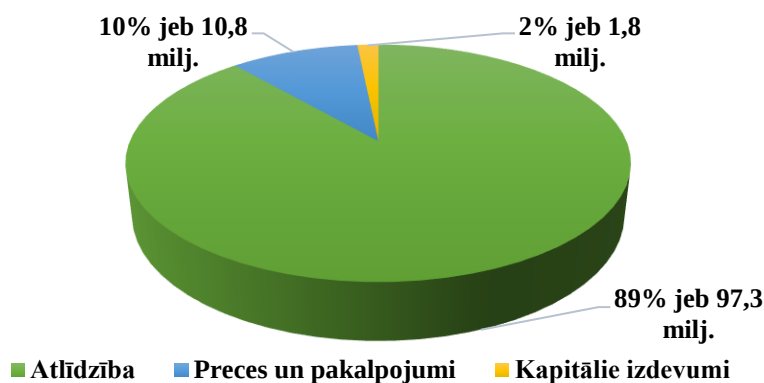
KM jomā. Lielākā daļa no pamatbudžeta līdzekļiem plānoti darba samaksas nodrošinājumam 97 565 768 EUR apmērā, t.i. 89,88% no visa budžeta. Pārējie no budžeta finanšu līdzekļiem 8,17% plānoti preču un pakalpojumu izdevumu segšanai 8 872 867 EUR apmērā un 1,95% kapitālajiem izdevumiem 2 112 101 EUR apmērā.

2023. gadu uzsākām ar pagaidu budžetu 98 500 272 EUR apmērā, no 2023. gada 1. aprīļa, pamatojoties uz 2023. gada 13. janvāra Ministru kabineta sēdē pieņemto lēmumu un saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2023. gadam" prioritāro pasākumu "Personāla pieejamības uzlabošana Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā" un "Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana" saņēmām 9 273 795 EUR darba samaksas palielinājumam. Vēl papildus tika piešķirti 1 387 645 EUR siltumenerģijas izmaksu sadārdzinājuma segšanai, informācijas sistēmu uzturēšanai pēc projekta "Vienotās neatliekamās medicīniskās palīdzības un katastrofu medicīnas vadības informācijas sistēmas attīstība (1.kārta)" ieviešanas, inventāra un mēbeļu iegādei un telpu remontdarbu veikšanu Brigāžu atbalsta centros un NMP punktos.

XXVII Vispārējo latviešu Dziesmu un XVII Deju svētku norises laikā par neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanu Dienestam tika piešķirti 275 424 EUR.

Papildus Dienestam tika piešķirti 190 113 EUR apmērā individuālo aizsardzības līdzekļu un dezinfekcijas līdzekļu izmantošanai saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu un tā seku novēršanu, 249 846 EUR apmērā par izpildītiem izsaukumiem saistībā ar atbalsta sniegšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā.

Pamatkapitāla veidošanai tika piešķirti 219 879 EUR manekena iegādei, elektroauto iegādi un trīs elektroauto uzlādes staciju izveidei.

34. attēls. 2023. gada faktiskās izpildes izdevumu sadalījums.

Papildus pamatbudžeta izpildei, Dienestam tika piešķirti no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" (99.00.00 Programma) 333 743 EUR apmērā (skat. 1.pielikuma 5.tabulu), tai skaitā, lai segtu izdevumus par:

- humānās palīdzības sniegšanu Ukrainai izlietoto valsts materiālo rezervju atjaunošanai 8 343 EUR apmērā;
- humānās palīdzības sniegšanu Turcijas Republikai izlietoto valsts materiālo rezervju (segu) atjaunošanai 123 420 EUR apmērā;
- izsaukumiem pie patvēruma meklētājiem 20 704 EUR apmērā;

- vienreizēja pabalsta izmaksu Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbiniekam par gūtajiem smagajiem veselības bojājumiem izsaukuma izpildes laikā un vienreizēja pabalsta izmaksas tuviniekiem Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta darbinieku nāves gadījumā 124 788 EUR apmērā;
- gāzmasku iegādi aizsardzībai pret ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un kodolenerģijas apdraudējumu 30 596 EUR apmērā;
- izsaukumiem, sniedzot neatliekamo medicīnisko palīdzību uz Latvijas Baltkrievijas robežas 25 892 EUR apmērā.

4.2 Projekti un investīcijas

4.2.1 Telpu infrastruktūras attīstībai

Lai Dienests nodrošinātu līdzekļus infrastruktūras attīstībai, tiek piesaistīti ārvalstu attīstības fondu līdzekļi vairākās programmās (skat., 1. pielikuma 2., 3., 4. tabulu).

Telpu infrastruktūras attīstībai 2023. gadā turpinājās darbs:

- lai uzbūvētu jaunas telpas BAC Daugavpils mācību, atbalsta un administratīvo funkciju veikšanai. 2023. gadā kavējās ēkas būvniecības pabeigšana saistībā ar atbildīgā būvdarbu veicēja maiņu. 2024. gada sākumā ēku paredzēts nodot ekspluatācijā.
- lai paaugstinātu telpu energoefektivitāti BAC Purvciems telpām. 2023. gada maijā būvdarbi tika pabeigti un objekts tika nodots ekspluatācijā.

4.2.2 Informācijas tehnoloģiju attīstībai

2023. gadā Dienests kā sadarbības partneris turpināja iesaistīties Iekšlietu ministrijas Informācijas centra (IeM IC) vadītā ERAF finansētā ‘112’ projektā²⁵, kura mērķis ir, nodrošināt vienota zvanu kontaktu centra funkcionalitāti, uzlabot sabiedrībai sniedzamo operatīvo dienestu pakalpojumu pieejamību, pakalpojuma sniegšanas savlaicīgumu un to kvalitāti. Projekts ir īstenots - ieviesta Vienota kontaktu centra platformas programmatūra, maršrutēšanas (navigācijas) lietotne operatīvajiem dienestiem, kā arī izstrādāta integrētā ģeogrāfiskās informācijas sistēma.

2023. gadā pabeigts IKT projekts 2.kārta²⁶, kura īstenošana tika uzsākta 2020. gadā.

Projektā sasniegti sekojoši mērķi:

- Pilnveidota sadarbība ar citiem operatīvajiem dienestiem (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts policija), tajā skaitā, nodrošinot savstarpēju datu apmaiņu.

²⁵ “Vienota kontaktu centra platforma operatīvo dienestu darba atbalstam un publisko pakalpojumu piegādei” (‘112’ projekts)

²⁶ ERAF projekts Nr. 2.2.1.1/20/I/001 “Vienotās neatliekamās medicīniskās palīdzības un katastrofu medicīnas vadības informācijas sistēmas attīstība (2. kārta)”

- Attīstīti Dienesta IKT risinājumi, tādējādi uzlabojot NMP sniegšanas operativitāti un pilnveidojot NMP sniegšanas kvalitāti, sadarbībā ar citām veselības nozares institūcijām.

2023. gadā paveiktais:

1. Ieviesta NMP dispečerizācijas risinājuma Emy operatīvo datu apmaiņa ar “112” Vienoto kontaktu centra platformu, tādējādi nodrošinot vienotu izsaukuma informācijas apstrādi un nodošanu starp operatīvajiem dienestiem, kā arī palīdzības sniegšanā iesaistīto resursu atainošanu un koordināciju izsaukuma izpildes laikā. Koplietojamās platformas ietvaros varēs ātrāk pāradresēt izsaukumus citiem dienestiem un precīzāk koordinēt vairāku dienestu iesaisti viena izsaukuma gadījumā, tādējādi ātrāk un precīzāk sniedzot palīdzību vai veicot glābšanas darbus.
2. IS EMY ieviesti 3 mašīnmācīšanās modeļi (īpaši riskanto izsaukumu marķēšana, izsaukumu izpildes statusu prognozētā ilguma aprēķināšana, un bieži izmantotas tekstuālas informācijas klasificēšana), kas tiek izmantoti ikdienas operatīvajā darbā ar mērķi sniegt papildu informāciju, automatizētas rekomendācijas operatīvā lēmumu pieņemšanā, kā arī lai mazinātu manuāli ievadāmu tekstu apjomu un kļūdu iespējamību. Nākotnē paredzēts mašīnmācīšanās modeļus attīstīt, lai būtu iespēja sniegt papildu informāciju lēmumu pieņemšanā, tādējādi uzlabojot operativitātes rādītājus un sniegtā pakalpojuma kvalitāti.
3. Pilnveidots hospitalizācijas koplietošanas risinājums ar ārstniecības iestādēm, uzlabojot elektronisko datu apmaiņu ar slimnīcām, nodrošinot funkcionalitāti ar vairāku NMP brigāžu iesaisti viena pacienta pārvešanā secīgi un vairāku brigāžu vienlaicīgu paralēlu iesaisti viena pacienta transportēšanā. NMP izsaukuma elektroniskās kartes pavadlapas datu apmaiņa uzsākta ar 4 slimnīcām (Daugavpils reģionālo slimnīcu, Cēsu klīniku, Kuldīgas slimnīcu, Madonas slimnīcu), kā rezultātā slimnīcas elektroniski saņem pilnu informāciju par pacientu jau transportēšanas laikā. Tāpat tiek nodrošināta atgriezeniskā informācija Dienestam pēc pacienta izrakstīšanas, sniedzot savlaicīgu un nozīmīgu informāciju medicīniskās kvalitātes nodrošināšanai.
4. Dienesta OMT līdzekļi tika aprīkoti ar jaunu IT aprīkojumu un risinājumu - operatīvās darbības mobilitāti nodrošinot iekārtām. Tās nepieciešamas, lai operatīvajā darbā nodrošinātu datu un informācijas apmaiņu starp NMP brigādēm un Operatīvo vadības centru - koordinētu brigāžu nosūtīšanu uz izsaukumiem, kā arī saziņai ar slimnīcām un citiem operatīvajiem dienestiem, tāpat arī iespēju OVC dežūrārstiem, nepieciešamības gadījumos, pieslēgties video tiešsaistei OMT. Kopumā iegādāti 300 komplekti, tai skaitā, rezerves nodrošinājumam.
5. Ieviestas automatizēti publicējamās un atjaunojamās 15 datu kopas Atvērto datu portālā.
6. Pilnveidota IS EMY integrācija ar eVeselību, kā rezultātā nodrošināta pilnīgāka medicīnas datu saņemšana, kā arī Dienesta lietotāju droša autentifikācija.
7. Resursu vadības sistēmā Horizon izstrādāts jauns rēķinu nosūtīšanas rīks klientiem, izmantojot e-Adresi. Iespēja sagatavot izsūtīšanas grafiku, veidot e-pasta paziņojuma apkopojumu par nosūtītajiem un nenosūtītajiem dokumentiem, tādējādi dodot iespēju kontrolēt sūtījuma nonākšanu līdz adresātam. Resursu vadības sistēmā Horizon realizēti arī citi pilnveidojumi, tajā skaitā, noliktavu un personāla tīmekļa pakalpju izstrāde un detalizētā darba laika uzskaites tabeļu pilnveide.

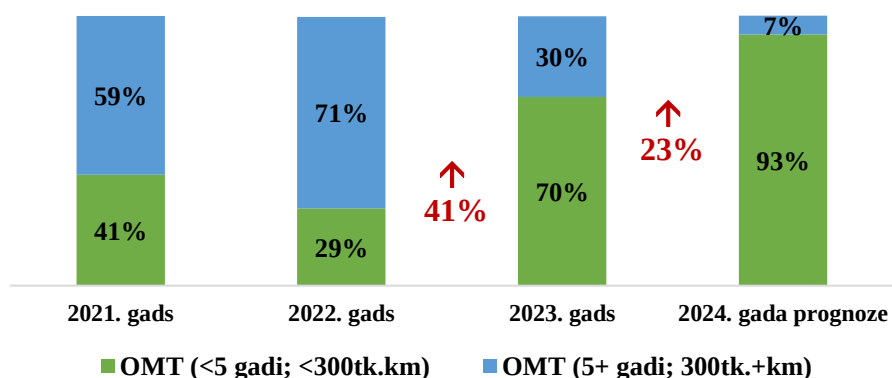
8. Medicīniskās kvalitātes vadības centrā ieviesta Iesniegumu un sūdzību apstrādes sistēma, kas nodrošina no dokumentu vadības sistēmas NAMEJS, t.sk. no e-AdreSES, saņemto iesniegumu, kā arī citu iesniegumu un sūdzību, neatkarīgi no to iesniegšanas veida, reģistrēšanu un pārvaldību (strukturētu datu uzglabāšanu, situācijas noskaidrošanu, izvērtēšanas gaitas un veikto darbību fiksēšanu, atbildes sagatavošanu, rezultāta reģistrēšanu). Sistēmā iespējams veikt piekļuves tiesību kontroli, uzdevumu deleģēšanu speciālistiem, kā arī pārskatu izgūšanu.
9. Ieviesta darbinieku informēšanas un mācību informācijas sistēma "Mans NMPD", kas optimizēs iekšējās informācijas apmaiņu, nodrošinās interaktīvas komunikācijas iespējas, mācību vadības sistēmu, pacientu drošības sistēmu un kvalitātes vadības pārvaldības sistēmu.
10. Kompetenču attīstības centrā aprīkota hibrīdkonferenču zāle un simulāciju zāle, lai nodrošinātu mūsdienīgu, praktiskās nodarbībās un simulācijās balstītu Dienesta personāla profesionālās pilnveides procesu.
11. IS Emy moduļa, kas nodrošina Specializētās medicīnas centra procesus – elektronizācija, pilnveidojot atskaišu un pārskatu sagatavošanu.
12. Ieviesta Pirmās palīdzības sniegšanas apmācību pārvaldības informācijas sistēma, kā arī elektroniskais pakalpojums "Pirmās palīdzības apmācība", kurā Latvijas iedzīvotāji var iegūt informāciju par pirmās palīdzības apmācību iespējām, reģistrēties sev atbilstošosursos, kā arī sekot līdzi pirmās palīdzības kursu apliecības derīguma termiņam.

OMT nodrošinājumam

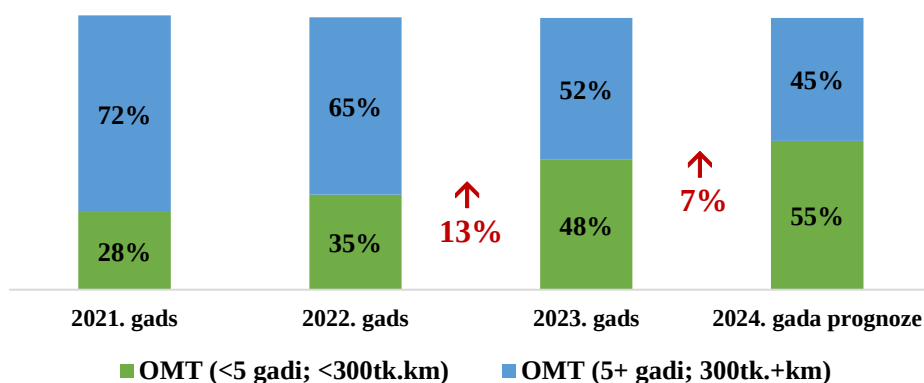
2023. gadā turpinājās OMT parka atjaunošanas procesu nodrošināšana īstenojot aktivitātes projekta ietvarā. Noslēdzās darbs pie 110 jaunu, pilnībā aprīkotu OMT iegādes, kuras paredzētas trīs personu brigādēm. Aktīvi noritēja darbs pie otra iepirkuma, kurā paredzēts iepirkt 47 OMT divu personu brigāžu nodrošināšanai, no tiem 33 OMT tika iegādāti 2023. gadā un pārējos 14 OMT plānots piegādāt 2024. gada sākumā, **tādējādi tika nodrošināta Dienesta stratēģiskā attīstība divu personu brigādēm.**

4.3 Dienesta transporta nodrošinājums

Transporta nodrošinājuma departamenta galvenais uzdevums ir nodrošināt pastāvīgu un nepārtrauktu OMT un saimnieciskā nodrošinājuma transportlīdzekļu skaitu, to gatavību un resursus ekspluatācijas nodrošināšanai, kā arī nodrošina transporta parka atjaunošanu piešķirtā finansējuma ietvaros. Lai nodrošinātu NMP un SMC brigāžu darbību, Dienests uztur lielāku skaitu OMT, nekā ir brigāžu skaits, lai šos rezerves OMT var izmantot brīžos, kad pamata OMT tiek remontēti.

35.attēls. Pastāvīgā OMT parka izmaiņas, 2022. - 2024.gads

36.attēls. Kopējais OMT parks, izmaiņas, 2022. - 2024.gads

2023. gadā, nododot darbam jaunus OMT (103 no 110 OMT iepirkuma), būtiski palielinājās to OMT skaits, kas ir līdz piecu gadu vecumam un ar nobraukumu līdz 300 tūkstoši kilometru. Tas nozīmē, ka Dienestam samazinājās izdevumi par OMT parka uzturēšanu un ekspluatāciju, jo īpaši riepu un rezerves daļu iegāde, tādējādi ļaujot šajā pozīcijā iekļauties budžeta finansējumā.

Transporta nodrošinājuma departamenta OMT parka attīstības plāns NMP funkcijas nodrošināšanu paredz īstenot ar divu tipu OMT:

- 1.tips: trīs personu brigāžu OMT (pilnpiedziņa, vadāms ar C1 kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām);
- 2.tips: divu personu brigāžu OMT (pilnpiedziņa, vadāms ar B kategorijas transportlīdzekļu vadīšanas tiesībām).

Šī plāna ietvaros 2023. gadā norisinājās:

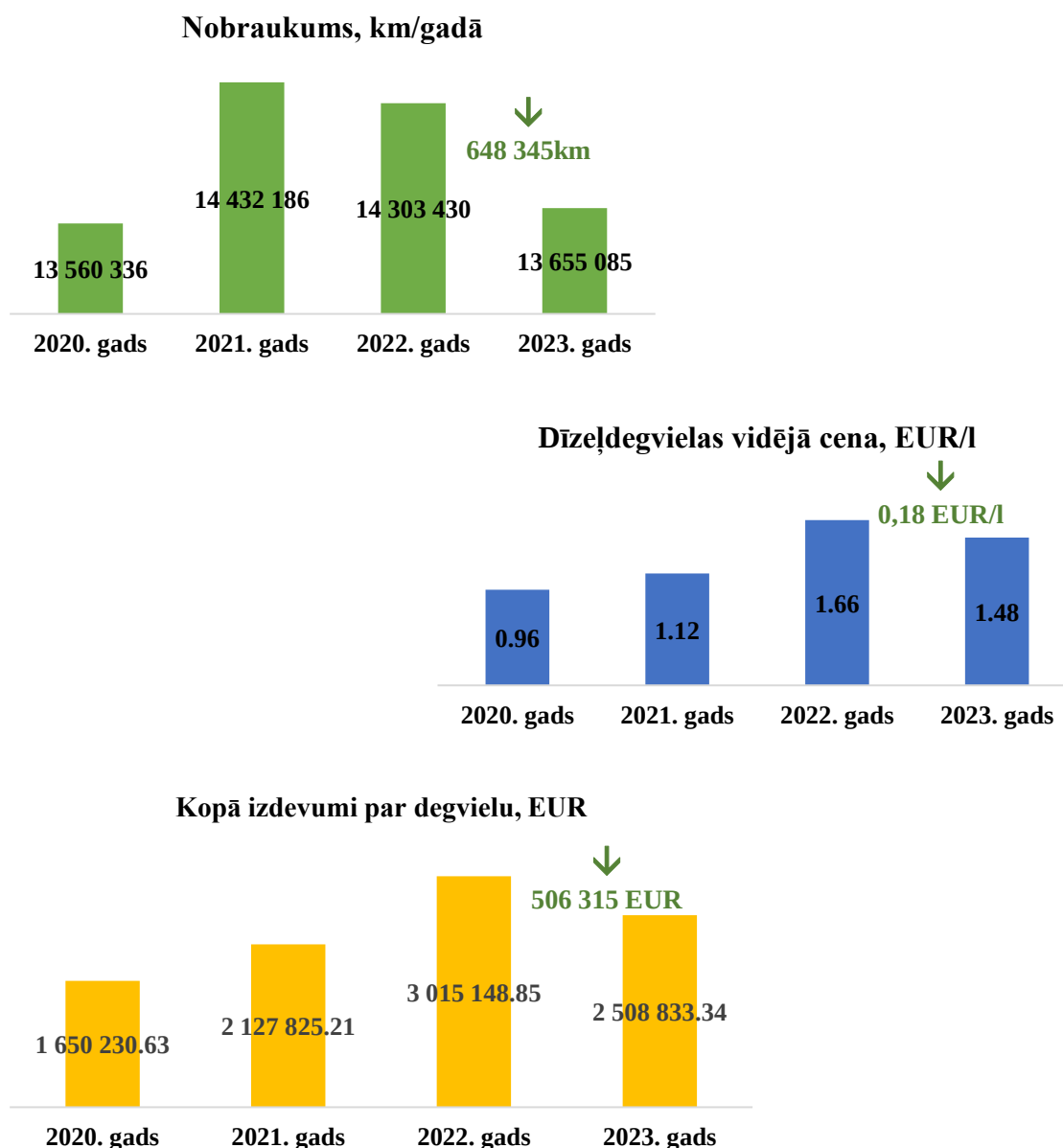
- 110 OMT iepirkuma realizācija – 103 OMT aprīkošana ar Operatīvās darbības mobilitāti nodrošinošo iekārtu kompleksiem (ODM komplekss) un nodošana brigādēm (7 OMT tika nodoti darbam jau 2022. gadā);

- Dienests saņēma 33 no 47 B tipa OMT, kas paredzēti 2 personu brigādēm, taču darbam brigādēs tie vēl netika nodoti.

Saimnieciskā nodrošinājuma autoparka atjaunošanai tika iegādāti divi transportlīdzekļi – viens elektroauto un viens ar iekšdedzes dzinēju, tādā veidā sasniedzot Stratēģijas kopējo snieguma rādītāju jomā – klimatneitralitāte, saimnieciskā nodrošinājuma vajadzībām papildināt Dienesta autoparku ar elektroauto.

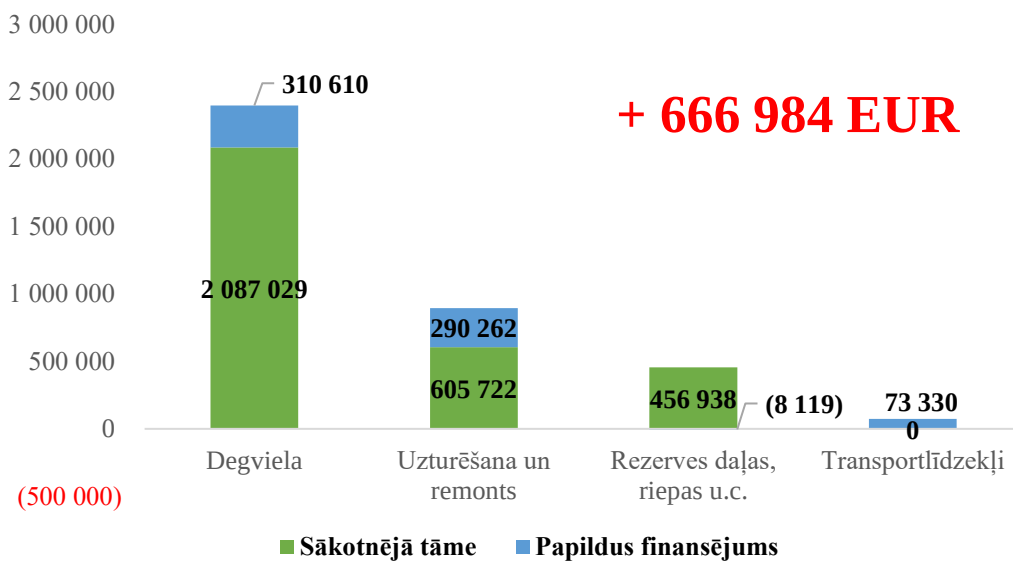
Lai nodrošinātu operatīvu valsts materiālo rezervju piegādi ārkārtas situācijās, katrā valsts materiālo rezervju noliktavā ir nodrošināts tehniskā nodrošinājuma transportlīdzeklis.

Neskatoties uz būtisku nobraukuma samazinājumu (gandrīz 650 000km), dīzeļdegvielas cenas samazinājumu par 0,175 EUR/litrā un kopējo izdevumu par degvielu samazinājumu par pusmiljonu EUR, kopējie izdevumi par degvielu tik un tā pārsniedza Dienesta budžeta bāzē noteikto par 310 000 EUR (skat. 37.attēlu).

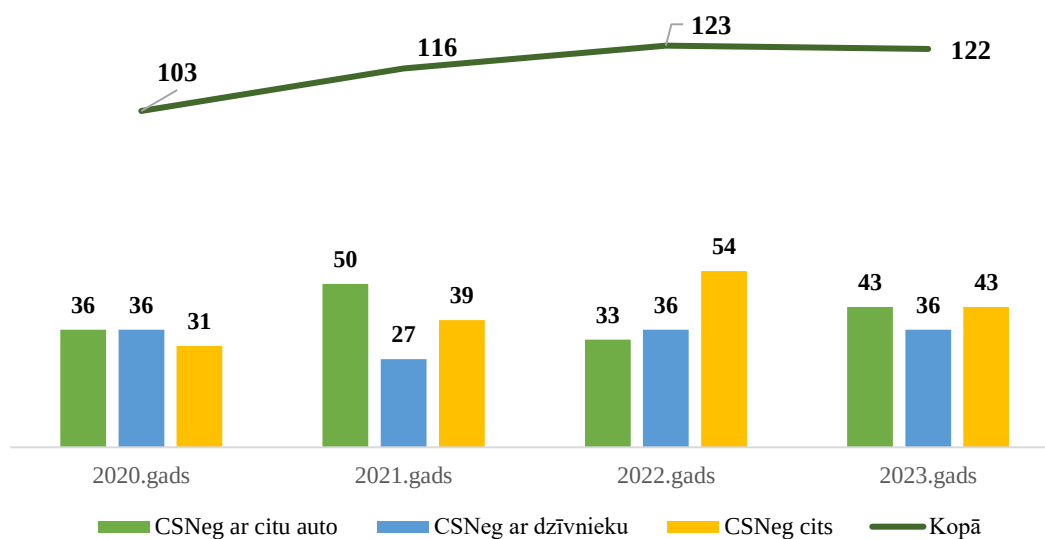
37.attēls. Kopējais nobraukums un izdevumi par degvielu 2023. gadā

Dienesta budžetā paredzētais bāzes finansējums OMT parka atjaunošanai, uzturēšanai un ekspluatācijai nav mainījies no 2015 .gada, kad Dienests atteicās no ārpakalpojuma Dienesta Rīgas reģionālā centra OMT parka un OMT vadītāju nodrošināšanai, neskaties uz kopējo izdevumu pieaugumu, tāpēc Dienestam transporta parka uzturēšanai un ekspluatācijai papildus bija nepieciešami nedaudz vairāk par 590 000 EUR, savukārt jaunu saimnieciskā nodrošinājuma transportlīdzekļu iegādei tika novirzīti 73 000 EUR no apdrošināšanas atlīdzībām un 2022. gada finanšu pārdales (skat. 38.attēlu).

38.attēls. Transporta nodrošinājuma jomas izdevumi

Praktiski nemainīgā līmenī ir saglabājies Ceļu satiksmes negadījumu skaits, kuros iesaistīti Dienesta OMT (skat. 39.attēlu).

39.attēls. Ceļu satiksmes negadījumi, kuros iesaistīti Dienesta OMT

Neskatoties uz to, ka par 30% palielinājies sadursmju skaits ar citiem transportlīdzekļiem, būtiski samazinājusies to smaguma pakāpe, jo nav bijuši negadījumi ar letālām sekām vai smagiem miesas bojājumiem.

Papildus informācijai:

- 67 OMT nodoti Ukrainai, 2 OMT nodoti Rīgas Motormuzejam;
- Uzsākts darbs pie Veselības ministrijas transporta nodrošinājuma jomas centralizācijas projekta, paredzot sākotnēji veikt kopīgus iepirkumus un pēc tam, no 2024. gada aprīļa, arī pakāpeniski pārņemt Dienesta pārziņā vairāku Veselības ministrijas padotības iestāžu transporta nodrošinājumu.

4.4 Medikamentu un medicīniskā aprīkojuma nodrošinājums

Lai NMP brigādes un SMC brigādes spētu nodrošināt nepārtrauktu un kvalitatīvu medicīnisko palīdzību, Medicīniskā nodrošinājuma nodaļa veic visus nepieciešamos priekšdarbus, lai pamatfunkciju izpildē iesaistītās struktūrvienības varētu saņemt visus vajadzīgos medicīniskos materiāltehniskos resursus, kā arī to uzturēšanai nepieciešamos pakalpojumus. Kopumā nodaļai 2023.gadā ir izdevies sasniegt uz to attiecināmos Dienesta stratēģijā izvirzītos mērķus.

Neskatoties uz epizodiskiem piegāžu traucējumiem, ar visiem pamatfunkciju izpildei nepieciešamajiem medikamentiem un vienreizlietojamajiem medicīniskajiem materiāliem Dienests tika nodrošināts. Ņemot vērā apzinātos riskus, lai līdz minimumam samazinātu iespēju, ka kāds no NMP nodrošināšanai nepieciešamajiem medikamentiem vai medicīniskajiem materiāliem kļūtu deficīts, visiem šiem resursiem tika veidoti uzkrājumi 2-3 mēnešu patēriņa apjomā. Šāda taktika rada papildus slogu visiem resursu aprites procesā iesaistītajiem darbiniekiem, taču noteikti ir attaisnojama, jo ļauj izvairīties no problēmām gadījumos, kad plānotās piegādes neparedzēti tiek kavētas.

Turpinot 2022. gadā uzsāktu nolietotā medicīniskā aprīkojuma atjaunošanu, 2023. gada ietvaros tika iegādāti šādi pamatlīdzekļi:

53 defibrilatori
72 plaušu mākslīgās ventilācijas ierīces
23 perfuzori
27 elektriskie vakuumsūkņi
44 vakuuma matračī

Jāpiebilst, ka visi 2022. un 2023.gadā iegādātie defibrilatori un plaušu mākslīgās ventilācijas aparāti ir mazas un vieglas ierīces, kas ir izmantojamas arī jaunajos OMT, turklāt kopējais plaušu mākslīgās ventilācijas ierīču skaits ir tāds, kas beidzot ļauj visas NMP brigādes aprīkot ar šīm ierīcēm.

Ņemot vērā medicīnisko ierīču kopējo skaitu, kas līdz ar šīm iegādēm ir palielinājies būtiski, tas var radīt priekšstatu, ka ierīču ir pietiekami, tomēr jāņem vērā, ka daudzas ierīces ekspluatācijā ir jau ilgstoši un tās tuvākajā laikā būs jānomaina, tāpēc medicīnisko ierīču iegādes ir jāturpina un nolietoto ierīču pakāpeniskai nomaiņai ir jābūt nepārtrauktam un plānveida procesam arī turpmāk.

Tā kā visu jauno OMT aprīkojumā ir jauna tipa kombinētās ierīces, kas ir izmantojamas gan kā garais mugurkaula imobilizācijas dēlis, gan kā kausveida nestuves, lai NMP brigādēm, kuras traumas profila cietušos ir nogādājušas uz slimnīcu nebūtu lieki jāaizkavējas slimnīcas uzņemšanas nodaļā, gaidot, kad slimnīcas personāls varēs atdot brigādei kombinēto ierīci un brigāde varētu turpināt darbu, Dienests iegādājās 28 šādas ierīces un nodeva tās apmaiņas fonda uzturēšanai visām slimnīcām, kurās tiek nogādāti traumas profila pacienti. Šim mērķim vien tika izlietoti 48922,72 EUR no Dienesta pamatlīdzekļiem paredzētā budžeta, taču tie nav vienīgie izdevumi, jo imobilizācijas līdzekļu apmaiņas fondā esošā aprīkojuma uzturēšanu lietošanas kārtībā Dienests ir spiests nodrošināt saviem spēkiem un no sava finansējuma, jo neviens normatīvais akts neuzliek par pienākumu slimnīcām iesaistīties šī aprīkojuma uzturēšanā darba kārtībā (ne to atjaunot un pat ne uzturēt tīru). Dienestam slimnīcās izvietotā imobilizācijas līdzekļu apmaiņas fonda uzturēšana rada būtisku apgrūtinājumu, taču pagaidām, kamēr šis jautājums nav noregulēts nevienā ārējā normatīvajā aktā, nākas to nodrošināt, lai nepasliktinātu NMP brigāžu darba operativitāti.

4.5 Darba telpas

Dienestā plānotās jaunbūvējamās telpas Nodrošinājuma valsts aģentūras veiktās būvniecības ietvaros:

1. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta depo (tiek īstenots ar Iekšlietu ministrijas budžeta līdzekļiem), kuros paredzētas telpas Dienesta vajadzībām - **Kandava, Aizpute, Rūjiena**. Objektu nodošana ekspluatācijā paredzēta 2024. gadā/2025. gadā.
2. Katastrofu pārvaldības centru jaunbūvju būvniecība ar papildu telpām iekšlietu iestāžu un Dienesta vajadzībām²⁷ - **Alsunga, Madona, Salacgrīva, Viļāni, Alūksne, Talsi, Tukums**. Šobrīd noslēgti projektēšanas un būvdarbu līgumi.
3. Katastrofu pārvaldības centru būvniecības ietvaros (tiek īstenots ar Iekšlietu ministrijas budžeta līdzekļiem) notiek iepirkuma procedūras sagatavošanas darbi, projektēšanas un būvniecības darbi šādos objektos, kuros paredzētas telpas Dienesta vajadzībām - **Jūrmala (Kauguri), Jūrmala (Dzintari), Jēkabpils, Balvi, Rēzekne, Saldus, Krāslava, Preiļi, Limbaži, Dobeles, Aizkraukle, Sigulda, Ludza, Rīga (Bolderāja), Jelgava.**

Dienestā būvējamie Brigāžu atbalsta centri projekta²⁸ ietvaros ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) finansējumu un nacionālo valsts budžeta finansējumu - **Cēsis, Liepāja, Ogrē**. Iesniegts projekta pieteikums (2023. gadā). Šobrīd notiek iepirkuma procedūras sagatavošanas darbi.

²⁷ Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna investīcijas “Glābšanas dienestu kapacitātes stiprināšana, īpaši Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes modernizācija” ietvaros

²⁸ Centrālās finanšu un līguma aģentūras apstiprinātā projekta “Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta infrastruktūras kapacitātes stiprināšana attīstot trīs brigāžu atbalsta centrus” ietvaros

5. Procesi

5.1 Kompetences

2023. gadā PNII KAC turpināja attīstīt NMP personāla profesionālās pilnveides sistēmu, kas paredz, ka Dienesta NMP instruktori ir viens no galvenajiem NMP sniegšanā iesaistītā personāla profesionālās pilnveides stūrakmeņiem. Gada sākumā tika noteiktas 6 galvenās tēmas, kurās KAC apmācīja instruktorus, lai nodrošinātu vienotu pieeju pārējā NMP personāla pilnveidē. Lai NMP instruktori nodrošinātu kvalitatīvu profesionālās pilnveides pasākumu īstenošanu, viena no būtiskām NMP instruktora kompetencēm ir pedagoģiskās prasmes. Tāpēc 2023. gadā PNII KAC sadarbībā ar Daugavpils universitāti uzsāka īstenot profesionālās pilnveides programmu “Pedagoģiskās darbības pamati”, kuru pabeidza pirmie 20 NMP instruktori un PNII KAC pasniedzēji – eksperti, saņemot sertifikātu par tiesībām veikt pedagoģisko darbību.

Savukārt struktūrvienību vadītājiem, kas ir viena no Mācību plānā iekļautajam prioritārajām mērķa grupām, PNII KAC nodrošināja kompetenču pilnveidi piecās galvenajās tēmās, kas saistītas gan ar vadītāja pamatkompetencēm, gan prasmju pilnveidi krīžu vadībā.

5.2 Kvalitātes vadība

2023.gadā Dienests turpina stiprināt kvalitātes vadības sistēmu, ieviešot jaunas iniciatīvas un pilnveidojot līdzšinējo praksi. Dienests aktīvi strādā pie kvalitātes uzraudzības un novērtēšanas. Tas ietver regulāru pārraudzību un auditēšanu, lai nodrošinātu valstī noteikto reaģētspēju, gatavību un procedūru ievērošanu, kā arī pacientu un darbinieku apmierinātību. Lielāka uzmanība pievērsta personāla drošībai, iesaistei, apmācībai un attīstībai. Turpinās ieguldījumi tehnoloģiju attīstībā un integrācijā. Dienests nepārtraukti strādā pie pacientu drošības uzlabošanas, ieviešot pasākumus, lai novērstu medicīnas kļūdas un negadījumus.

Dienesta komanda pārvalda plašu risku kopumu, kas aptver darbības, pacientu drošības, ārkārtas situāciju, IT drošības, datu aizsardzības, interešu konflikta un darba aizsardzības risku vadību. Uzskaitītajās jomās Dienestā regulāri vērtē iekšējo un ārējo apstākļu ietekmi un, izmantojot iegūto informāciju, pārskata, fiksē un analizē riskus, kā arī secīgi izstrādā risku mazināšanas plānu. Piemēram, 2023. gadā risku vadībā tika ņemti vērā apstākļi saistībā ar Krievijas Federācijas uzsāktu karu Ukrainā, kas var radīt ietekmi kibernetikas drošības jomā un Dienesta noturības spējai ārēju apdraudējumu gadījumā. Reaģējot uz situāciju 2023.gadā, Dienesta visu līmeņu darbinieki iesaistījies dažāda formāta gatavības stiprināšanas mācībās, kas sasniegušas vēsturiski vislielāko skaitu Dienesta pastāvēšanas vēsturē.

Dienesta KVS atbilstību starptautiskajam vadības sistēmu standartam ISO 9001:2015 “Kvalitātes vadības sistēmas. Prasības.” 2023. gada novembrī apliecināja neatkarīga auditoru kompānija, veicot sertifikācijas uzraudzības regulāro auditu. Šī ārējā audita centrālā tēma bija medicīniski materiāltehnisko resursu nodrošinājums, ņemot vērā aktuālo ģeopolitisko kontekstu. Ārējo auditoru komanda atzinīgi novērtējusi pacientu drošības ziņošanas sistēmas attīstību, starpresoru organizētas mācības ārkārtas situācijās, klīnisko simulāciju bloka atklāšanu, darbības jaunās profesijas NMP OMT vadītājs (ārstniecības

persona) ieviešanai, iekšējās komunikācijas uzlabojumus, t.sk. direktores ikmēneša tikšanās ar darbiniekiem, jauno darbinieku dienu un risku vadības attīstību. Kā svarīgāko jomu, kurā nepieciešami pilnveidojumi auditori uzsver, finansējuma trūkumu, lai nodrošinātu darbinieku rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanu Iekšlietu ministrijas Veselības un sporta centrā.

Lai gūtu pārliecību par KVS darbības atbilstību konkrētu prasību līmenī, pārskata gada laikā 33 Dienesta vadības un reģionālajās struktūrvienībās veiktas iekšējā kvalitātes audita vizītes, kur auditu veikšanā iesaistīti mērķtiecīgi apmācīti dažādu Dienesta struktūrvienību darbinieki. 2023. gada iekšējā KVS audita fokusā bija gatavības nodrošināšanas jautājumi, kas īpaši aktualizējušies pieaugot ārējiem riskiem. Uzsākta jauna aktivitāte pirmsaudita struktūrvienību vadītāju konsultācijas par ISO 9001:2015 standartu, skaidrojot standarta prasību pamatprincipus un padziļināti pievēršot uzmanību konkrētā struktūrvienībā būtiski nodrošināmajām prasībām.

Šie Dienesta sasniegumi liecina par apņemšanos uzlabot neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanas kvalitāti un efektivitāti Latvijā, nodrošinot pacientiem drošu, uz pacientu orientētu un augstas kvalitātes medicīnisko aprūpi.

Dienestā ir ieviesta un darbojas arī trauksmes celšanas sistēma, kuras ietvaros var sniegt informāciju par iespējamu pārkāpumu, kas var kaitēt sabiedrības interesēm, ja tā gūta, veicot darba pienākumus vai dibinot tiesiskās attiecības, vai esot praksē, un persona uzskata, ka ziņošanas dēļ tai varētu tikt radītas nelabvēlīgas sekas. 2023.gada laikā saņemts viens ziņojums, kurš pēc sākotnējās izvērtēšanas netika atzīts par trauksmes celšanas ziņojumu.

5.3 Iekšējais audits

Dienests veic Iekšējā audita likumā noteikto iekšējā audita funkcijas izpildi, nodrošinot pamatdarbības sistēmu, kā arī vadības un atbalsta sistēmu funkciju auditus. Iekšējā audita plāni vērsti uz iestādes nākotnes attīstību un noturībspēju stiprināšanu, jo tiek saskaņoti ar nozares prioritātēm un Dienesta stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem. Iekšējā audita plānošana operatīvi reaģē uz izmaiņām ārējā vidē. Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju un no tās izrietošos apdraudējuma riskus, 2023.gadā tika auditēts katastrofu medicīnas sistēmu pamatdarbības apakšprocess – pirmās palīdzības apmācības sistēmas uzturēšana, kā arī veikti prioritārie auditi “Trauksmes celšanas sistēma Dienestā” un “Korupcijas un interešu konflikta iekšējās kontroles sistēma Dienests”, kas bija noteikti ar Ministru Kabineta rīkojumu. Iekšējā audita struktūrvienības stratēģiskajā plānā ietvertie pasākumi sekmīgi ieviesti, veicinot Dienesta, kā arī iekšējā audita struktūrvienības attīstību un pilnveidojot darba kvalitāti.

6. Komunikācija ar sabiedrību

Sekmīgai Dienesta darbībai būtiska ir sabiedrības izpratnes veicināšana par Dienesta misiju, kas bija nozīmīgs ārējās komunikācijas virziens 2023. gadā. Tās mērķis – līdz ar citiem iestādes īstenotiem pasākumiem uzlabot Dienesta reaģētspēju uz dzīvībai kritiskiem izsaukumiem. Vienlaikus svarīgi komunikācijā bija turpināt uzsvērt katra iedzīvotāja lomu

pirmās palīdzības sniegšanā cietušajiem, kamēr brigāde vēl ceļā, aktivizējot iesaisti un pareizu rīcību, lai dotu lielākas iespējas kopīgi glābt cilvēku dzīvības.

Komunikācijas aktivitāšu rezultātā 2023. gadā (salīdzinot ar 2022. gadu) par 30 102 jeb 7,7% samazinājies uz ārkārtas tālruni 113 pieteikto izsaukumu skaits. Savukārt par 59 081 jeb 9,4% samazinājies kopējais saņemto zvanu skaits, tostarp arī tādu zvanu, kuru mērķis ir saņemt tikai padomu, konsultāciju (samazinājums par 3968 zvaniem jeb 15,7%) vai nemedicīniska rakstura izziņu (samazinājums par 8981 zvanu jeb 13%). Šādu zvanu mazināšanās apliecina iedzīvotāju labāku informētību par citām palīdzības saņemšanas iespējām vienkāršākās veselības situācijās (ģimenes ārstu konsultatīvais tālrunis, dežūrārsti, steidzamās medicīniskās palīdzība punkti u.c.) un Dienesta uzdevumu reaģēt uz dzīvībai kritiskām situācijām.

Pārdomātā komunikācija izglītojošos pasākumos, mediju vidē un sociālajos tīklos vairo sabiedrības uzticēšanos Dienestam un nostiprina iestādes reputāciju. Komunikācijas atbalsts palīdz uzturēt arī augstu sabiedrības apmierinātību ar Dienesta sniegtajiem pakalpojumiem un darbu. Veselības ministrijas pētījumā par pacientu apmierinātību ar veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti 2023. gadā Dienests ir ieguvis visaugstāko novērtējumu veselības nozares pakalpojumu sniedzēju vidū, savukārt Valsts kancelejas veiktajā valsts pārvaldes iestāžu un institūciju pakalpojumu apmierinātības pētījumā Dienests novērtēts kā TOP 5 pakalpojumu sniedzējs. Tāpat īstenotā komunikācija ieinteresē un motivē arvien vairāk arī jauniešus izvēlēties nākotnes profesiju un darbu Dienestā, par ko liecina lielā interese par ārsta palīga studijām koledžās.

6.1 Izglītojoši pasākumi

2023. gadā Dienests piedalījies gandrīz 100 dažādos izglītojošos pasākumos, kas organizēti sadarbībā ar citiem operatīvajiem un glābšanas dienestiem, skolām vai pašvaldībām. Starp lielākajiem pasākumiem minama Baltijas drošības konference, Rīgas svētki, karjeras izstāde “Skola 2023” u.c. Pasākumos klātienē aptverti vairāk nekā 31 000 iedzīvotāju.

Nedaudz vairāk kā puse šo pasākumu noritējuši ar mērķi preventīvi izglītēt iedzīvotājus par veselības drošības jautājumiem, tostarp par smagu traumu, negadījumu novēršanu un pirmās palīdzības sniegšanu kritiskos brīžos, daudzviet ietverot arī darbošanos uz manekeniem atdzīvināšanas pasākumu veikšanai. Savukārt otra puse pasākumu (Ēnu diena, karjeras izstāde, skolēnu vizītes Dienestā, Dienesta darbinieku došanās uz skolām, koledžām) organizēti jauniešu auditorijai karjeras izvēles kontekstā, motivējot mācīties par NM ārsta palīgiem un savu nākotni saistīt ar darbu Dienestā.

6.2 Komunikācija masu medijos

2023. gada laikā pēc LETA monitoringa datiem saistībā ar Dienestu fiksētas 9606 publikācijas. Informācija medijos nodrošināta, organizējot preses konferences un sagatavojot preses relīzes gan par darba organizācijas aktualitātēm (operatīvo transportlīdzekļu parka atjaunošana, brigāžu tīkla attīstība, simulācijās balstītu mācību attīstība Dienestā ar atbilstošu telpu un aprīkojuma izveidi u.c.), gan arī sadarbībā ar citiem operatīvajiem dienestiem un veselības nozares institūcijām par preventīva rakstura tēmām (drošība svētkos, peldsezonas laikā, rīcība ārkārtējā karstuma apstākļos u.c.).

Vienlaikus Dienests sagatavoja un sniedza informāciju uz gandrīz 400 mediju pieprasījumiem, t.sk. sadarbībā ar mediju pārstāvjiem veidojot plašākus konkrētu tēmu skaidrojošus rakstus, TV un radio sižetus, organizējot Dienesta vadības, brigāžu darbinieku un jomu speciālistu intervijas. Tēmu loks plašs – operatīvais darbs konkrētos izsaukumos (ugunsgrēki, CSN, izsaukumi sabiedriskās vietās u.c.), Dienesta izsaukšana dzīvībai kritiskās situācijās un alternatīvas vienkāršākos gadījumos, Dienesta un slimnīcu gatavība militāra apdraudējuma gadījumā, Dienesta izsaukumu dati un tendences (īpaši pieprasīta tēma visa gada garumā – narkotiku lietošana jauniešu vidū), preventīva informācija smagu traumu negadījumu mazināšanai, pirmās palīdzības nozīme un padomi rīcībai pēc negadījumiem (slīkšana, satiksmes drošība, dzīvībai bīstama aizrīšanās u.c.), kā arī Dienesta misijas un darba organizācijas dažādie jautājumi (divu mediķu brigādes, sekundārie izsaukumi, OVC darba specifika u.c.).

Sadarbībā ar SPKC vairāku mēnešu periodā plānota un īstenota apjomīga un intensīva preventīvā komunikācija saistībā ar daudzu tūkstošu Dziesmu un deju svētku dalībnieku un apmeklētāju drošību, veselību gatavojoties šiem svētkiem un to laikā, īpaši ņemot vērā meteorologu prognozes par ārkārtēju karstumu svētku dienās. Savukārt gada nogalē medijos izdevās veiksmīgi aktivizēt būtisku tēmu par Dienesta brigāžu darbinieku drošību izsaukumos un nepieciešamajiem risinājumiem drošības uzlabošanai (pašaizsardzības līdzekļu un ķermeņa kameru iegāde), kas vēlāk guva strauju tālāko virzību lēmumu pieņemēju līmenī.

6.3 Komunikācija sociālajos tīklos

Dienests aktīvi veido saturu un uztur profilus sociālajos tīklos Facebook, Twitter un Instagram, gada laikā tajos sagatavojot un publicējot 391 ierakstu, vienlaikus arī ārpus darba laika un brīvdienās reaģējot uz iedzīvotāju jautājumiem, kas tajos tiešajā sarakstē tiek uzdoti. Sociālo tīklu ieraksti un atbildes uz jautājumiem ietver informāciju gan par dienesta attīstību un aktuāliem darba organizācijas jautājumiem, gan par palīdzības izsaukšanu dzīvībai kritiskās situācijās, īpaši akcentējot citu veselības aprūpes sniedzēju alternatīvas, kur iedzīvotājiem vērsties, kad situācija nav neatliekama, gan preventīvu informāciju traumatisma mazināšanai un izglītošanu par pirmās palīdzības sniegšanas nozīmīgumu.

Komunikācijas satura plānošana un veidoto ziņu kvalitāte šajos informācijas kanālos turpina palielināt sekotāju skaitu (2023.gadā Facebook +13%, Instagram +7%, Twitter +6%), nodrošinot arī augstus auditorijas aptveres un iesaistes rādītājus. 2023.gadā TOP 6 ieraksti sasnieguši 143 000 - 491 000 lielu Facebook auditoriju, bet iesaistes rādītājs tām sasniedz 5300 – 37 400.

Populārākais ieraksts ir “Tēt, elpo” par pirmās palīdzības sniegšanas nozīmi – par situāciju, kurā dēls glābj savu tēvu, uzklausot Dienesta dispečera norādes pa telefonu un veicot atdzīvināšanas pasākumus. Tāpat ievērojamu auditorijas aptveri un iesaisti izdevies panākt ar ierakstiem par Dienesta misijas darbu, tostarp SMC lomu, glābjot priekšlaikus dzimušu bērnu, par sarežģītiem apstākļiem, kādos strādā brigādes izsaukumos, par brigādes darbu izsaukumā ar priekšlaikus dzimušiem dvīņiem u.c. Daļu Dienesta sociālo tīklu ierakstu (sarežģīti apstākļi izsaukumos, palīdzības sniegšana pa tālruni, sekundāri izsaukumi u.c.) ļoti aktīvi pārpublicē arī masu mediji, nereti sadarbībā ar Dienestu izvēršot tēmu plašāk, veidojot sižetus, intervijas ar Dienesta darbiniekiem, kas dod iespēju rūpīgi pārdomātām sociālo tīklu saturam sasniegt arī to auditoriju, kas nelieto sociālos tīklus.

6.4 Iekšējā komunikācija

Dienests ir viena no lielākajām veselības aprūpes iestādēm ar gandrīz 3500 darbiniekiem, līdz ar to ļoti nozīmīga ir arī iekšējā komunikācija, kas balsta Dienesta attīstību un veiksmīgu valsts uzticēto funkciju īstenošanu. 2023. gadā iekšējās komunikācijas būtisks uzdevums bija veicināt stipras un saliedētas komandas darbu, tostarp palīdzot arī jaunajiem kolēģiem integrēties kolektīvā, veidojot izpratni par Dienesta funkciju dažādību un to unikalitāti veselības sistēmas un valsts drošības kontekstā. Šim nolūkam gada laikā tika plānotas un īstenotas virkne dažādas aktivitātes – vasaras vidū 500 darbinieku no visas Latvijas pulcējās lielākajā struktūrvienību un darbinieku koprades pasākumā “NMPD Kopā 2024”, savukārt no rudens turpmāk ik mēnesi kopā sanāk jaunie kolēģi no visas Latvijas uz jauno darbinieku dienu “Sirds darbs vieno”, kurā iepazīst arī tās Dienesta funkcijas, ar ko ikdienā ir mazāka saskare, kopīgi radošās aktivitātēs darbojas ar dienesta vērtībām, noslēgumā dodot darbinieka solījumu par savu darbu Latvijai un tās cilvēkiem.

Nemot vērā Dienesta specifiku (izklaidēts kolektīvs visā Latvijā, liela daļa nestrādā normālo darba laiku, bet plānotas dežūras), 2023. gadā pilnveidota iekšējā komunikācija,

iedibinot vadības un darbinieku ikmēneša informatīvās sanāksmes (tiešsaistē attālināti) par aktuālo Dienestā. Tajās tiek skarti gan attīstības jautājumi, gan citu būtisku notikumu, procesu un projektu gaita, tāpat tiek dota iespēja darbiniekiem uzdot jautājumus un saņemt vadības atbildes uz tiem. Ik mēnesi šajās tiešsaistes sanāksmēs piedalās 300-500 darbinieku. Tāpat Dienests pērn organizēja arodbiedrību biedru un darbinieku konferenci, pirmo reizi nodrošinot attālinātu personificētu balsošanas iespēju par jaunā koplīguma apstiprināšanu, kas būtiski uzlabo darbinieku iespējas piedalīties šādā konferencē no jebkuras Latvijas vietas.

7. Plānotās aktivitātes Dienestā 2024. gadā

OVC darbība

- Nodrošināt pilnveidi operatīvā režīma datu apmaiņai starp Dispečerizācijas risinājumu IS EMY un 112 platformas izsaukuma pieņemšanas un resursu pārraudzības funkcionalitāti (112 platformas koplietošanas risinājums).
- Nodrošināt pilnveidi operatīvā režīma datu apmaiņai starp Dispečerizācijas risinājumu IS EMY un IGIS (Integrētā ģeotelpiskā informācijas sistēma). Pilnveides mērķis ir nodrošināt NMP dienesta resursu atainošanu un vadību ĢIS, kā arī nodrošināt iespēju pie tā integrēties Operatīvo dienestu mobilās pārvaldības lietojumprogrammatūrai.
- Izsaukumu saņemšana no 112 dienesta – ieviešot funkcionalitāti NMP izsaukumu apstrādei, saņemot tos no 112 platformas koplietošanas risinājumiem.
- Turpināt darbu pie kritiskās infrastruktūras nepārtrauktības plāna izstrādes.

SMC darbība

- 2024. gadā turpināsies sadarbība ar SMC EMY programmatūras izstrādātājiem, lai pilnībā ieviestu elektronizētu informācijas ievades un datu analīzes sistēmu.
- Turpināsies arī jaunu mūsdienīgu medicīnisko tehnoloģiju iegāde vismaz vienai specialitātes amatu grupai.

Gatavības nodrošināšana

- Organizēt ĀS mācības Dienestā (plānotas gan OVC Rīga, gan OVC Daugavpils evakuācijas mācības, kā arī OVC un BACu apziņošanas mācības) un nodrošināt dalību citu institūciju ĀS mācībās, t.sk. vairākās plaša mēroga Zemessardzes rīkotās ar daudziem cietušajiem.
- Dalība darba grupā, piedaloties vienota Dienesta noturības plāna izstrādē.

KM sistēmas darbības plānošana un organizēšana

- Uzlabot KM sistēmas darbību valstī, pilnveidojot starpinstitutionālo sadarbību un slimnīcu gatavību rīcībai ĀS, noorganizējot 6 starpinstitutionu seminārus par veselības nozares rīcību valsts apdraudējuma gadījumā un civilmilitāro sadarbību KM sistēmas ietvarā un divas mācības, iesaistot slimnīcas un pārbaudot SAIRIS izmantošanu ĀS par slimnīcu gatavību nodrošināt vienlaicīgi daudz cietušo aprūpi un gatavību organizēt plānveida ārstniecības iestādes evakuāciju.
- Pilnveidot VKM plānu, nosakot rekomendējošus pasākumus slimnīcām “Izņēmuma ieteikumi pielāgotas dekontaminācijas veikšanai ārkārtas situācijā”.

Valsts materiālās rezerves

- Sagatavot detalizētu valsts materiālo rezervju iegādei, atjaunināšanai un uzturēšanai nepieciešamā finansējuma 2025. – 2029. gadam aprēķinu.

- Piedalīties veselības nozares valsts materiālo rezervju nomenklatūras pilnveidošanas darbā.

Pirmās palīdzības apmācības organizēšana valstī

- iesviest Pirmās palīdzības sniegšanas apmācību pārvaldības informāciju sistēmu.
- realizēt pirmās palīdzības pasniedzēju 68 stundu programmu, sagatavojot ne mazāk kā 20 pirmās palīdzības pasniedzēji stažierus.
- organizēt ne mazāk kā trīs eksāmenus pirmās palīdzības pasniedzēja tiesību iegūšanai.

Transporta nodrošinājums

- 47 B tipa OMT nodošana ekspluatācijā (t.sk. ODM kompleksu uzstādīšana).
- Kopīgi ar IT un sakaru nodrošinājuma nodaļu – elektronisko ceļazīmju ieviešana.

Medikamentu un medicīniskā aprīkojuma nodrošinājums

- Lai nepieļautu 2023.gadā sasniegtā medicīniskā materiāltehniskā nodrošinājuma līmeņa pasliktināšanos un lai stiprinātu Dienesta gatavību nodrošināt NMP arī ĀMS vai iespējamu apdraudējumu gadījumos, 2024. gadā tiks turpinātas aktivitātes attiecībā uz medicīnisko resursu iegādi un militārā apdraudējuma gadījumos izmantojamo krājumu veidošanu uz vietas struktūrvienībās.

Kvalitātes vadība

- Darbinieku informēšanas un mācību informācijas sistēmā “Mans NMPD” uzsākt lietot kvalitātes vadības sistēmas moduli, pārejot no elektroniskas KVS dokumentu glabātuves uz platformu, kas paplašinātu darbinieku iesaisti Dienesta procesu uzlabošanā un nodrošinātu mūsdienīgu sistēmas satura administrēšanu;
- Nodrošināt Dienesta darbībai atbilstošu un efektīvu procesu vadību – mazinot birokrātiju, veicinot digitalizāciju un procesu vizuālo vadību.

Iekšējais audits

- Iekšējā audita darbība prioritāri tiek vērsta uz resora riskiem ar augstāko līmeni. Izvērtējot sistēmas jomas, kurās ir būtiskākie riski, kas izriet no jaunajiem ģeopolitiskajiem apdraudējumiem, un, lai paaugstinātu veselības aprūpes iestāžu gatavību dažāda rakstura krīzes situācijās, 2024. gadā plānots auditēt pamatdarbības sistēmas “Veselības nozares valsts materiālās rezerves” un ”Neatliekamās medicīniskās palīdzības izsaukumu pieņemšana un brigāžu operatīvā vadība”, kā arī veikt prioritāro auditu atbilstoši Ministru Kabineta noteiktajām.

1.pielikums

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2023. gadā, EUR

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	Resursi izdevumu segšanai	101 290 933	108 550 736	109 610 016
1.1.	Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	982 810	707 682	846 971
1.2.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	99 878 395	107 843 054	108 487 622
1.3.	Valsts budžeta transferti	429 728	0	275 423
2	Izdevumi (kopā)	101 200 141	108 550 736	109 814 244
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	98 384 445	106 438 635	108 055 199
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	98 374 335	106 438 635	108 455 004
2.2.	Kapitālie izdevumi	2 815 696	2 112 101	1 759 045
2.3.	Pārējie valsts pabalsti un kompensācijas	10 110	0	10 695

1.tabula. 39.00.00 Programma "Specializētās veselības aprūpes nodrošināšana", 39.04.00 apakšprogramma "Neatliekamā medicīniskā palīdzība".

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Resursi izdevumu segšanai	8 828 147	8 113 168	12 740 666
1.2.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	8 828 147	8 113 168	12 740 666
2.	Izdevumi (kopā)	8 828 147	8 113 168	12 740 666
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	87 693	104 256	214 796
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	87 693	104 256	143 692
2.2.	Kapitālie izdevumi	8 740 454	8 008 912	12 525 870

2.tabula. 62.00.00 Programma "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana" 62.08.00 apakšprogramma "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu veselības jomā īstenošana (2014-2020)" projekta "Vienotās NMP un katastrofu medicīnas vadības informācijas sistēmas attīstība (1.kārta un 2.kārta)".

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Resursi izdevumu segšanai	0	0	5 005
1.2.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	0	0	5 005
2.	Izdevumi (kopā)	0	0	5 005
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	0	0	5 005
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	0	0	5 005

3.tabula. 63.00.00 Programma " Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana”
63.07.00 apakšprogramma “Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu īstenošana (2014-2020).

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	Resursi izdevumu segšanai	31 799	0	734
1.2.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	4 813	0	734
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	26 986	0	0
2	Izdevumi (kopā)	14 845	0	27 275
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	14 845	0	27 275
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	14 845	0	27 275

4.tabula. 70.00.00 Programma “Citu Eiropas Savienības politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana” 70.07.00 apakšprogramma “Citu Eiropas Kopienas projektu īstenošana” projekta „Vienotā rīcība, gatavības stiprināšanai nopietniem pārrobežu draudiem veselībai Eiropas Savienībā un Starptautisko sabiedrības veselības aizsardzības noteikumu ieviešanā” īstenošana.

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	Resursi izdevumu segšanai	15 652 114	0	333 743
1.2.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	15 652 114	0	333 743
2	Izdevumi (kopā)	15 652 114	0	333 743
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	15 518 969	0	333 743
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	15 518 969	0	234 528
2.2.	Kapitālie izdevumi	133 145	0	0
2.3.	Pārējie valsts pabalsti un kompensācijas	0	0	99 215

5.tabula. 99.00.00 Programma "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.